GERECHTIGKEIT

גערעכטיגקייט

אפיציעלער אָרגאַן פון דער אינטערנעשאָנאַל ליידיעס גאַרמענט וואָרקערס יוניאָן

Vol. I. No. 3. Price 3 cents. Friday, January 31, 1919. פרייטאָג, דעם 31טן יאַנואַר, 1919.

בצרתי הזעקתי וענני ארשם (יונה, כ"ו, 6).

פון פיין נערעכטיגקייט האָבן מיך זיך שטאַרק, און וועל איהר נים פון לשון.

דער זיעג פון די מענער־שנייידער

א טייערער ביישפּיעל פאַר די ליידיעס וויסט־מייקערס און אַלע אַנדערע אַרבייטער

Postmaster at New York City on of Congress approved Oct. 6th, 1917, Enemy Act."

True translation filed with the Jan. 31, 1919, as required by the Act known as the "Trading with the

ברוקלין! ברוקלין! ברוקלין! איז אין מון זיין דער נעשריי, וואָס רייסט זיך אַרויס פון פיפטען האַרצען פון דער גאַנצער אַרבייטער באַוועגונג צו די זיעגריי־כע שניידער.

ווירקליך, ווי אַ שעהנער וואונדער קומט אייך פאַר אַלעם, וואָס די אַמאַל־גאַמייטער האָבן אויסגעטאָן אין דעם משך פון די פיער יאָהר פון איהר עקזיסטענץ אין די שניידער, אין אַלגעמיין, וואָס זיי זע־לען נים האָבען פריהער געטאָן, האָבען זיך קיינמאָל פון פלעק נים נעריהרט, שוין אַז וואָס אַכטאַטעפּס זייער לאַנג זיינען זיי יאָהרען און יאָהרען לאַנג געבליבען אויף דעם סאַמע נידריגסטען טרעפּעל פון דעם לייטער, פון די אַרבייטער אין אַלע אַנדערע אַרבייטער. דערפאַר איז דער וואונדער דאָס איבערראַשענדער, דאָס אין די לעצטע 4 יאָהר האָבען זיי זיך אַ יאָג געמאַכט מיט אַזאַ איכסעט, אַז זיי האָבען נאָר פיעלע מון זיין דער נעשריי, וואָס רייסט זיך אַרויס פון פיעסען האַרצען פון דער גאַנ־צער אַרבייטער באַוועגונג צו די זיעגריי־כע שניידער.

ווירקליך, ווי אַ שעהנער וואונדער קומט אייך פאַר אַלעם, וואָס די אַמאַל־גאַמייטער האָבען אויסגעטאָן אין דעם משך פון די פיער יאָהר פון איהר עקזיסטענץ אין די שניידער, אין אַלגעמיין, וואָס זיי זע־לען נים האָבען פריהער געטאָן, האָבען זיך קיינמאָל פון פלעק נים נעריהרט, שוין אַז וואָס אַכטאַטעפּס זייער לאַנג זיינען זיי יאָהרען און יאָהרען לאַנג געבליבען אויף דעם סאַמע נידריגסטען טרעפּעל פון דער לייטער, פון די אַרבייטער אין אַלע אַנדערע אַרבייטער. דערפאַר איז דער וואונדער דאָס איבערראַשענדער, דאָס אין די לעצטע 4 יאָהר האָבען זיי זיך אַ יאָג געמאַכט מיט אַזאַ איכסעט, אַז זיי האָבען נאָר פיעלע מון זיין דער נעשריי, וואָס רייסט זיך אַרויס פון פיעסען האַרצען פון דער גאַנ־צער אַרבייטער באַוועגונג צו די זיעגריי־כע שניידער.

אין גרעדע איצט מוז עס געמאַן ווע־רען; איצט, ווען פון אַלע זייטען הערט מען דעם וועהרענדיגען אַרבייטס־אַלאַרם זינגקייט, ווען שוין איצט ווערט געמעל־דעט, אַז אין לאַנד געהען אַרום איבער צוויי הונדערט טויזענד מענער און פרויען אַרבייטס־אַלאַרם.

און דאָס איז איצט, ווען הונדערטע טויזענדע פון הונדערט בריידער זיינען נאָך אויף יענער זייט פון דעם אַטלאַנטיק. וואָס וועט אָבער זיין, ווען זיי וועלען צוריק קומען? דאָן וועט די אַרמעע פון די אַרבייטס־אַלאַרט אויסוואַקסען ביז אַ מי־ליאָן און מעהר, און עס וועט זיך אָנ־הויבען דאָס שרעקליכע רייסען דעם בי־סען פון מויל אייגע פון די אַנדערע. און דאָס וועט מוזען בראָגען דערצו, אַז אַלעס, אַלעס, וואָס די אַרגאַניזירטע אַרבייטער־שאַפט האָט אויסגעקעמפט אין דעם משך פון פיעלע יאָהרען, זאָל מיט אייג־מאָל מאַרינכטעט ווערען. איז דאָס נים אַ שרעקליכער נעדאַנק? און דער נעדאַנק וועט ווערען אַ שרעקליכער נעדאַנק אַז עס וועלען שוין באַצייטענס נים אָנגע־טאָן ווערען אַלע מיטלען, אַז עס זאָל נים קומען דערצו. און דער אייגיצער ריכטיגער מיטעל, וואָס זאָל מאַכען אונ־סעליך די שרעקליכע עלה פון אַרבייטס־לאָזיגקייט פאַר מיליאָנען איז דער, אַז אין קיין אינדוסטריי זאָל נים נעאַרבייט ווע־רען מיט איין מינוט מעהר, וויטייל אַז איז נאָטיג, כדי אַלע, אַלע, וואָס ווילען און מוזען אַרבייטען, זאָלען אַר־מער־צו קענען נעמינען אַרבייט; אַז קיינ־מאָל, קיינמאָל זאָל נים זיין קיין איבער־פלוס פון אַרבייטער, נאָר איבער פאַר־שעהרט, אַז נעוויסער מאַנגעל פון אַרבייט־מער פאַר די אויסמאַטונג פון דער נאַנצער נויטיגער אַרבייט.

אָט דאָס איז דער גרויסער לעקסאָן פון דעם קאַמפּף פון דער אַמאַלגאַמייטער פאַר אַלע, אַלע אַרבייטער.

און, שניידער, זיינערייכע שניידער, מיר קענען אייך פאַרזיכערען, אַז איהר ווערט נים בלייבען אַליין. עס פאָלגען אונצעהליגע גרויסע מחנות אין אייערע פוס־טריט. איהר זעהט די טויזענדע לייד־דיעס וויסט מייקערס? זיי נעהען מיט דאָס זעלבע וואָס איהר; קעמפען פון זיינען! איהר זעהט די פאַרייבר, ווי זיי שטעלען זיך אויס צום קאַמפּף? און אַזוי גרייטען זיך איצט הונדערטע און הונדער־טע טויזענדע אַרבייטער צום קאַמפּף פאַר זיך, פאַר זייער לעבען און פאַר זייערע בריידער און שוועסטער, וועלכע פרוּבן באַלד קומען און אויך פאַרלאַנגען אַ פּלאַץ ביים מאַמאַלצייס־טיש.

ברוקלין, שניידער, איהר האָט נעזען זען אַ גלאַרענדיגן ביישפּיעל, וועלכער פון ברענגען מיט זיך נאָכמאַכלעך, ווי יעדע שהנע גרויסע כאַפּ, און פון נאַנצען האַרץ צען מיט אַ געפיהל פון אמת'ער באַוואוסט־דערזינג פאַר אייער פוס און אויסגעשאַל־טענקייט, נאָכאַמאָלדיגן מיר אייך צו אייער גרויסען זיעג, און מיר פאַרזיכערען אייך, אַז באַלד, באַלד און מיר וועלען מיט אייך זיין דאָרט אויבען, און דאָן, נים אויס, צו פאַרגלייכען דאָרט, נאָר אויס צו נעמען נאָך תענער און נאָך תענער, ווייל איהר בראַ־ווע קעמפּער וויסט דאָך, אַז אַפילו 44 שטונדען אַ וואָך צו זיין מאַרדזנגע אַרבייטער און אויך נים קיין גרויס מער גלייך. נים. מיר קלייבען אייך צו

א שעהנער זיעג־חלום פון דעם ליידיס וויסט מאַנטאַטעקסאָרער, וועלכען די יוניאָן וועט קיינמאָל נים דערלאָזען תערען אַ ווירקליכקייט.

אַזאַ איכסעט, אַז זיי האָבען נאָר פיעלע מון זיין דער נעשריי, וואָס רייסט זיך אַרויס פון פיעסען האַרצען פון דער גאַנ־צער אַרבייטער באַוועגונג צו די זיעגריי־כע שניידער.

ווירקליך, ווי אַ שעהנער וואונדער קומט אייך פאַר אַלעם, וואָס די אַמאַל־גאַמייטער האָבען אויסגעטאָן אין דעם משך פון די פיער יאָהר פון איהר עקזיסטענץ אין די שניידער, אין אַלגעמיין, וואָס זיי זע־לען נים האָבען פריהער געטאָן, האָבען זיך קיינמאָל פון פלעק נים נעריהרט, שוין אַז וואָס אַכטאַטעפּס זייער לאַנג זיינען זיי יאָהרען און יאָהרען לאַנג געבליבען אויף דעם סאַמע נידריגסטען טרעפּעל פון דער לייטער, פון די אַרבייטער אין אַלע אַנדערע אַרבייטער. דערפאַר איז דער וואונדער דאָס איבערראַשענדער, דאָס אין די לעצטע 4 יאָהר האָבען זיי זיך אַ יאָג געמאַכט מיט אַזאַ איכסעט, אַז זיי האָבען נאָר פיעלע מון זיין דער נעשריי, וואָס רייסט זיך אַרויס פון פיעסען האַרצען פון דער גאַנ־צער אַרבייטער באַוועגונג צו די זיעגריי־כע שניידער.

אין גרעדע איצט מוז עס געמאַן ווע־רען; איצט, ווען פון אַלע זייטען הערט מען דעם וועהרענדיגען אַרבייטס־אַלאַרם זינגקייט, ווען שוין איצט ווערט געמעל־דעט, אַז אין לאַנד געהען אַרום איבער פון־טריט. איהר זעהט די טויזענדע לייד־דיעס וויסט מייקערס? זיי נעהען מיט דאָס זעלבע וואָס איהר; קעמפען פון זיינען! איהר זעהט די פאַרייבר, ווי זיי שטעלען זיך אויס צום קאַמפּף? און אַזוי גרייטען זיך איצט הונדערטע און הונדער־טע טויזענדע אַרבייטער צום קאַמפּף פאַר זיך, פאַר זייער לעבען און פאַר זייערע בריידער און שוועסטער, וועלכע פרוּבן באַלד קומען און אויך פאַרלאַנגען אַ פּלאַץ ביים מאַמאַלצייס־טיש.

ברוקלין, שניידער, איהר האָט נעזען זען אַ גלאַרענדיגן ביישפּיעל, וועלכער פון ברענגען מיט זיך נאָכמאַכלעך, ווי יעדע שהנע גרויסע כאַפּ, און פון נאַנצען האַרץ צען מיט אַ געפיהל פון אמת'ער באַוואוס־דערזינג פאַר אייער פוס און אויסגעשאַל־טענקייט, נאָכאַמאָלדיגן מיר אייך צו אייער גרויסען זיעג, און מיר פאַרזיכערען אייך, אַז באַלד, באַלד און מיר וועלען מיט אייך זיין דאָרט אויבען, און דאָן, נים אויס, צו פאַרגלייכען דאָרט, נאָר אויס צו נעמען נאָך תענער און נאָך תענער, ווייל איהר בראַ־ווע קעמפּער וויסט דאָך, אַז אַפילו 44 שטונדען אַ וואָך צו זיין מאַרדזנגע אַרבייטער און אויך נים קיין גרויס מער גלייך. נים. מיר קלייבען אייך צו

אינהאַלט־פאַרצייכנים

נומער 3 „נערעכטיגקייט".

זייט 1. דער גרויסער זיעג פון די שניי־דער — רעדאַקציע.

זייט 2. ביי אונז אין לאַנד (די וויכטיגסטע פּאַסירונגען פון וואָך) — חלל הקדש.

זייט 3. אַן עפּעפּער פון דער אינטערנעשאָ־נאַל אויף די פאַרלויסדונגען פון דער באַסעקע פּסט'ן. וועגען סימפּזיג פון די קלאָזקאַטער געקסען דאָנערשטאָג אין קופּער יוניאָן. באַריכט פון די ליידיעס מוילערס.

זייט 4. לעכען אַן אַפּטיקייט אין אַלי־ניגע ניו יאָרקער אינטערנעשאָנאַל לאָ־קאַלס — 5. מינקעלשטיין.

זייט 5. פּראָגראַמיש־אַרבייטס אין מאַנ־מיקוס פּסיגס — פון סטעף רעפּאָרטער.

מיטינג פון דזשיינט בורד.

זייט 6. דער פאַרייב (אַ בילד) — יענגער סערדאַקציע. בלידער און מעגעקס אין די חלל פון די ליידיעס וויסט מייקערס פאַרייבער — גאַן בלי נדר.

זייט 7. בעגליך חשק זי עס דערלעבט (אַר־צעהלונג) — ז. קאַרנבלים. אַנדערס ליד־דער — מ. פּערלמוטער.

זייט 8. אינגעבערג (ראָמאַן) — מעלעראָמאַן.

זייט 9. בריעף צום רעדאַקטאָר.

זייט 10. פון רעדאַקטאָר'ס נאָטיץ־בוך.

זייט 11. צוליעב וואָס אַן אַרבייטער פאַרדיי־נט אַ מאָנאַט — א. זעלדין. די בריי־מיטע ליבער פאַרטיי — נ. פּאַטעראַנאָ.

זייט 12. רעזאָלוטסיאָנס — דד. אַטאַר לודיג.

זייט 13. אינטערנאַציאָנאַל אַרבייטער־וועלט — וו. מ. מיינענבוים.

זייט 14. די נייע אַסאָציאַטאָר פּאָזיציע — א. גלאַנץ. אַ בריוועל צום בריודער דער דאַקטאָר — צבין.

זייט 15. דער אייגיציגער וועג (פּעסטער קריטיק) — דער קריטיקער.

זייט 16. צוויי גרויסע פּרוּוון: עלען קעי און לאַנדעלעך — ל. לאַסקאַ. קורצע געשפּרעכען צווישען רעדאַקטאָר און לעזער.

זייט 17. דער בעפעלסהעזעדער קאַמפּף פון דעם פאַר פרייד — מ. קויפּמאַן. בערד און ישראָלקעס — ב. באַסאָוויטש. אויף וועלכע גערן פאַרגעסען — ש. נאַלדשטיין.

זייט 18. די לאַנג פון קלאָזקאַ־פרייד אין קליוולאַנד — מ. פּערלשטיין. אין די בראַזוויליער קלאָזק־שעפער — א. באַבאָ־ריק.

זייט 19. שדזוועדיזייטמענט.

זייט 20. אַ ריעזיגע פּיקעט דעקאָנסטרוי־ירונג אַרום די וויסט און דרעס־שעפער. עדיטאָ־ריעל אַרבייט אין אונזער יוניאָן.

סטרייקער!

קומט מאָנטאָג, 7 אַזהר אין דער פריה צו דער גרויסער פּיקעט־דעמאָנ־סטראַציע אַרום די וויסט און דרעס שעפער אין סטרייק.

מעדער איינצאַלהייטען אויסן „עצטען זיים.

דער פאַך־צייטונגען און איהרע לעזער

פון דאָקטאָר לאָו דוקאָ.

(פון דיסקוסיעס)

דער פאַך צייטונג לעזער אונטער־שיידן זיך פון די לעזער פון אַנדערע צייטונגען אויף אַזוי פיעל אויף ווי פיעל אַנדערע פאַך־צייטונג איז אַנדערש פון אַנדערע פּרעסטערע לעזער, פון יעדער אַנדער צייטונג באַצייכנט זיך מיט אַ נעוויסען טרעסט און דרך ארץ צו דער צייטונג אַרבער צייטשריפט. וועלכע ער האָט שליין מיט זיין פריינען אויסוואהל און מיט זיין איינענעם נעשמאַק פאַר זיך אויסגעפליכען צום לעזען. ער מעג נים אַלע מאָל זיין איינפאַרשטאַנדען מיט דער שטעלונג פון זיין צייטונג צו דער אַרבער יענער פראַגע; ער מעג נים זיין איינשטימיג מיט דער מיינונג אַרבער אויפגעש וואָס דער אַרבער יענער שרייבער אין דער צייטונג דריקט אויס אַרבער פאַר־שיידענס, אַבער זיין האַלטונג און באַצי־הונג צו דער צייטונג בכלל איז אַ פריינד־ליכע און סימפּאַטישע, און פיעלע, נאָר פיעלע לעזער זיינען נים נאָר פריינד־ליך צו זייער צייטונג, נאָר זיינען איהר האַרציג טריי און איבערגעבען.

אַנדערש אַבער איז דאָס מיט דעם לעזער פון בלאַט־בלאַט. דער דורכ־שניטליכער (ניט נאָר דער קריטישער) לע־זער פון דער פאַך־צייטונג באַצייכנט זיך צו איהר נאָנץ קאַלט, כמעט פרעמד. נאָר אַ גרויסע צאָהל פון אונזערע פאַך־צייט־טונג „לעזער" לייענען (זאָלץ זיי מיר מוחל זיין פאַר'ן אמת) נאָר אין נאָנצען ניט זייער צייטונג, כאָטש זיי באַקומען זיי דענעלמעסטע צוגעשיקט אהיים, און דאַרפען זיך ניט באַטראַכטן צו נעהן זי קוי־מען; אַזי־ווי ווען לייענען אין שיין יא כאַפּען נאָר אַ קוק אין איהר דאָ און דאָרט, אַ שטיינער ווי מע לייענט אַ „סוידקולאַר" פון אַ מעבעל־נעשעפט אַדער אַ „וויכטיגע באַקאַנטמאַכונג" פון אַ „באַריהמטען" דענטיסט, וועלכע מען נאַרנים אָפט ביי זיך אין'ם מעשענעס בריעף־עפּעסטעל.

עס וואָלט נעווען אַן אומרעכט נעגען די פאַך צייטונגען צו זאָגען, אַז אַלע זיי־ערע לעזער, אָהן אויסנאַהמה, באַנעמען זיך נעגען זיי מיט אַזאַ גלייכגילטיגקייט און מאַלקייט. עס איז פאַראַן אַ היבשע צאָהל פאַך צייטונג לעזער, וואָס לייענען און אינטערעסירען זיך מיט זייערע פאַך צייט־טונגען, אַבער זייער צאָהל, ווי באַרייד־מענד זי זאָל נים זיין אַן אַנדער יך, ווערט זי בטל בשישים אין'ם גרויסען ים פון פאַך צייטונג לעזער, וועלכע לייענען קיינמאָל נים די צייטונגען אַן האָבען אין איהר נים דעם מינדסטען אינטערעס. נאָך מעהר; זיי לייענען נים און באַהאַלטען נאַרגיס זייער גלייכגילטיגקייט צו זייער פאַך־בלאַט, — זיי פאַראַדיריען נאָך מיט אַם דער גלייכגילטיגקייט זייערער, אַזוי ווי דאָס וואָלט זיי באַצייכענט אַלס הערער און אַלס נייסטיג מעהר עכטוויקלעך פון'ם נעוועהנליכען אַרבייטער, וועלכער לייענט אין אינטערעסירט זיך („מישטיינס נע־זאָנט") מיט זיין פאַך צייטונג.

די טרויעריגסטע, אַבער פּסיכאָלאָגיש אינטערעסאַנטסטע, כאַראַקטעריסטיק פון דער באַצייהונג פון די פאַך צייטונג לעזער צו זייער צייטונג איז דאָס, וואָס אַפילו די לעזער לייענען די צייטונג, און דוקאַ אַלץ וואָס אין איהר עפענס זיך, אויסגעכעגענדיג די אַנאָנסען — אַפילו זיי, אָט די לעזער לעזער, שעמען זיך אויסצוזאָגען אַז זיי לייענען זייער פאַך צייטונג; זיי באַטיהען זיך צו מאַכען דעם אַנשטאַל, אַז די צייטונג אינטערעסירט זיי נים, און אַז זיי לעזען ווען זיי „באַטאָן אַ קוק אין איהר." עס זיינען מיר פער־צעליך — אַן מסתמא אויך אַנדערע — באַקאַנט אַ סך אַזעלכע לעזער, וואָס אַז איהר וועט זיי אַ פרעג טאָן: „האָט איהר לייענען דעם אין דעם אַרטיקעל אין דער „לייזהייט" אַדער „פּאָסט" אַדער „ליי־דיס נאַרסענע וואוירקער" פון לעצטער וואָך אַדער לעצטען מאָנאַט?" וועט דער אַנטפער זיין אַ איה מיט די אַקסלען און אַ קרעגער „וואָר „באַדערס" זיך מיט אַם דעם פייפער!" און דאָס איז, ווי גע־זאָגט, די האַלטונג פון די וואָס לייענען זייער פאַך־בלאַט, אַ קל וחמר שוין די „לעזער", וואָס לייענען ניט און האָבען קיינמאָל ניט געלייענט און זיך נים אינ־טערעסירט מיט זייער פאַך צייטונג! וואָס מאַר אַ מיינונג קענען זיי האָבען און וועגען זייער צייטונג, און וואָס מאַר אַן אייג־

„פאַרוכטען". דער אמת איז, אַז די „שרייבער" אַליין, דאָס הייסט, די אַר־גאַניזאַציאָנס פיהרער און פאַרוואַלטער אין דער ראָלע פון שרייבער, באַציהען זיך זעהר נאָכלעסיג צו דער . . . לאָסיר זאַגען — מלאכת פון שרייבען. אַלס פּראַקטישע מענשען איז זיי ניט וויכטיג די פאַרם נאָר דער אינהאַלט; זיי קימע־רען זיך ניט וועגען דעם ו ו י א ז ו י זיי דריקען אויס זייערע נעראַנגס — דער עיקר ביי זיי איז, אַז דער נעראַנגס זאָל אויסנערריכט ווערען. פון זייער שטאַנד־פּונקט זיינען זיי נערעכט, און מען קאָן אַפילו אויף זיי קיין פּאַראַיבער ניט האָ־בען. אַבער זייער טעות לייגען אין דעם, וואָס דורך זייער נאָכלעסיגקייט צו דער פאַרם לייידען אויך דער אינהאַלט; דער אויס'ן פאַפיר־אויסגעדריקטער נעראַנגס קומט אַפט אַרויס ניט קלאָר נעגען, ניט נלאַט נעגען, און דער נאַנצער אַרטיקעל איז דעריבער בלאַס, ניט אַנציהענד און ניט אינטערעסאַנט. דער סוף איז — דער עולם לייענט ניט.

איך מיין ניט, חלילה, דערמיט צו באַהויפּטען, אַז אַלע אַרבייטער פיהרער און פאַר־אָרגאַניזאַציאָנס־מענשען זיינען בדרך כלל שלעכטע שרייבער. עס זיינען אונז אַלעמען באַקאַנט איינינע אַרבי־טער פיהרער, וועלכע זיינען אויך נאָנץ פעהיגע זשורנאַליסטען. איז אָבער די צרה וואָס, ערשטענס, דיינען זיי פאַר־העלטניסמעסיג מאַקע וועגנס אין צאָהל; צווייטענס, זיינען זיי אויף דעם זשורנאַ־ליסטישען נעביס ניט נעגנס פּראָדוקטיוו, זיי שרייבען וועניג און ניט אָפט, פּשוט דערפאַר וואָס זיי זיינען טרוד מיט זייערע אָרגאַניזאַציאָנס עסקים און האָבען וועג־ניג צייט אויף שרייבען; און, דרייטענס, ווען זיי שרייבען שוין, יאָ, שרייבען זיי אין די גרויסע מעגליכע אַרבייטער צייט־טונגען, וואָס זיי זיינען ז י כ ע ר צו גרייכען די בריעפע מאַסען אַרבייטער, אָבער זעהר זעלטען אין די קלענערע פאַך־צייטונגען. טאַמער ווייל־לען די פאַך־צייט־טונגען אויך האָבען די אַרטיקלען פון די דאָזיגע שרייבער האָבען זיי נאָר איין מיטעל: אַיבערזעטצונגען פון דער פרעמד; אין דער לעצטער צייט־טונג, וועלכע איז ספּעציעל נעווידמעט צו אַט די פראַגען. און וואָס מעהר „מאַכ־מעסיג" עס איז די צייטונג אַלץ מרוקענער און וואַכערינער איז זי, און אַלץ וועניגער אינטערעסירט זי די בריעפע מאַסען פון איהרע לעזער.

אָט דאָס איז, לוים מיין מיינונג, די הויפּט אוריזאַך פון דער קאַלטער און גלייכגילטיגער באַציהונג מצד די מיינ־סע פאַך־צייטונג לעזער לגבי זייער צייט־טונג.

אָבער דאָס איז ניט די איינציגע אור־זאַך. ביז צו נאָר אַ הויכען גראַד איז אין די לעזער'ס גלייכגילטיגקייט צו דעם אַפּאַרבלאַס שולדיג אויך דאָס, וואָס די מייסטע פאַך צייטונגען, חוץ וואָס זיי באַנעמען זיך צופיעל מיט מרוקענע און וואַכערינע אָרגאַניזאַציאָנס פראַגען, און־ד־רען. נאָך די מייסטע אַרטיקלען איבער אַס די פראַגען ניט נעשריבען פון פּראָפּע־סיאָנעלע אורעד אַזוי פעהיגע שרייבער, וועלכע וואָלטען נעשענקט מאַקע די זעל־בע וואַכערינע פראַגען באַהאַנדלען אַזוי, אַז זיי זאָלען זיך לעזען גלאַטער, אַנגע־נעמער. מעהר באַ'טעם'ט און אינטערע־סאַנטער. צי דאָס איז צוליעב עקאָנאָמי־שע אַדער אַנדערע אורזאַכען איז אין דעם מאַסען ניט וויכטיג; דער מאַקס אַז דער בריעף מעהר אַרטיקלען אין די פאַך־בלאַטער ווערען נעשריבען פון די נעשעפטס־פיהרער און באַמאַטע פון זיי־ערע באַטרעפנדע אָרגאַניזאַציעס. די דאָזיגע פיהרער און באַמאַטע זיינען בלאָ־סס זעהר פעהיגע מענשען, אָבער קיין שרייבער זיינען נים. די מיטגליעדער פון דער אָרגאַניזאַציע, וועלכע זיינען די לעזער פון'ם פאַך־בלאַט, ווייסען דאָס נאָנץ גוט, און כאָטש זיי שעצען און רעס־פּעקטירען זייערע פיהרער און באַמאַטע אַלס פעהיגע אָרגאַניזאַטאָרען און אָרגאַ־ניזאַציאָנס פאַראַלטער קענען זיי אָבער בשום אופן ניט האָבען דעם מינדסטען רעספּעקט פאַר זייערע לימעראַרישע

פלוס קען די פאַך צייטונג האָבען אויף זיי?

די איינציגע צייט ווען די פאַך צייט־טונג ווערט נעלייענט, און נעלייענט מיט אינטערעס, פון אַ ל ע איהר לעזער, דאָס הייסט, פון אַלע מיטגליעדער פון דער פאַך אָרגאַניזאַציע, און וועלכער די צייטונג ווערט אַרויסגעגעבען, איז אין פאַל פון אַ סטרייק אין דעם באַטרעפענדען פאַך. דעמאָלט, ווען די בריוט פראַגע און דער קאַמפּף פאַר „אַ לעבען מאַכען" פאַרגע־מען דעם אויבשאָן אין דעם לעבען און באַוואוסטזיין פון'ם פאַך אַרבייטער; ווען זיין נאַצעער אינטערעס איז קאָנצענטרירט אויס'ן סטרייק מיט זיין אַרבייטסגענער; ווען די פראַגען פון אַ זיעג פאַר זיין פאַך אָרגאַניזאַציע — וואָס באַטייט אַ זיעג פאַר איהם אַליין — איז די איינציגע פראַגע, מיט וועלכער דעם אַרבייטער'ס מוח איז באַשעפטיגט דעם נאַנצען טאָג, טאָג איין טאָג אויס, דורך דער נאַנצער צייט פון'ם סטרייק — דעמאָלט האָט דאָס פאַך־בלאַט, דער אָרגאַן פון זיין פאַך־אָרגאַניזאַציע, וועלכער ניט זיך אַם סטר־ציעל און אויסשליפיליך מיט דער ראַזיי־נער בריוט־פראַגע, און וועלכער דריקט אויס זיין, דעם אַרבייטער'ס, דענקען און פיהלען בנונע צו אַט דער פראַגע, — אַט דעמאָלט און נאָר דעמאָלט האָט דאָס פאַך־בלאַט ניט נאַנצע אויספערקזאַמקייט און פולען צוטרויען פון אַ ל ע איהרע לעזער, די מיטגליעדער פון דער באַטרע־פענדער פאַך־אָרגאַניזאַציע.

אַזוי באַלד אַבער ווי דער סטרייק איז נעענדיגט און די אינטערעסיווייטעט פון דער בריוט־פראַגע איז פאַרשוואונדען, איז צוזאַמען מיט דעם אויך פאַרשוואונדען דער אינטערעס און אויסמערקזאַמקייט פון דער פאַך־צייטונג. אמת, די פראַגען פון „דיום", „אַסעס־מענטס," „סטאַבערדישעס", „סקיל" און „פריי־אַדזשאַסטמענטס" זיינען נאָך נע־בליבען און זיינען דאָ אַ נאַכץ יאָהר, אָבער דאָס זיינען פראַגען, וועלכע זיינען ניט אַזוי פיעל אין דער נאָר אַ נאַכץ יאָהר, אָבער דאָס זיינען פראַגען, וועלכע זיינען פון באַקאַנטע אַרט, אַזוי ווי אַ פראַגע פון אַ לעבען מאַכען, אַזוי ווי אַ פראַגע

ביי אונז אין לאנד

די וויכטיגסטע פאליטישע און וויכטיגסטע פראגען פון טאג.

פון הלל רעזניק

Translation filed with the Postmaster at New York City, on Jan. 31, 1919, as required by the Act of Congress, approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

ארבייטסלאזיגקייט איז איצטער די גרעסטע פראגע פון טאג אין אמעריקא. אין קיין צייט, נאכדעם ווי דער וואר־לד־סטריט איז אנטערגעשריבן געווארן, האט מען אין יוניאן קרייצ־ווערטס וועגן דער נעפאהר פון פארלע־רעסע ווייד־ווערדשעס. עס זיינען דאן אנגע־קומען באריכטען פון פארשיעדענע אינ־דוסטריעלע צענטערס, אז מאנופעקטור־ס פארשיעדן מיט צוריקקעהרן זיך צו די „פאר טלחמה"־באדינונגען. באלד אבער האט די ווייד־ווערדשע פראגע אפגע־פרעסען דעם פלאץ פאר דער פיעל ערנס־טערער פראגע — ארבייטסלאזיגקייט.

נעווייס ציפערען זיינען ניטא. מען ווייס אבער, אז די צאהל פון לעדיג־געהער אין די גרעסערע שטעדט בלייבט אן די הערטסטע מוזיקענדער. און מען ווייס אויך, אז וואס א מאן ווערט די צאהל פארגרעסערט מיט נאך טויזענדער. דער־ווייל געהט זיך די רעניריונג אן מיט איינע פלעגער וואס שנעלער די ארטעץ פארגרעסערצוקאנען. אין פארלאיר פון די גרעסטע פיער וואכען וועלען אלע סאל־דאטען אין די קאמפ געשיקט ווערן אויפן — אן ערך פון דריי פערטעל מי־ליאן. עס פארשטעהט זיך, אז זיי ווע־לען העלפען נאך מעהר צו פארגרעסערען די אמעריק פון אריבייטסלאזיגקייט. „די „איזו־לירטע מען" האט די לאנד פארגעשיידט מיט א וויץ, מיט א ביטערער הנאה: מיר שיקען אריס אונזערע שקלאדאטען פון „פריטיגע לייק" אין „ברעד לייק", האט זי געשריבן.

אויף וועמען פאלט די פליכט פאר די ארבייטסלאזע צו זארגען? מאנכע תמ־ון מעגען צו די בעלי בתים, פארוואס זיי נעהמען ניט צוריק די סאלדאטען, ווען דאס הבען נאך דיינען אין אמעריק. אבער דער אינטערעס פון בעל־בתים איז אין אלגעמיין אן אנדער. אין דער בעסטער וועג זיי אזוי לאנג פאר־ארבייטן הונגעריגע ווי אין אנדערע לענדער. אין דער לאיער פרעגט איהם זיי נרעיס אין באשיצן. עס איז אן אנדערע מיטעל. אין דער רעניריונג זאל אלטען דו אנדערע פאלשקייטען. אין דעם זעלבען אנדערטייטמענט פון דער דרעם און ווייסט מאנופעקטשורערס אסס'ן, האבען זיך אבסאלוט אונטערגעלעגט צו באמראכטען וועלכען ניט אין ארבייטס־אנריינסען ביז דו אסס'ן זאל אינשיטי־מען צו פארזיכערען יערען ארבייטער מיט באשעפטיגונג מאר'ן נאנצען לעבען, נאכ־דעם ווי אן ארבייטער איז נעווען באר־שעפטיגט ביי אירנעגער וועלכען מאנופעק־טשורער צוויי וואכען."

דאס איז אבסאלוט ניט אמת. די יוניאן האט קיין מאל ניט נעמאכט אזא מאראלאנג.

אין א בריעף צו מעיאר הייליען, דעם 15טן יאנואר, וועגען דער לאנג, האט פרעזידענט שלעזינגער נעמאכט אנגע־קלאגט דעם פונקט פון „דיסטשארדזש". ער האט דאן אויסדריקליך קלאגט נעמאכט די שטעלונג פון דער יוניאן אין באצוג צו דער פראנג. צווישען אנדערעס איז אין יענעם בריעף נעזאגט נעווארן:

. . . „וואס אנבאטרעפט די פראנג פון די מאנופעקטשורערס רעכט אפצוזאג־ען ארבייטער, איז זי גאנרינס אזוי שווער ווי עס ווייזט זיך די מאנופעקטשורערס אויס. דער באאמט אזו ארבייטס־ווייזן, פריהער אונטער דער משפרסאנשאפט פון דזשאסטיס לואיס ד. בראנדייס און שפע־טער פון דזשאדזש דזשאליען וו. טעץ, האט פון פריהערע פעלע באשלאסען, דאס די ארבייטס־נעבער האבען דאס רעכט אפצוד־זאגען אירגענער אן ארבייטער מאר א גע־רעכטער ארזאכע. אבער דער באאמט האט אויך אנגענומען, דאס אין אנבאר־מראכט פון דעם פאקט, וואס די ארבייט־טער האבען זיך אונטער דעם „פראטא־קאל" אפגעזאגט פון זייער נעזעצליכען רעכט צו סטרייקען אלס א מיטעל געגען די מיסבהרויכונגען פון די מאנופעקטשו־רערס פריהערלעגען, זיינען זיי באראר־ט מיטגט צו שטוואס וואס זאל פארגעהטען דעם פלאץ פון אן אט דעם רעכט אפצוד־זאגען אין אן אט דעם רעכט אין דער נעשטאלט פון א מאשינערע, וואס זאל ברענגען צו א שנעלן אויסגליך פון זייערע קריזוורעס געגען א גיט־ריכטיגער און אומגערעכטער אפטאנונג פון דער אר־בייט. מיר זיינען פארגטיג אנצונעהמען אירגענד וועלכע זייט פון דיעזער פראג־נע: זיי מעגען האבען אבסאלוטע פריי־הייט צו טעקען זייערע ארבייטער — נע־רעכט אדער אומגערעכט — און אין דעם פאל מוזען מיר בלייבען ביי אונזער רעכט צו סטרייקען נעגען די אונגערעכ־טע דיסטשארדזשעס; אדער זיי זיינען גרייט צו באשטענען זייער רעכט צו אפטאנען ארבייטער און אין דעם פאל וועלען מיר זיין ווילליג צו באשטענען אונזער רעכט צו סטרייקען."

דאס צייגט, אלזו, דאס די ווייסט און דרעסן אסס'ן, זיך פיהלענדיג געשלאג־גען, דרעהען בלויז א סח מיט „אייביגער באשעפטיגונג", וואס די יוניאן האט אין זיי נאר קיין מאל ניט פארלאנגט. ווי זאגט מען דאס, וועגן אייגער פרינציפ זיך, כאפט ער זיך אן אפילו אן א שטרוי. דרעהען זיי א קאפ מיט אן אויסנעמראכ־טער „אייביגער באשעפטיגונג". דאס מאכט אבער אויף קיינעם קיין איינדרוק ניט. יעדער פארשטענדיגער מענש פיהלט, אז די גאנצע מענה איז א פאל־שע, אז די מעשה וועגען „אייביגער באש־עפטיגונג" איז, בתחילה, א פארציצי־מע, אז אויסנעמראכטע צו שיטען דעם עולם זאכר אין די אויגען, אז פארדרעהען א אמת'ע שטריים־פונקטען אין דעם גרויסען קאמפף, כדי דער עולם זאל דאס ניט אויסזעהן די ענגהרציגקייט און שכל־הערענקייט פון די ווייסט און דרעסן מאנופעקטשורערס.

אבער דאס אלעס וועט זיי העלפען ווי א מיטעל באלעסט. זיי וועלען באלד אויסגעפינען, אז זיי מוזען נאכגעבען דער יוניאן'ס אמת'ע, בערעכטע פארשרעגונגען אז זיי מעהר ניט נארוש מאכען מיט נעבלאמטע אישות, ווי זיי האבען דאס ביז איצט געטאן.

די אינטערנעשענאל לייידיס גארמענט וואָרקערס יוניען.
31 יאנואר דעם 27טן, 1919.

מר. בענדרזשאפין שלעזינגער, פרעזידענט אינטערנעשענאל לייידיס גארמענט וואָרקערס יוניען, ניו יארק.

וועדערטער הערר:

איך האב באטומען אייער אנפראגע פון 27טן יאנואר, אין וועלכער איהר פארלאנגט פון מיר א קאפיע פון די רע־קאָרדס אין באצוג דער צאהל פון שלעכ־טע, מעהלערהאפטע שעפער אין דער דרעס און ווייסט אינדוסטריע. ווי עס איז פארגעבראכט געווארען ביי דעם מי־טינג פון דעם באאמט דער 5טן דעצעמ־בער, 1918. אלס ענטפער אויף אייער אנפראגע, וויל איך אייך ענטפערען ווי פאלגט:

ארום אן ארום אין דאן נעווען אין דער אינדוסטריע 825 שעפער מיט 25,268 ארבייטער. צווישען די 825 שעפער האבען זיך געפונען 149 שעפער, וועלכע האבען ניט געהאט קיין שום פעה־לערען (62 אמאליגע שעפער און 87 ניט קיין אמאליגע שעפער.) עס זיינען געווען 676 שעפער מיט מעהלע־רען, און וועלכע 175 האבען באלאנגט צו די מעמבערס פון דער דרעס און ווייסט מאנופעקטשורערס אסס'ן אן 501 ניט קיין אמאליגע שעפער.

וואס אנבאלאנגט דער קלאסיפיצירונג פון די מעהלערהאפטע שעפער, זיינען גע־ווען 114 שעפער אין דער דרעס און ווייסט אינדוסטריע, וועלכע האבען גע־האט אין דער עגסטע נעמאהרונג אין פעל פון א פייער, און 330 שעפער האבען געהאט שמצינג וועגען סיליגנס, סטיליגנס, א.

מיט גרויס אכטונג, אייער
דזשאנדזש פ. פריים,
דירעקטאר."

נאך אנדערע פאלשקייטען.

אין דעם זעלבען אונטערטייטמענט פון דער דרעס און ווייסט מאנופעקטשורערס אסס'ן אין נעזאגט נעווארען נאך אנדערע פאלשקייטען. עס איז דארט, לכשל, גע־זאגט נעווארען, דאס „פיהרער פון דער אינטערנעשענאל לייידיס גארמענט וואָרק־ערס יוניאן, ביי א קאנפערענץ מיט די דרעס און ווייסט מאנופעקטשורערס אסס'ן, האבען זיך אבסאלוט אנגעזאגט צו באטראכטען וועלכען ניט אין ארבייטס־אנריינסען ביז די אסס'ן זאל אינשיטי־מען צו פארזיכערען יערען ארבייטער מיט באשעפטיגונג מאר'ן נאנצען לעבען, נאכ־דעם ווי אן ארבייטער איז נעווען באר־שעפטיגט ביי אירנעגער וועלכען מאנופעק־טשורער צוויי וואָכען."

דאס איז אבסאלוט ניט אמת. די יוניאן האט קיין מאל ניט נעמאכט אזא מאראלאנג.

אין א בריעף צו מעיאר הייליען, דעם 15טן יאנואר, וועגען דער לאנג, האט פרעזידענט שלעזינגער נעמאכט נאנץ קלאר דעם פונקט פון „דיסטשארדזש". ער האט דאן אויסדריקליך קלאר נעמאכט די שטעלונג פון דער יוניאן אין באצוג צו דער פראנג. צווישען אנדערעס איז אין יענעם בריעף נעזאגט נעווארען:

. . . „וואס אנבאטרעפט די פראנג פון די מאנופעקטשורערס רעכט אפצוזאג־ען אן ארבייטער, איז זי גאנרינס אזוי שווער ווי עס ווייזט זיך די מאנופעקטשורערס אויס. דער באאמט אזו ארבייטס־ווייזן, פריהער אונטער דער משפרסאנשאפט פון דזשאסטיס לואיס ד. בראנדייס און שפע־טער פון דזשאדזש דזשאליען וו. טעץ, האט פון פריהערע פעלע באשלאסען, דאס די ארבייטס־נעבער האבען דאס רעכט אפצוד־זאגען אירגענער אן ארבייטער מאר א גע־רעכטער ארזאכע. אבער דער באאמט האט אויך אנגענומען, דאס אין אנבאר־מראכט פון דעם פאקט, וואס די ארבייט־טער האבען זיך אונטער דעם „פראטא־קאל" אפגעזאגט פון זייער נעזעצליכען רעכט צו סטרייקען אלס א מיטעל געגען די מיסבהרויכונגען פון די מאנופעקטשו־רערס פריהערלעגען, זיינען זיי באראר־ט מיטגט צו שטוואס וואס זאל פארגעהטען דעם פלאץ פון אן אט דעם רעכט אפצוד־זאגען אין אן אט דעם רעכט אין דער נעשטאלט פון א מאשינערע, וואס זאל ברענגען צו א שנעלן אויסגליך פון זייערע קריזוורעס געגען א גיט־ריכטיגער און אומגערעכטער אפטאנונג פון דער אר־בייט. מיר זיינען פארטיג אנצונעהמען אירגענד וועלכע זייט פון דיעזער פראג־נע: זיי מעגען האבען אבסאלוטע פריי־הייט צו טעקען זייערע ארבייטער — נע־רעכט אדער אומגערעכט — און אין דעם פאל מוזען מיר בלייבען ביי אונזער רעכט צו סטרייקען נעגען די אונגערעכ־טע דיסטשארדזשעס; אדער זיי זיינען גרייט צו באשטענען זייער רעכט צו אפטאנען ארבייטער און אין דעם פאל וועלען מיר זיין ווילליג צו באשטענען אונזער רעכט צו סטרייקען."

דאס צייגט, אלזו, דאס די ווייסט און דרעסן אסס'ן, זיך פיהלענדיג געשלאג־גען, דרעהען בלויז א סח מיט „אייביגער באשעפטיגונג", וואס די יוניאן האט אין זיי נאר קיין מאל ניט פארלאנגט. ווי זאגט מען דאס, וועגן אייגער פרינציפ זיך, כאפט ער זיך אן אפילו אן א שטרוי. דרעהען זיי א קאפ מיט אן אויסנעמראכ־טער „אייביגער באשעפטיגונג". דאס מאכט אבער אויף קיינעם קיין איינדרוק ניט. יעדער פארשטענדיגער מענש פיהלט, אז די גאנצע מענה איז א פאל־שע, אז די מעשה וועגען „אייביגער באש־עפטיגונג" איז, בתחילה, א פארציצי־מע, אז אויסנעמראכטע צו שטיען דעם עולם זאכר אין די אויגען, צו פארדרעהען א אמת'ע שטריים־פונקטען אין דעם גרויסען קאמפף, כדי דער עולם זאל זיך ניט אויסזעהן די ענגהרציגקייט און שכל־הערענקייט פון די ווייסט און דרעסן מאנופעקטשורערס.

אבער דאס אלעס וועט זיי העלפען ווי א מיטעל באלעסט. זיי וועלען באלד אויסגעפינען, אז זיי מוזען נאכגעבען דער יוניאן'ס אמת'ע, בערעכטע פארשרעגונגען אז זיי מעהר ניט נארוש מאכען מיט נעבלאמטע אישות, ווי זיי האבען דאס ביז איצט געטאן.

די אינטערנעשענאל לייידיס גארמענט וואָרקערס יוניען.

GERECHTIGKEIT
Maintained by and in the interest of the International Ladies Garment Workers Union, Office, 31 Union Square, New York, N. Y. B. Schlesinger, President; S. Yanofsky, Editor; A. Baroff, Sec'y-Treas.; H. Liebermann, Business Manager.
Vol. I. Friday, January 31, 1919. No. 3.
Entered as Second Class matter January 25, 1919, at the Postoffice at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919

א מיטינג פון קלאוקמאכער אין קופער קוסטענדען דאנערשטאג

דער דזשאינט באאורד פון די קלאוק, סקירט און ריפארמאכער יוניאן פון נריי־סער ניו יארק, דזסס אויז א מיטינג, מאר קומענדען דאנערשטאג, דעם 6טן מעב־רואר, אין קופער יוניאן, 8טע סט. אין 3טע עוועניו. דער מיטינג וועט זיך אנ־פאנגען 6 א זייגער, נלייך נאך דער אר־בייט.

דער מיטינג ווערט ניט נערופען מאר דער „רענק אנד פייל", מאר די נעוועהנ־ליכע מיטגלידער פון דער יוניאן. מאר אזא מיטינג וואלט דער האל א סך צו קליין נעווען. דער מיטינג ווערט נערו־פען ספעציעל מאר די מארטרעטער פון די קלאוקמאכער יוניאן אין שאפ; מאר די שאפ טשערלייס, פריין קאמיטסס און די באזונדערע סטיניע מיטגלידער אין די קלאוק, סקירט און ריפער שעפער. די יר־ניאן האט ארויסגעשיקט א בריעף צו אלע שאפ טשערלייס, אין וועלכען עס ווערט ערקלערט דער צוועק פון דעם מיטינג. צווישען מיט'ן בריעף איז אויך נעשיקט נעווארען „ארטיקאל מיטעס" אויפ־לכע מען וועט דארפען האבען אום אריינצוקומען אין קופער יוניאן צו דעם מיטינג.

דער צוועק פון דעם מיטינג איז פרי־מערענדיג, מען דארף זיין נרייס אויף אלעס.

דעם־5טן אויגוסט, 1919, וועט זיך עגזיסטיגן דער אגרימענט צווישען דער יר־ניאן און דער מיטגלידערשאפט אסאסיאיי־שאן. און ווער וויים וואס עס קען מאר־קומען, ווען דער אגרימענט וועט דארפען באנייט ווערען?

עס איז מעגליך, אז דאס זאל דורכ־נעפיהרט ווערען ביים „נרייגעס טיש", דורך קאנפערענצען. עס איז אבער אין מעג־ליך, עס זאל קומען צו א קאנפליקט, צו אן אפענער קאמף. דארף מען דיר יוניאן ווערט אין דער־ווייל אויך אין דער אינטערעסט פון קאנסומ־ערס, אין אינטערעסט פון ארבייטער אין דער אינטערעסט פון אלע קלאוק, סקירט און ריפער שעפער, אין אינטערעסט פון אלע מיטגלידער פון דער יוניאן

לעבען און טעטיגקייט אין איינינע ניו יארקער לאקאלס

(א ביליק אין די לאקאלס 41, 50 און 62.) פון ל. פינקעלשטיין.

קיסאנא און הויזדרעם מאכער יור־לאקאל 41, די טשילדרען דרעם מא־לאקאל 50 און אויך די ווייטגעדר־עסרס יוניאן, לאקאל 62, זיינען, וואס לאנגעם מאר־באציאהונגען, די נעהנס־טן די וויינסט און דרעם מאכער יור־לאקאל 25, וואס איז יעצט אין ...ם. די טריידס אבער וואס יענע לא־קאלס קאנטראלירען זיינען א סך קלענער ווייסט מיט דרעם טרייד.

יעדעד לאקאל יוניאנס זיינען אויך אין עהנליך איינע צו די אנדערע אין ...ן זייער מיטגליעדערשאפט, נעמליך, אמיריקעטע מיטגליעדער פון די דריי מאטסע לאקאל יוניאנס זיינען יונגע לאלד, פונקט ווי די מיטגליעדער פון לאל 25.

און נאך מעהר, אלע דיעזע לאקאל יור־נס האבען אויך כמעט דיי זעלבינע בעבלס. אלע פון זיי דארפען איצט ...ען, די טרייד אנרימענס מיט זיי־ בעלי בתים, זיי שטעלען ארויס כמעט נאנץ ווארשיינליך באלד אויך דאר־סטריייקן.

לאמיר איצט א ביליק טאן אין יערען אל באזונדער.

לאקאל 41.

די הויזדרעסעס און קיסאנא מייערס לאקאל 41, איז דער קלענסטער פון די לאקאלס וואס מיר ...ן דא פריהער דערקאנט. דער לא־לאל איז אין נאנצען ארום 12 הונדערט מיטגליעדער. דערפאר אבער, ווי ברר־ ...ציפער, דער מענערדשער מן דעם ...ל נים אונז איבער, האט לאקאל 41 ...ייסק מעלה, וואס א ל ע זיינען מיט־ ...דער זיינען נוטשטעהענד. דאס איז ...ליך א מעלה, מיט וועלכער נאנץ ...נע לאקאלס קאנען זיך באריהמען. ...מתפרהס מיטגליעדער מן דער יוניאן ...יונגע אריישע און אינטעליגענטע ...אבער און זיי זיינען הכנסה באנייס־ ...ם מאר זייער יוניאן. זיי ליעבען די ...ן און זיינען נאנץ שטאלץ דארויף ...ן דיי זיינען מאראייזנגס, ארגאניזינג! ...ם יאהר 1916 האט דיי יוניאן דורכ־ ...אכט א דשעעגעראל סטרייק. די מייר־ ...ן האבען העלדיש געקעמפפט און דער ...ייק איז נעוואונען נעווארען.

לאקאל 41 האט דאן נעצעוואונגען די ...עם פון דעם מאר אנצערקענונג די ...אן און עס איז דעמאלט נעשלאסען ...מארען צווישען דער יוניאן און די מאר־ ...מקשטערערס אסס'ן א קאלקשווערר ...ד מאר אנרימענס, מאר א משך פון צוויי ...ן.

...ענער אנרימענס, וועלכער האט נע־ ...מן אין דעם מאר צום ערשטען מאל ...מיסטע, געסטעעשטעלט כללים און ...נדארדס אין באצוג שכירות און שטונ־ ...אין די הויזדרעס און קיסאנא שע־ ...איז נוט נעווען ביז יאנואר 1918, ...איז דאן מיט אויסבעסערונגען באר־ ...נעווארען נאך אויף איין יאהר. איצט, ...איז שוין יענער אנרימענס נים ...ד אין קראפט. דערווייל איז נאך דער ...טעמנס נים באניים נעווארען.

...ה אורזאכע דערפון, איז נאנץ פון ...נגסאויף. מען דארף דאס נים לאנג ...ן. די יוניאן שטעלט אויס פאר־ ...נגען, לויט די איצטיגע אומשטענדען ...ד די פלאמה האט נעשאפען אין לויט ...נייסט פון דער צייט.

די מאדערנענגען פון דער יוניאן דו־ ...ן דריי צוקער נים אונז איבער, א 44 ...ן דריי ארבייטס וואך; א הערכערונג ...שכירות אויף 25 פראצענט; עלעק־ ...ן דיי, ליייבער דיי מאן וואשענטאן'ס ...ן טרוסקעס אלס געוועליכע ריפס; ...ם, א מינימום ווייזיד סקיל פאר'ן ...ן פון דרייי; א באשטימטער פרייז פאר ...ן ארבעטערס, — מאר מענער פ־שעפערס, ...אלאר א וואך און מאר פרויען צ־ערעפ־ ...20 דאלאר א וואך; און דאס א בוינעס ...ן דעם פון די יוניאן דאך מע־ ...ן ארבייטער אין די אסאסיאיישן שע־ ...ן פונקט אזוי גוט ווי ער מעג אויס־ ...ן קאנטראלירען די אינדעפענדענטס שע־

...רעם 19טן דעצעמבער 1918; האט ...יוניאן אפגעהאלטען צוויי מאסס־מעט־ ...מיטינגען, איינען אין ניו יארק און ...ן אין בראנזוויל. ביי דיעזע מיטינ־ ...ן מיט אפגעלעגענע געוועהרען אין

...ן דיי יוניאן באשטעגן, נאטירליך מיט ...ן דער שטענדיגער הילף פון אונזערע אינ־ ...טערנעישאנאל בעאמטע, דורך מארהאנד־ ...לונגען ביים „נרינעם טיש" צווישען מאר־ ...טרעסעד פון ביידע צדדים. מען האט ...זיך אפילו נים איין מאל שטארק נעקאכט, ...אבער די פריעדליכע באציהונגען זיינען ...נים אונטערבראכען געווארען."

...דאס אנבאלאנגט געוועהנליכע שאפ־ ...סכסוכים צווישען די ארבייטער און די ...פירמס, איז מאראן לוים דעם אנרימענס ...אזא „מאשינערי" דורך וועלכע זיי וועד־ ...דען אויסגעגליכען פון דעם מענערדשער ...מן דער יוניאן אין דעם מענערדשער פון ...דער אסאסיאיישן.

איצט איז דאס אזא: דעם 17טען ...טערץ פון דעם יאהר, ענדיגט זיך דער ...טרייד אנרימענס. אין דעם אנרימענס ...איז דא א פונקט, דאס 6 חדשים בעפאר ...ער נעהט אויס דארפען ביידע צדדים זיך ...צוואמענקומען אין אויסגעהטען די פראג־ ...גע פון זיין באניינונג. אבער די „קאמאן ...נארמענס מאנונעפקשטערען אסאסיאי־ ...שען האט זיך נים נעגעיילט צו קומען צו ...אזא קאנפערענץ. זי האט, נאנץ וואר־ ...שיינליך, נעוואלט אויבערוואהרען, אפשר ...וועט אנקומען א בעסערע צייט...

די אורזאכע דערפון איז נאנץ פאר־ ...שטענדליך: די יוניאן שטעלט אריינס ...נייע פארערונגען. מו יאגען זיך נים די ...בעלי בתים צו קומען צו א קאנפערענץ. ...דער רעזולטאט אין דאס פאר אויף לאקאל ...62 וועט זיך פסקענען באלד דארפען נעה־ ...מען נרייטען פאר א סטרייק.

...מען נרייטען פאר א סטרייק.

...פון איז קלאהר מאר אלעמען, דאס די ...וויים נודס ארבייטער, די מיטגליעדער ...פון לאקאל 62, זיינען נרייט צו אטמאפען ...אונטער דער פאהן פון דייער יוניאן מאר ...די מארערונגען.

...אבער אום דאס אריינס־ ...צוברענגען אזוי, עס זאל ביי קיינעם קיין ...וועוויינע נים זיין, דאס די ארבייטער ...אין דעם פאך דיינען ווירליך ענטשלאסען ...צו שטעהן ביי די מארערונגען פון דייער ...יוניאן און אטמאפען דערפאר, אויב נוי־ ...טיג, האט די יוניאן נאך מיט צוויי מאנ־ ...נאטען צוריק, דאנערשטאג, דעם 21טען ...נאוועמבער, 1918, איינגערופען א דעמאנ־ ...סטראציאנס־מארשאלונג אין קופער יור־ ...ניאן. דיעזע דעמאנסטראציע אין מארגע־ ...קומען אין מ י ט ע ן פ א נ, די מאר־ ...ביייטער האבען יענעם דאנערשטאג ביי ...מאג אונטערגעלעגט די ארבייט אין נע־ ...נאנגען אונערשראיבען אין קופער יוניאן ...צו דער מארשאלונג. נאטירליך, דיעזע ...מארשאלונג האט צו צו ביי בעלי בתים אין ...דעם טרייד נעדרעט נאנץ הויך, כאטש ...זיי זיינען נאר דערביי נים נעווען.

מיט א מאר וואכען צוריק איז שוין ...יע מארגעקומען א קאנפערענץ צווישען ...די יוניאן מיט די מאנונעפקשטערען אס־ ...סאסיאיישן. ביי דער קאנפערענץ האט ...בארודער ס. שאהר, דער „פסאקסטען" ...מאר דער יוניאן, מארגעלעגט אין זיי דערגע־ ...דערונגען. דער הויפט מארשאלונג פון די ...וויים נודס וואירקערס יוניאן איז א 44־ ...שטונדיגע ארבייטס וואך און א העכערונג ...אין די שכירות מאר אלע ארבייטער אין ...דער טרייד, צי זיי ארבייטען מון וואך, ...צי מון שפיץ.

אבער די פיהרער מון דער באסעס ...אסאסיאיישן האבען אויף דעם בעענטס־ ...פערס, אז זיי „ערוואהרטען אין טרייד א ...קריזיס" און מאנליך לאנגען זיי איצט ...נים איינגעגען אויף נייע קרעפטערען. אגב, ...זאגען זיי, אין דאך נאך צייט וואהרים ...דער אנרימענס איז דאך נאך נים מאר ...א מאר מאנאסטען. באזאנדערס האט ...מון דעם נעהאלטען א לאנגע רעדע דער ...לויפער פון דער אסס'ן.

בארודער שאהר האט אויף דעם נעענט־ ...פערס מיט א שאהרפער, קרעפטיגער רע־ ...דע פארטיידיגונגס מיט לאיגשע ארגו־ ...מענטען דער יוניאנס שטעלונג, און מאר־ ...לויפיג אין עס דעריביי נעבליבען.

די לאנגע אין טרייד איז פונקט אזוי ...אומבאשטימט איצט, נאך דעם קאנפע־ ...רענץ, ווי עס איז נעווען בעפאר.

די אונטערשטע שורה פון דעם אלעם ...איז, אלזאו, דאס די וויים נודס וואירקערס ...יוניאן, ווי שוין פריהער באטענט, פונקט ...אזוי גוט ווי די אנדערע צוויי שוועס־ ...טער יוניאנס, וועגען וועלכע מיר האבען ...דא פריהער נשרעבן, דארף זיך אויך נעה־ ...מען נרייטען מאר א סטרייק. פיהרער ...די מאנונעפקשטערס מיט דעם טרייד

...מיטגליעדער האבען עס גוט נעהייטען, און ...דיעזע אדערונגען ווערען די טען ארויס־ ...נעשיקט צו דער מאנונעפקשטערס אססא־ ...סיאיישן.

עס איז אויבערגיר צו זאגען, דאס אלעס ...וואס דער לאקאל טוט איז אין פולער האר־ ...מאניע מיט דעם דזשעגעראל עזקזעקוטיוו ...באארד און די בעאמטע פון אונזער איינ־ ...טערנעישאנאל, וועלכע העלפען דעם לא־ ...קאל, פונקט ווי אלע אנדערע לאקאלס, מיט ...ראס און טאט.

אזוי ווי מיר אין נים באשטימט וואס ...די בעלי בתים אין דעם פאך וועלען עגט־ ...פערען אין באצוג די פארערונגען, ריכט ...מען זיך אין דער יוניאן אויס'ן ערנסטיג־ ...— מען נרייטס זיך צו א סטרייק. אום ...צו דיעזע באזאנדערס, ווי א זאך זאל ...זיך נים מאכען, האט די יוניאן באשלאסען ...צו טעקסטן יעדען מיטגליעדער פאר דער ...דאלאר, פאר א באזונדערער סטרייק פאנד. ...דאס געלט ווערט שוין נעצאהלט. א סך ...מיטגליעדער האבען מיט נרויס צופרידע־ ...דענהייט דעם טעקס שוין איינגעצאהלט, ...אבער נאך ווייס נים אלע. און, אין נאך־ ...מען פון דער עזקזעקוטיוו פון דער יור־ ...ניאן, פארערען מיר דא אויף די יעניגע ...מיטגליעדער, וועלכע האבען נאך דעם ...טעקס נים באצאהלט, דאס נלייך צו טאן. ...מיר האפען אז די מיטגליעדער וועלען ...פארשטעהן דאס עס איז אין זייערע איי־ ...גענע אינטערעסען דאס באלד צו טאן.

קריעליך וועט לאקאל 41 ווידער איינ־ ...רופען מעמבער מיטינגען צו באקאנטמא־ ...כען די מיטגליעדער די לעצטע עראיינג־ ...סע און דער איצטיגער סיטואציע.

לאקאל 50.

די טשילדרענס דרעסמייקערס יוניאן ...לאקאל 50, די שוועסטער יוניאן פון לא־ ...קאל 41, נעפינס זיך איצט פארטיס אין ...דער זעלבינער לאגע. די יוניאן האט ...מיט דריי יאהר צוריק דורכגעמאכט א ...דזשעגעראל סטרייק, עטאבלירט מיט דעם ...פאך א קאלקשווערר טרייד אנרימענס און ...זיך ערוואהרבען די אנערקענונג פון די בעלי ...בתים אין דעם טרייד. איצט איז שוין ...דער אנרימענס אויסגעגעבען פון די בעלי ...בתים אין דעם טרייד. אבער אין שוין ...נים באניים געווארען.

אלזאו, אויך דא נרייט מען זיך דעם ...אנרימענס צו באנייען, און די יוניאן ...שטעלט דערביי ארויס נייע פארערונגען. ...אינ'ם לאקאל נעהט אן א לעבעדיגע טע־ ...מיקייט. אין אפט פון דער יוניאן שווי־ ...בעלט און נרייבעלט מיט לעבען — מען ...נרייט זיך צו א קאמף זיך פארערונגען ...צו באקומען. אויב די באסעס וועלען דאס ...נים נאכגעבען „מיט גוטען".

בארודער נרינבערג, דער מענערדשער ...פון דעם לאקאל, איז נאנץ אפטימיסטיש ...אין באצוג דער לאגע. פאר דער צייט ...— זאגט ער — וואס די יוניאן עקזיסטירט ...איז דא פונקט, דאס 6 חדשים בעפאר ...ער נעהט אויס דארפען ביידע צדדים זיך ...צוואמענקומען אין אויסגעהטען די פראג־ ...גע פון זיין באניינונג. אבער די „קאמאן ...נארמענס מאנונעפקשטערען אסאסיאי־ ...שען האט זיך נים נעגעיילט צו קומען צו ...אזא קאנפערענץ. זי האט, נאנץ וואר־ ...שיינליך, נעוואלט אויבערוואהרען, אפשר ...וועט אנקומען א בעסערע צייט...

די אורזאכע דערפון איז נאנץ פאר־ ...שטענדליך: די יוניאן שטעלט אריינס ...נייע פארערונגען. מו יאגען זיך נים די ...בעלי בתים צו קומען צו א קאנפערענץ. ...דער רעזולטאט אין דאס פאר אויף לאקאל ...62 וועט זיך פסקענען באלד דארפען נעה־ ...מען נרייטען פאר א סטרייק.

לאקאל 62.

די וויים נודס וואירקערס יוניאן, לא־ ...קאל 62 איז פון מיט עטליכע יאהר עלטער ...פון די אנדערע צוויי פארווארנדטע לא־ ...קאל יוניאנס, וועגען וועלכע מיר האבען ...נאר נוט נעגעבען. אין אויך דיי יוניאן ...באשטעהט דאס רוב פון יונגע מיידלעך ...מיט קאן זאגען נאנץ דרייסט, די וויים ...נודס וואירקערס יוניאן, לאקאל 62 פאר־ ...נעהמט א נאנץ בכבוד'דיגן פלאץ אין שוישען ...די סאלידע, באאמטסטנגע לאקאלס פון ...אונזער אינטערנעשאנאל פון ניו יארק.

דער ערשטער נרויסער דזשעגעראל ...סטרייק פון דער יוניאן איז פארנעקומען ...אין יאהר 1913, און דורך יענעם סטרייק ...איז די יוניאן נעקומען צו איהר מאכט. ...מאן איהר בעפעסטיגט איז זייט דאן נאך ...פיעל נעשטיגען.

די „קאמאן נארמענס מאנונעפקשטער ...ערס אסאסיאיישן", וואס פארטרעט דיי ...בעלי־בתים אין דעם פאך, האט אין יע־ ...נעם סטרייק די יוניאן נעמוטיגט אנערקענען ...אין שליסען מיט איהר א פריעדענס־אב־ ...מאך. די אסאסיאיישן פון די בעלי־ ...בתים האט עגמוטיג אנערקענען די וויים ...נודס וואירקערס יוניאן אלס א שטארקע ...נעגען־מאכט מיט וועלכער מען מוז זיך ...רעכענען.

זינט דאן עקזיסטירט צווישען דער יור־ ...ניאן און דער אסאסיאיישן א טריי־ ...אנרימענס. א צוויי קערעספאנדענטן זיי־ ...נען, אין דער נאך צייט, וואהרים ...דער אנרימענס איז דאך נאך נוט מאר ...א מאר מאנאסטען. באזאנדערס האט מון דאך ...נען דעם נעהאלטען א לאנגע רעדע דער ...לויפער פון דער אסס'ן.

בארודער שאהר האט אויף דעם נעענט־ ...פערס מיט א שארפער, קרעפטיגער רע־ ...דע פארטיידיגונגס מיט לאיגשע ארגו־ ...מענטען דער יוניאנס שטעלונג, און מאר־ ...לויפיג אין עס דעריביי נבליבען.

די לאנגע אין טרייד איז פונקט אזוי ...אומבאשטימט איצט, נאך דעם קאנפע־ ...רענץ, ווי עס איז נעווען בעפאר.

די אונטערשטע שורה פון דעם אלעם ...איז, אלזאו, דאס די וויים נודס וואירקערס ...יוניאן, ווי שוין פריהער באטענט, פונקט ...אזוי גוט ווי די אנדערע צוויי שוועס־ ...טער יוניאנס, וועגען וועלכע מיר האבען ...דא פריהער נשרעבן, דארף זיך אויך נעה־ ...מען נרייטען מאר א סטרייק. פיהרער ...די מאנונעפקשטערס מיט דעם טרייד

...נילדרעד די פארערונגען צו די באסעס. די ...מיטגליעדער האבען עס גוט נעהייטען, און ...דיעזע אדערונגען ווערען די טען ארויס־ ...נעשיקט צו דער מאנונעפקשטערערס אססא־ ...סיאיישן.

עס איז אויבערגיר צו זאגען, דאס אלעס ...וואס דער לאקאל טוט איז אין פולער האר־ ...מאניע מיט דעם דזשעגעראל עזקזעקוטיוו ...באארד און די בעאמטע פון אונזער איינ־ ...טערנעישאנאל, וועלכע העלפען דעם לא־ ...קאל, פונקט ווי אלע אנדערע לאקאלס, מיט ...ראס און טאט.

בארודער נרינבערג, דער מענערדשער ...פון דעם לאקאל, איז נאנץ אפטימיסטיש ...אין באצוג דער לאגע. פאר דער צייט ...— זאגט ער — וואס די יוניאן עקזיסטירט ...איז דא פונקט, דאס 6 חדשים בעפאר ...ער נעהט אויס דארפען ביידע צדדים זיך ...צוואמענקומען אין אויסגעהטען די פראג־ ...גע פון זיין באניינונג. אבער די „קאמאן ...נארמענס מאנונעפקשטערס אסאסיאי־ ...שען האט זיך נים נעגעיילט צו קומען צו ...אזא קאנפערענץ. זי האט, נאנץ וואר־ ...שיינליך, נעוואלט אויבערוואהרען, אפשר ...וועט אנקומען א בעסערע צייט...

די אורזאכע דערפון איז נאנץ פאר־ ...שטענדליך: די יוניאן שטעלט אריינס ...נייע פארערונגען. מו יאגען זיך נים די ...בעלי בתים צו קומען צו א קאנפערענץ. ...דער רעזולטאט אין דאס פאר אויף לאקאל ...62 וועט זיך פסקענען באלד דארפען נעה־ ...מען נרייטען פאר א סטרייק.

לאקאל 25.

...ווייטער נייער פונקט איז, א מיני־ ...מום ווידזשקייט. אין אויך די יוניאן ...מעהרסטענס א וואכען־טרייד און עס מוז ...נעשאפען ווערען א מיניסום פרייז, ...פאר ביילינער זאל קיינער נים טארען אר־ ...ביימען.

א דריטער פונקט איז, וועגען נעזעצ־ ...ליכע יומים־טובים, און עס זיינען אויך פאר ...ראן נאך אנדערע פונקטען.

דערביי, פארשטעהט זיך, וועט שטעהן ...אויפ'ן כאנעס־אדרעסנונג די אלטע און אי־ ...מער נייע פארערונגס: קירצערע ארבייטס־ ...שטונדען און העכערע שכירות.

די טשילדרענס דרעסמייקערס יוניאן, ...לאקאל 50 איז פיעל נרעסער ווי איהר ...אלאר, פאר א באזונדערער סטרייק פאנד. ...איז א נרעסערער. די יוניאן האט ארום ...3200 מיטגליעדער און נעפינט זיך אין ...אלנעמיין, אין א נוטען נעזונטען צו־ ...שטאנד. די יונגע מייידלעך, די נרעסטע ...צאהל מיטגליעדער פון דער יוניאן ווייי־ ...סען נאנץ נוט ווי שרעקליך זיי וואלטען ...טען נים זיין ארגאניזירט, ווען זיי וואל־ ...טען נים האבען דעם שוץ פון דער יור־ ...ניאן און זיי זיינען אימער נרייט פאר זיי־ ...ער יוניאן, ווי מען זאגט, טאטע צו נעהן ...אין פייער און אין וואסער!

אלזאו, אויך אין דער אינדוסטרע איז ...די לאנגע איצט נאנץ אונבאשטימט. באלד ...אבער, וועט עס מוזען ענטשיידען ווערען ...אויבער אויבער אהין. די יוניאן איז נרייט ...אויסצונעהמען א קאמפף פאר די נערעכטע ...מארערונגען וואס זי האט אויסגעשטעלט ...די בעלי בתים אין דיי עקספטע פאר וואר־ ...כען וועלען צייגען ווי די זאך וועט זיך ...דא פארווייזלען.

לאקאל 62.

די וויים נודס וואירקערס יוניאן, לא־ ...קאל 62 איז מיט עטליכע יאהר עלטער ...פון די אנדערע צוויי פארווארנדטע לא־ ...קאל יוניאנס, וועגען וועלכע מיר האבען ...נאר נוט נערעדט. אין אויך די יוניאן ...באשטעהט דאס רוב פון יונגע מיידלעך ...מיט קאן זאגען נאנץ דרייסט, די וויים ...נודס וואירקערס יוניאן, לאקאל 62 פאר־ ...נעהמט א נאנץ בכבוד'דיגן פלאץ אין שוישען ...די סאלידע, באאמטסטנגע לאקאלס פון ...אונזער אינטערנעשאנאל פון ניו יארק.

דער ערשטער נרויסער דזשעגעראל ...סטרייק פון דער יוניאן איז פארנעקומען ...אין יאהר 1913, און דורך יענעם סטרייק ...איז די יוניאן נעקומען צו איהר מאכט. ...מאן איהר בעפעסטיגט איז זייט דאן נאך ...פיעל נעשטיגען.

די „קאמאן נארמענס מאנונעפקשטער ...ערס אסאסיאיישן", וואס פארטרעט דיי ...בעלי־בתים אין דעם פאך, האט אין יע־ ...נעם סטרייק די יוניאן נעמוטיגט אנערקענען ...אין שליסען מיט איהר א פריעדענס־אב־ ...מאך. די אסאסיאיישן פון די בעלי־ ...בתים האט עגמוטיג אנערקענען די וויים ...נודס וואירקערס יוניאן אלס א שטארקע ...נעגען־מאכט מיט וועלכער מען מוז זיך ...רעכענען.

זינט דאן עקזיסטירט צווישען דער יור־ ...ניאן און דער אסאסיאיישן א טריי־ ...אנרימענס. א צוויי קערעספאנדענטן זיי־ ...נען, אין דער נאך צייט, וואהרים ...דער אנרימענס איז דאך נאך נוט מאר ...א מאר מאנאסטען. באזאנדערס האט מון דאך ...נען דעם נעהאלטען א לאנגע רעדע דער ...לויפער פון דער אסס'ן.

בארודער שאהר האט אויף דעם נעענט־ ...פערס מיט א שארפער, קרעפטיגער רע־ ...דע פארטיידיגונגס מיט לאיגשע ארגו־ ...מענטען דער יוניאנס שטעלונג, און מאר־ ...לויפיג אין עס דעריביי נבליבען.

די לאנגע אין טרייד איז פונקט אזוי ...אומבאשטימט איצט, נאך דעם קאנפע־ ...רענץ, ווי עס איז נעווען בעפאר.

די אונטערשטע שורה פון דעם אלעם ...איז, אלזאו, דאס די וויים נודס וואירקערס ...יוניאן, ווי שוין פריהער באטענט, פונקט ...אזוי גוט ווי די אנדערע צוויי שוועס־ ...טער יוניאנס, וועגען וועלכע מיר האבען ...דא פריהער נשרעבן, דארף זיך אויך נעה־ ...מען נרייטען מאר א סטרייק. פיהרער ...די מאנונעפקשטערס מיט דעם טרייד

...ווערען דאס אויפגעלעגט אין דער ...ווערען נוטגעשריבען.

מעקרעטער לאנגער בארימאן, ...בארודער פישער, נעווענדענער ביזנעס ...מאן שאפיקייטשען מאר ביזנעס אייגענט ...אין ער רעקאמענדירט, אז דער אינטע־ ...שאן זאל נוטגעהייסען ווערען אויף ...בארודער זאל אויפגעגעבערס ווע־ ...אריינזעטצען אין אמט.

די רעקאמענדיישען ווערען נוטגע־ ...הייסען.

בארימאן פון מענערדשער.

בארודער מאקס מינקעלשטיין בארי־ ...מאן ווערען דעם סטרייק פון ב. מארגאן ...און ער עקזעלערהרס. אז די פראגע פון ...סטרייק איז אויפגעגומען געווארען מיט ...דער אסאסיאיישן און די פירמס ב. מאר־ ...פון שטיטס איין איינגעוויקסען 8 מאר־ ...שיינען, נאר מיט דער באדינונג, אז די ...סקעבס וואס האבען דאנען נעארבייט ...דורך דער צייט פון סטרייק, זאלען ווע־ ...קוסען מאר דער נריזענדסטס קאמיסיאן. ...נעלד־שטראף זאל אויף די אדריסיאנלע ...ווערען און די זאלען מאדרליינען ...טען אין דעם שאפ. דער מאנעדזשער ...דער פירמס ווערט צוריקגעוויזען.

— ער באריכטעט ווייטער, דאס ...סטרייק איז ערקלערהרט נעווארען נעגען ...דער פירמס ה. רובין. נאך דעם די דיר־ ...אפיס האבען זיך דערוואוסט, אז די אנ־ ...פירס האבען דאנס נעארבייט אונטער ...דער סטייל און עס קומט זיי אריס „בלאק ...אט". $703.45 די פירמס איז שוין ...מיריעדען צו באצאהלען $200, אבער דער ...אפיס עכזאמינס זיך דאס צו נעהמען.

בארודער מעטן באריכטעט, אז ...סטרייק איז ערקלערהרט נעווארען נעגען ...ב. שנאל, נאך דעם ווי די פירמס האבען ...זיך ענטזאגט צו סטעלען פרייזען מיט ...פרייז אדווענסטס מון דער יוניאן. ...דער סטרייק נעגען ליימסאן און ...איז נעסטעלט נעווארען נאך דעם די פ־ ...פירמס האבען נעגעבען $300 סעפארדיר־ ...צו יוניאן־אנגעריישאנס וועלען ווערען ...אין שאפ.

בארודער זיענמאן באריכטעט, דאס שוי ...האבען נעדרונגען דעם לייבער מעטסאפיס, אז ...די סטרייקס מון לאקאל 23, וועלכע ...זיינען אנדטער אין סטרייק צוזאמען מיט ...דרעסמאכער מון לאקאל 25.

מיט דעם ווערט דער מיטינג ...שלאסען.

ל. לאנגער, סעק.

וואו עס נעפינען זיך אלע סטרייק קאמיטעס.

אינטערנאציאנעל ביורא, 16 וו. 21סט ...סטריט, רום 7. טעל. טשעלסיא 9730.

ארגאניזיישען קאמיטע, 16 וו. 21סט ...סטריט, רום 8. טעל. טשעלסי 9730.

חצלל קאמיטע, 16 ווסט 21סט סט., ...רום 8, טעל. טשעלסיא 9730.

אינטערסטיציעל קאמיטע, 16 וו. ...21סט סטריט, רום 5 (פראפעסאר ...זשאן אמיס). טעל. טשעלסיא 9730.

לאו און קאמרס קאמיטע, 16 ווסט ...21סט סטריט, רום 5 (אינטרנעשענעל דר־ ...ווייזשאן אמיס). טעל. טשעלסיא 9730.

אמאלגאמעטד קאמיטי, סטייוועסענט ...קאסטיל, 142 וויטיע שו. טעל. אדאמס ...שארד 5926 — 5927.

דרעסער קאמיטע, 16 ווסט 21סט סט. ...רום 6.

הארלעם אפיס, 2015 מעקאמב בולי־ ...טעל. הארלעם 6694.

מאנהעטן אפיס, 1315 באסטאן ראד. ...טעל. טריטאגאן 1823.

ברוקלין אפיס, 60 נרעהאם עוועניו. ...טעל. סטעגג 1986.

בראנזוויל אפיס, 229 סטעגג סטריט. ...טעל. אראם ביי יארק 2161.

מאנהם ווערען אפיס, 51 ס. ...מאנהם ווערען 5796.

מיטינג פון דזשאינט באארד פון דער קאלקשווערס יוניאן אין ניו יארק

(א פארדער נעשפרעך מיט ווייס־פרעזידענט סעמיעל לעפסקווידץ)

מון א סטאף רעפארטער.

אויף דעם לעצטען מיטינג פון אונזער דזשעגעראל עקזעקוטיוו באארד, איז ס־ ...יזאנס פון קאלקשווערס־ארבייטער, מאקע „קאלקשווערס וואירקערס יוניאן", די לאקאלס 33 און 34 פון בריידזשפארט, קאנעקטיקוט, די קאסטיס האט מארלאנגט, אז אינטער־ נעשאנאל זאל שיקען שוין א קאמיטעט פון ארבייטער צו הילפען די ארגאניזירונ־ די ארבייטער פון דער לייריקס נארמענס אינדוסטריי, וואס זיינען נאך, ליידער, נים ארגאניזירט.

דער מארלאנגט מון, דער קאמיטעט איז באוויליגט נעווארען.

מיט איינינע וואכען צוריק איז וויי־ ...פרעזידענט ס. לעפסקווידץ נעשיקט נע־ ...ווארען אהין צו מאן ארגאניזאציאנס־אר־ ...בייט. ביז יעצט האט בזרודער לעפסקו־ ...ווידץ נעטאן. די יעלבע ארבייט מיט־ ...נערע און אויך אן אנדערע אלעצער. ער האט דעריביי א סך פרעמארונג אין אר־ ...גאניזאציאנס־ארבייט אין אן אנדערע ...טען, אז ער וועט מאכען אן ערפאלג.

לעצטע וואך איז בזרודער לעפסקווידץ ...נעווען א פאר טעג אין ניו יארק און מיר ...האבען נעהאט מיט איהם א קורצען גע־ ...שפרעך מיט איהם. זיי האבען אויסגע־ ...מיכט מיטיינ.

ער דערצעהלט, אז עס איז נאך מאראן ...נאר א סך ארבייט אויפ'ן נעבעיטס פון אר־ ...גאניזאציאן צווישען די ארבייטער פון דער ...ליידיס נארמענס אינדוסטריי אין יענעם ...סטייט. אין אין דארטס מאנאלידיס ...נעהרן אלס 3—4 וואכען אין דורך ...דער צייט האט ער באזוכט די שטעדטס ...בריידזשפארט, הארטפארד און ניו הייוון.

בריידזשפארט און ניו הייוון זיינען ...ענטערס פון דער קאנעקטיקוט־אינדוס־ ...טריי. עס עקזיסטירט דארטען לאקאלס ...פון אונזער אינטערנעשאנאל, אבער עס ...איז נאך לייט דערפון די אנצאל אינדוס־ ...טריי זיי דארטען זיינען ארגאניזירט. די ...ארבייטער האבען אין דיי לעצטע יאהרען ...קאמפף „יעדאיס" פון דער לעבען אין דיי ...אין דעם נעהן נאך מסילה ניצול ווערען פון ...שאם. הייגנס וואס דארטען זיי זיך דרע־ ...הען נ א קופ מיט א יוניאן? צו וואס דאר־ ...מען זיי דאס?...

עס פארשטעהט זיך, דאס דיעזע נא־ ...רישע מיידלעך זיינען נאר א נומער מא־ ...טעריאל מאר די ריזיבערישע אפעטיטען ...פון ריישע אויסבייטער אין זיי דערגע־ ...עקספלואטירט אויס'ן ערנסטען אופן, מאר ...קע נאר זיי פו פאסט זיך דאר אויפגע־ ...מישטיינט נעזונגענט, „מטריאראנ־ליי־ ...דישס".

אבער נליקליכערוויזע זיינען נים ...אלע אפטריקאנער קייידלער אם מון דעם ...שנים. עס זיינען שוין צווישען זיי אויך ...מון אזעלכע, וואס מאראשטאנד אז א יונ־ ...יאן איז נאנץ נימאנליך אזעלכ מאר ...אמעריקאנער מיידלער מון אזוי זיי מון ...שוין דערגעזען אין קאנפע־ ...רענצען.

וועלען באזייטיגען איינשטאן אז פון כל ...סוף וועלען זיי דאך די מארערונגען פון ...די יוניאן מיטען נאכגעבען אין זיי ווע־ ...לען דאס מען בעסער אזוי א סטרייק. די ...מאנע אין אבער, צו וועלען זיי דאס מאן.

...ווי: איהר זעהט, טיפס איצט מן א ...נאנץ „בוזי מיזאן" מאר בי בעאמטע פון ...אונזער אינטערנעשאנאל. אבי נעזונט, ...קיין ארבייט, אין אפטר דאנות אויך, ...ווען שוין, נוכער צו אויסבעהלען. דאס ...נליק איז נאר, וואס אונזערע בעאמטע זיי־ ...נען שוין נעווינען צו דעם. עס איז א ...נרויסע יוניאן אין מען איז ב"ה איטער ...מארגטען. א מאל דאן, אין א מאל ...הארטען. א סטרייק דא א סטרייק הארטען ...— אבער אומרעהט ווערט די ארבייט, דיי־ ...ע נרויסע ארבייט, נעטאן מיט ליעבע ...צו דער זאך, מיט דער נרעסטער ערנסט, ...מיט מיעל אינבערנעבענהייט אין אפטר־ ...הילנסייט.

...ווערען מאנאגעלען בעקאנט אין דער ...ווערען נוטגעשריבען.

דער וועלבער לאקאל אינטערנאציאנעל ...אויך, אז בזרודער סטרענגע איז ערוואהלט ...נעווארען צו דאס דזשעגעראל באארד אויף ...דעם פלאץ פון בזרודער ששטיר. בזרודער ...סטרענגע ווערט מונעקעזען.

דער לאקאל מארלאנגט אויך, אז אזוי ...ווי אונזער יוניאן דארף לעזען נעוויסע ...פראבלעמען און די שאפ שטעוארדס ראר־ ...מען זיך מיט די פראבלעמען באסענען, ...דארען רעקאמענדירט דער לאקאל, אז ...דיסטריקט מיטינגס מון שאפ שטעוארדס ...זאלען נעהאלטען. ווערען אין דער עקזעקי־ ...טיוו נעלעגענהייט אין אמט.

דער לאקאל מארלאנגט אויך, אז אזוי ...ווי אונזער יוניאן דארף לעזען נעוויסע ...פראבלעמען און די שאפ שטעוארדס ראר־ ...מען זיך מיט די פראבלעמען באסענען, ...דארען רעקאמענדירט דער לאקאל, אז ...דיסטריקט מיטינגס מון שאפ שטעוארדס ...זאלען נעהאלטען. ווערען אין דער עקזעקי־ ...טיוו באארד מון לאקאל 1 זאל עלעקטיד ...ווערען צו שיקען א סטייטמענט צו דו מי־ ...טינגס וועלכע זאל זיך מעגען באטייליגען ...אין די פראגען.

דער צוזעטרעס פון לאקאל 1 ווערט ...איבערגעשיקט צום באארד אנד ווערט ...נעמארט.

לאקאל 48 אינפארמירט, אז בזרודער ...מנסאניא אלזאו איז ווערוואהלט נעווארען ...צום דזשאינט באארד אויף דעם פלאץ ...פון בזרודער ביאנגא. בר. אלזאו ווערט ...נוטגעלעזען.

די מיטינגס קאמיטע באריכטעט, אז ...די הויז נעהאט שליכט מארלאנגען מאר ...שיכטע מיר אז דעקאמענדירט, דאס די ...מענטס מיר אז מלאווער וואירקערס ...לען נעשטיצט ווערען מיט 5 דאלאר; די ...רעג מיקסרס יוניאן מיט 35 דאלאר; אנד ...בזרודער נרוסמאן זאל נעשטיצט ווערען ...מיט 100 דאלאר.

די רעקאמענדאציאן פון דער קאמיטע ...ווערט נוטגעהייסען.

באריכט פון באארד אנד דירעקטארס.

א קאמיטע פון די ארבייטער פון שער ...און מייער אינפארמירט, אז זיי האבען ...באשלאסען צו מארשירען דעם שאם, וויל ...זיי זיינען שוין מיער נעווארען מון ארומ־ ...ייסטן

א סטרייק

פון י. סערדאצקי

אנטאנ פריה, יאנואר דעם איין־און־דרייסטן, ליינצעתהונדערט און נייַנ־זיבען פינף־און־דרייסיג טויזענד ווייסער פון איין פאר ארויס אין א מיינונג.

אז פינף־און־דרייסיג טויזענד מענשען זיין איין מיינונג פאר איין און דיזעלבן צוועק, — דאס אליין איז א גרויסע ווונדער, און ווער רעדט נאך, אז די ווייסקייט פראנט דעם ציעל פאר א בעסערען לעבען, איז פארבונדען מיט קאפף און זיעג, מיט פארטירעריי און אפפער־ווילינקייט!

א שרייבער איז א מענש, וואס זוכט אין לעבן נאר דאמאלס, ווען עס איז פאר־האן פאסירונגען. ער איז א סארט נייס־ווינער טערמאמאטער, איז שטיל און נור־ער אין קוואַרטאל — איז ער אויך שטיל און אבגעלאזט; דארף אבער וואס פאסי־רען, איז ער דער ערשטער אומרוהיג צו ווערען.

אזוי האט עס מיך אין טאג פון סטרייק אויסגעזעהן נאכן פריה און ארויסגעוואר־פן אויף זיך דעם ברייטען מאנטעל, האב איך מיך געלאזט אין נאס ארויס.

די פינסטע עוועניו, וועלכע איז אזוי מיעל באזונגען און באשריבען געווארען פון די פאעטען, וועלכע איז אזוי שען דורך אירע וואונדערבארע געביידען און דורך דעם לוקסוס וואס פלייצט ארויס פון די הייזער און פון די סטאר־פענסטער, זי האט ברייט געפעגנט איהרע אספאלטענע ארעמס און אויפגעכאפט די מארשירענ־דע סטרייקער. דער זונינער טאג וואס איז אין אזוי נאהנט צו פריהלינג, האט אלע־מען איינגעוויקעלט ווי אין נאלדענע שליי־ערס.

ביים ערשטען אנבליק הויבט אן צאפ־לען דאס הארץ און עס ווילט זיך פאלען אין אים פאר דער גרויסער מענשען־מאסע, פאר די ליכטיגע פנים'ער, פאר די בלישצענדע אויגען, פאר די יונגע פיס, וואס מארשירען ווי צום טאקט פון מו־זיקאלאנגען. עס בלישצען מיט די אויגען אויף דער נשמה ווערט וואַרים און טוט.

אז עס נעהט אויעך די ערשטע פאר־שעה, ווערט דאס אויג מיער פון בעאכאכ־טען און עס הויבט אן פאלען די פאר־בישים'סע שטימונג. די פנים'ער וועל־ען דאבען פריהער אויסגעדעהן, ווי איינ־ענוויקעלט אין גאלד, באשיינט מיט דעם ליכט פון קאמף און לעבענסלוסט, הויבען אן ווערען וואכערינער. מסתמא זיינען ווי מיער און ביי זיי פאלט אויך אב די שטימונג. פארשאטענטע פנים'ער הויב־ען זיך אן ארויסווייזען צווישען דער מא־סע, אט איין פנים און אט נאך א פנים. מיט די פרייד און אמפפסלוסטיגקייט קומט אויך דער געדאנק וועגען זיין ווייב און די צוויי קליינע קינדערלאך. „עס זאל נאר לאנג נים אנהאלטען", ווינשט ער שטיל, קיין אפגעשפארטע האט ער נים און ער האט מורא, עס זאל איהם און זיי־נע ליעבע אויף דאס נייטיגסטע נים פעהל־ען.

אט נעהט א גרופע מיידלאך. די מעהר־סטע אידישע מיידלאך, מיט שווארצע אויי־גען און ליעבע, פארזארגט פנים'ער. זיי נעהען אנגעטאן אין איינפאכע שיך, איינ־פאכע הויט און איינפאכע מאנטלען. יערע און זיי מוז צאהלען אלע וואך א געוויי־סע סומע צו איהרע ארעמע עלטערען אדער קרובים. דער חשבון פלאנטערט זיך אין יעדען מוח: „עס זאל נאר לאנג נים אנ־האלטען. דער פריהלינג קומט, עס ווילט זיך אזוי א שעהנעס קאסטיום. און עס מאכט אזוי טייער, און געלד איז נימא"... די זונינע ליכטיגקייט וועקט אין. הארץ נאנגערע פארלאנגען, צו מאנט דאס ליכ־טיגייט און דאס נלאנץ פון לעבען זיין ווי. מאר וואס נאר אין אויסערגעוועהנ־ליכע מעלע זעהט מ' זיי אן און אזוי אלע־מאל וועקען זיי אין שאס?...

פיין באגלייטער איז צופעליג א מאן מיט א בלאנדען קאפ און מיט זעהר א ליכטיגען נייסט. ער האט ליעב צו זעהן נאר נומע שטימונגען און ריינעס איהרעל אין אלעס, און ווערט מען אומעטיגט, ווען אסט אין בליק אזוי ווי מען וואלט זען א מורא'דיגער פארברעכער.

„העלא בעסי!", „העלא שווארלי" — רופען צוויי יונגע שטימען פארביי מיר.

איך כאפ א קוק אויף זיי, אן ארבייטער מיט אן ארבייטערין, ביידע אין עלטער פון א יאהר צוואנציג. הויבע און לייכטע ביידע, זייערע שלאנקע און יונגע פיס הויבען זיך ווי צום טאנץ, די יונגע אוי־גען לייכטען, א זיסער שמייכעל קרייזעלט זיך ארום זייערע ליפען.

„עס וועט איצט זיין טעהר צייט זיך צו זעהן, בעקי דאל", קליינט זיין יונגער, פארליעבטער, אויפגערעגטער קול.

„אסת, משארלי," זיינט איהר קול, „אסת, עס ציהען זיך מאקע צו לאנג די טעג."

זי קלאמערט זיך איין אין זיין ארעם. זיי נעהען נאהנט, אזוי ווי איינגעוועבט איינע אין די אנדערע. זייערע פריט זיי־נען האסטיגע און מיינע ווערען אויך האס־טיגער. עס ווילט זיך מיר זיי נים פרא־לירען פון אויג...

איך פארליר זיי דאך, די גרויסע מענ־שען־מאסע האט זיי איינגעשלונגען. פאר מיר נעהען צוויי יונגע לייט, איינער א הויבער, א געווינטער, מיט א רויטען פארק. דער צווייטער, א מאגערער, מיט א נעל־קרייגקליך פנים.

— קום פאהרען עסען! — רופט דער הויבער דעם נידריגען. און ער רופט איהם אן א נאמען פון א רעסטאראן, וועלכער איז ווייט א דרייסיג בלאק.

— משונע ביזטו? — וואונדערט זיך דער נידריגער. — אזוי ווייט! עס נעה־מען אשטר צוויי שעה. קום זיך אריינ־כאפען דא דערביי אין א רעסטאראן און מיר וועלען א בים טאן.

— וואס האסטו קיין צייט נים? — קריכט איהם איבער דער הויבער מיט א באסאוען קול, מען וועט דא ארומשליא־פען זיך אהן אונז אויך. א בים טאן, דו דאדער הערינג, דו, מאר דיר איז נעגוג א בים. קום, זאג איך דיר, דארט וועט מען זיך אזוי אריינעסען, אזא הייסען טעלערעל באָרשט און א שמיטעלע נעפילטע קישקע, און נעבראטענע פלייש מיט פאטייטס־לאך און שטרודעל און א שנעפסעלע...

— קום! — טוט מיך מיין באגלייַ־טער א נעם ביים ארעם. אין א מינוט ארום איז דער פרעסער מיט זיין באגליי־טער געווען א הינטער אונז.

אויפ'ן ברעג נאס האט זיך אנגעקלי־בען א מורא'דיג גרויסער עולם און, פאר־לירענדיג דעם קאנטראל פון מארשירען ווייטער זיינען זיי געבליבען שטעהן. אין א מינוט ארום זיינען, ווי פון אונטער דער אויסגעוואקסען עטליכע פאליסלייט אויף מערד. ברויגע, ריזיגע מערד, און גרוי־סע, פעטע רייטער מיט בלויע רעק און קלאבס אין די הענט.

די ריזיגע מאסע האט אנגעהויבען מורמלען אזוי וואס דאס גערויש פון א וואולקאן איידער עס ברעכט אויס דאס פייער, אין די אויגען האט זיך אנגעצונ־דען דער צארן פון גערעכטען קאמפף, דאס בלוט האט אנגעהויבען שפארען אין פנים ארויס, צווייערליי פיינדליכע בלי־קען האבען זיך באגעגענט. די רייטער פארשווינדען אזוי ווי די שאטען. דער מערד מאכט פריי דעם וועג פאר'ן מעג־שען...

די מאסע ציהט זיך ארויף העכער און העכער. פינף־און־צוואנציגסטע נאס, זעקס־און־צוואנציגסטע, זיבען־און־צוואנ־צינסטע...

היט אייך, היט אייך בעל־הבתים, סע־טעלט ביכער, וועה וועט אייך זיין ווען די יונגע פיס וועלען זיך אפשטעלען העכער ארויף פינפטע עוועניו, און די אויגען וועל־לען א קוק טאן אויף די לוקסוס זאכען, אויף די זיידענע קליידער מיט פאנטאס־טישע בלומען נשטיקט, אויף די בלויע היט מיט נאלדענע זומער־פיינעלעך באַ־פוצט, אויף די קאסטבארע פוטערוואר־ב, אויף די הויבע שיך פון ווייכען לעדער. אז זיי וועלען א קוק טאן אויף די מרעה־ליכע, זאטע, אויסגעפוצטע מענשען, וועל־כע זיינען איינגעוויקעלט אין די קאסט־בארע לוקסוס זאכען און וועלכע קלאפען אט די טירען פון די רייכע נשעפטען און יאגען זיך אריינצוכאפען נאך און נאך. די מאסע רעדט זעהן, אז די זיינען אויך פונקט אזעלכע מענשען ווי זיי זיינען; אז זיי וועלען דאס אלעס זעהן, און אז זיי וועלען נאך צו דעם האבען צייט א טראכט צו טאן אויף... דעמאלט, אר־ביטס־נעבער, דעמאלט וועט אייך א סך, א סך שווערער זיין זיי נאכצוגעבען זייער געדעכטען פארלאנג...

בילדער און מצענקעס אין די פאראמטלונגס־פלע־צער פון די סטרייקענדע ליידים ווייסט מאכער

אויסגעכאפט און פארצייכנט פון נון בלי נדר.

44 שטונדען מיט אדער אהן „לאנטש־האור"?

ארום א קיילעכדיג טישעל אין א ווינ־קעל פונ'ם גרויסען בעטהאווען האל, זיצט א גרופע ווייסטמייקערינס און דיסקוטירט די פארשידענע פראגען און פארדרונגען פון'ם איצטיגען דזשענעראל סטרייק. א גענגער־מיידעל, וואס איז די גאנצע צייט געועסען שטיל און האט געקוקט יעדען אין מויל אריין, נעהמט זיך אן מיט קוראזש און טוט א פרעג, צו די 44 ארבייטס־שטונדען, וואס די יוניאן פארערט פון די באסעס, ווערען גערעכענט מיט אדער אהן דעם „לאנטש האור".

— ניין, מיין מייערע, — ענטפערט איהר אן אנדער מיידעל, — עסען, אבי ס'איז נאר דא וואס, איז נים קיין ארבייט, נאר א פארגעניגען; און די שטונדע פון קיינען און שלינגען ווערט נים אריינגערע־כענט אין די 44 ארבייטס־שטונדען.

* * *

טשארלי טשאפלין קראנק.

אין אן אנדער האל זיינען אויסגעזעצט אין א קרייז א צאהל מיידלאך און פרויען, ארבייטערס פון א גרויסען אסאסיאיישאָ־שאפ, און זיי ריידען, דיסקוטירען; אנ־דערע ציצען און לייענען, ווער א בוך, ווער א צייטונג. איין פרוי, א גאנץ יונגע, אָנ־נעמען אין סאמע שווארצען, הפנים אן אלמנה, זיצט און נעהט א קינדערשע דרעס־קעלע. נעבען איהר שטעהט א מיידעל פון ש יאהר פיער, סמאקעט א רויטען „לאלי־פאפ" און קוקט אין/אלע זייטען, זוכט עמיצען מיט איהרע נייגיעריגע אויגעלעך.

— מאמא, וואו איז טשארלי טשאפ־לין? האסט נעזאגט טשארלי טשאפלין מ'דא קומען!

— נא, דארלינג, טשארלי טשאפלין קען נים קומען היינט. ער איז „סיק", ער האט גענעסען צופיעל קעגני! — ענט־פערט די מוטער און פרעסט אן א חיי־סען קרוט אויפ'ן קינד'ס בלאנדען קעפעל.

וואס א משה קען!

אן אימאליגיגע דרעסמאכערין, א מיטעלייעהריגע פרוי מיט א זילבערנעם צלם'ל אויפ'ן האר צען, זיצט מיט נאך עמליכע ארבייטערינס פון איהר שאפ, צווישען זיי אויף עמליכע אידישע מייד־לאך, און זי שיילט איין ארעדרוש נאך'ן צווייטען און מיילט זיי פאנאנדער אין גלייכע חלקים צווישען אלע ארומינג. בשעת מעשה דערצעהלט זי אין א נע־בראכענעם ענגליש, אבער מיט א שעד־נער מימיק, ווי אזוי איהר באס האט מיט איהר איינגע'מעגה'ט, און זי זאל נים ארונטערגעהן מיט די סטרייקערס. די נאנצע יוניאן — האט ער איהר געזאגט, — איז א באנטש אוו דירטי דזשאיש ענערקיסס".

איך האב זיך פאראינטערעסירט צו וויסען דעם נאמען פון איהר באס. לאזט זיך אויס, אז אט דער באס הייסט משה ק..., נאר דער צווייטער נאמען איז שוין נים ווייכטיג! ווי געפעלט אייך אזא משה?

* * *

א גליקליכע באגעגעניש.

אין איינעם פון די גרויסע דאון־טאון האלס קומט אריין אן אמעריקאנער סאָל־דאט, וועלכער איז די טעג צוריקגעקומען פון איירופא אין ערשט היינט אין דער פריה אנגעקומען אין ניו יארק פון זיין קעמפ אין דער סאוט. ער זוכט דא זיין ווייבעל, א ווייסמאכערין, וועלכע ער האט שוין נים געזעהן איבער א יאהר. ער האט איהר געזאגט מאכען א „סור־פריין", האט ער איהר דעריבער נים גע־שריבען גענוי דעם מאג ווען ער וועט קו־מען. אין אפס פון דער יוניאן האט מען איהם געזאגט, אז דער שאפ אין וועלכען זיין וויב ארבייט, איז איצט אין סטרייק, און אז ער וועט זי צוזאמען מיט די אנדע־רע ארבייטערינס פון'ם שאפ געפינען דא אין אימאליגיגע דרעסמאכערין, א מיטעלייעהריגע פרוי מיט א זילבערנעם צלם'ל אויפ'ן האר צען, זיצט מיט נאך עמליכע ארבייטערינס פון איהר שאפ, צווישען זיי אויף עמליכע אידישע מייד־לאך, און זי שיילט איין ארעדרוש נאך'ן צווייטען און מיילט זיי פאנאנדער אין גלייכע חלקים צווישען אלע ארומינג. בשעת מעשה דערצעהלט זי אין א נע־בראכענעם ענגליש, אבער מיט א שעד־נער מימיק, ווי אזוי איהר באס האט מיט איהר איינגע'מעגה'ט, און זי זאל נים ארונטערגעהן מיט די סטרייקערס. די נאנצע יוניאן — האט ער איהר געזאגט, — איז א באנטש אוו דירטי דזשאיש ענערקיסס".

איך האב זיך פאראינטערעסירט צו וויסען דעם נאמען פון איהר באס. לאזט זיך אויס, אז אט דער באס הייסט משה ק..., נאר דער צווייטער נאמען איז שוין נים ווייכטיג! ווי געפעלט אייך אזא משה?

* * *

א גליקליכע באגעגעניש.

אין איינעם פון די גרויסע דאון־טאון האלס קומט אריין אן אמעריקאנער סאָל־דאט, וועלכער איז די טעג צוריקגעקומען פון איירופא אין ערשט היינט אין דער פריה אנגעקומען אין ניו יארק פון זיין קעמפ אין דער סאוט. ער זוכט דא זיין ווייבעל, א ווייסמאכערין, וועלכע ער האט שוין נים געזעהן איבער א יאהר. ער האט איהר געזאגט מאכען א „סור־פריין", האט ער איהר דעריבער נים גע־שריבען גענוי דעם מאג ווען ער וועט קו־מען. אין אפס פון דער יוניאן האט מען איהם געזאגט, אז דער שאפ אין וועלכען זיין וויב ארבייט, איז איצט אין סטרייק, און אז ער וועט זי צוזאמען מיט די אנדע־רע ארבייטערינס פון'ם שאפ געפינען דא אין דער שול. אריינגעקומענע אין דער שול שען קיין עין־הרע אזא משה יונגע מיי־לאך און ווייבלאך, איז דער אריינגעקומענע דאס געבאך געבליבען שטעהן א צומיש־טער. אבער באלד איז ער געקומען צו זיך און האט זיך אויעקגעלאזט איבער'ן גרוי־סען געמאקטען זאל זוכען זיין ווייבעל.

פלוצלונג דערהערט זיך א פריידענג־קוויטש, און אין איין אויגענבליק איז שוין דער גאנצער עולם מיידלאך און ווייבלאך געשטאנען ארומגעשטעלט אין א גרויסען ראנד, ארום דעם יונגען פאר־פאלק, וואס איז געשטאנען אין דער מיט, איינגעשלא־סען אויגער אין צווייטענס ארעמס און זיך נים ווקענען זאג אנקושען... ווען ער האט זי ענדליך ארויסגעלאזט פון זיינע ארעמס, האט דער יונגערמאן אין'ם סאלדאטסקען מונדיר אנגעטראטען אויף א שפאן צו־ריק און האט מיט הארציגער באגייסטע־רונג אויסגערופען: עפני, מייערע, דו ביזט דאך איינער געווארען אויף גאנצע עולם מיידלאך ענטפערט מיט א הילכיגען אפלאז.

* * *

דער יוניאן־ראבייי.

אין א זייטיגען ציטער, אין סטייווע־סאנט קאסינא, ווערט אנגעהאלטען א שאס סיטינג. עס זיינען פארזאמעלט ארום א הונדערט ארבייטער פון א פירמע, וואס האט נאר וואס נעסטעלט מיט דער יוניאן, נאכגעבעניג אלע פאדערונגען פון די ארבייטער. צווישען די ארבייטער, וועלכע זיינען אלע אידען, איז פארן אויך א געוויסע צאהל מענער, אבער די מעהר־סטע פון די פארזאמעלטע זיינען פרויען און מיידלאך.

דער דאזיגער שאפ־סיטינג ווערט אר־רעסירט פון איינעם פון אונזערע עלטערע יוניאן־פיהרער. דער רעדנער איז א מענש אין די מיטעלע יאהרען, א איד א משכיל, וואס האט אין זיינע יונגע יאהרען גע־לערנט אין רוסלאנד אין א ישיבה, און ער כאפט נאך היינט אויך בגנבה א קוק אין א מדרש. ער רעדט צו די פארזא־מעלטע מיט א נמראינינון, ער היצט זיך און זשעסטיקולירט מיט די הענט, מיט די אקסלען און מיט'ן קאפ אויף אן עכט אי־דישען שטיינער. א ביסעל ווייטער פון איהם זיצען צוויי אמעריקאנער־אידישע מיידלאך, נאך נאנץ יונגע קינדער, וואס פארשטעהען ביידע נים א ווארט אידיש.

— וואס זאגט ער? — פרעגט אין ענגליש איינע ביי דער צווייטער.

— איך ווייס נים, — ענטפערט יע־נע, — ער מוז זיין דער יוניאן־ראבייי, און ער זאגט אונז א „פרעיער" צום סעטל־מענט.

* * *

נים יעדער באס.

אין אפס פון דער פיקעס קאמיטע, אין פראגערס קאסינא, פאלט אריין א סטרייקערין, א מיידעל, וואס זעהט אויס צו זיין כאך נאר א „גרינע". זי לויפט גלייך צו צום משערמאן פון דער קאמי־טע און דערצעהלט, אז א גרופע מיידלאך פון א געוויסען שאפ קלייבען זיך צו נעהמען צוריק אין שאפ; זי האט אליין געהערט ווי זיי האבען צווישען זיך אפגערעדט צו נעהמען אלע צוואסען צום באס...

דער משערמאן שיקט מיט מיט דער מיידעל איינעם פון דער קאמיטע, צו זעהן די מיידלאך און אויקגעפינען וואוהין זיי נעהען.

— וואוהין נעהט איהר, קינדער? — האט דער קאמיטע־מאן א פרעג נעמען די גרופע מיידלאך, אויף וועלכע די גרינע מיידעל האט אנגעוויזען, און וועלכע זיי־נען אלע געווען אנגעטאן גריין און פאר־טיג אוועקצוגעהן.

— מיר נעהען נעהמען א „רייד" אויפ'ן „באס" (אמניבוס) צום ריווערסייד דרייוו. מיר האבען געזאגט אונזער שאפ־משערמאן אז מיר'ן זיין צוריק דריי א זיינער, — האבען די מיידלאך בתמימות ערקלערט דעם קאמיטע מאן. דער לעצ־טער האט זיי געוואונשען אן אנגעגעהמע לוסט־דריזיג, און דער „גרינער" מיידעל האט עס ערקלערט, אז דאס איז נים דער באס וואס זי מיינט; דאס איז א „באס" אויף רעדלאך — האט ער איהר געגעבען צו פארשטעהן — אויף וועלכען פאר איין צעהן־שטיק קריכט מען ארויף נאנץ אור־בען און מען פאהרט זיך דורך איבער דער פינפטער עוועניו אדער ריווערסייד דרייוו.

די גרינע מיידעל האט זיך אביסעל פארשעמט און האט זיך צוריק געגעבען פאר איהר רוטשען בנך.

ענדליך האָט זי עס דערלעבט

פון ז. קאָרנבליטה.

1.

ווי דאָרא האָט זיך נאָר אַביסעלע אויסגערוהט, ווי זי האָט זיך נאָר עטוואָס באַקאַנט מיט די נייע לעבענס־באַדינגונגען, און וועלכע דער שמורס פונ'ם לעבען האָט זי אַריינגעשליידערט, האָבען צוויי אַמביציעס זיך פעסט באַזעצט אין איהר נשמה:

איהר מאַן מוז ווערען אַ ביזנעסמאַן און איהר שעהנע, נעראָטענע בת יחידה מוז חתונה האָבען מיט אַ דאָקטאָר.

די דאָזיגע צוויי אַמביציעס זיינען אין איהר פון מאָג צו מאָג געשמאַרקט געוואָרען, ביז זיי זיינען געוואָרען אַן אויפפרעסענדע לײדענשאַפט, אַ הייליגער אינדעאַל, אַ רעליגיעזער עקסטאַז.

זי איז אַלט געווען אין יענער צייט אַ יאָהר צוויי און דרייסיג. פון איהר אָפּגעצערטען, בלייכען פּנים, אין וועלכען עס האָבען נאָך געלעבט צוויי גרויסע שוואַרצע אויגען, האָט מען געקענט דערקענען אַז זי איז געווען אַמאָל שעהן. אָבער זי האָט ניט באַדויערט איהר אַמאָליגע שעהנקייט און האָט וועגען דעם קיינמאָל ניט גערעדט. וואָס זי האָט געוואָלט מע זאָל וויסען און פון וואָס זי האָט בסדר גערעדט, איז געווען איהר „אַריסטאָקראַטישקייט" פון דער היים. אַזי זי איז ניט גלייך מיט יעדען אייגענס; אַז אין דער היים איז געווען ביי איהר ליבען אַ כבוד מיט איהר צו רעדען; אַז ביי איהרע עלטערען האָט מען תמיד געהאַלטען דיענסטען און משרתים; אַז צו איהר חתונה האָט מען אַראָפּגעבראַכט כלי־זמר פון באַרדיטשעוו; אַז איהר מאַן איז געווען אין דער היים אַן אָנגענס פון דער נרעסטער פּייער־פאַרזיכערונג קאָמפּאַני.

ווי זי האָט זיך נאָר מיט אימיצען צוגערעדט האָט זי איהם באַקאַנט געמאַכט מיט איהר פאַרגאַנגענהייט, און פאַר געהנטערע באַקאַנטע פלעגט זי ענדיגען מיט אַן אירָאָניש שמייכעל:

„און דאָ איז מיין מאַן אַ העמדעל־געהער און מיין קינד וועט געהטען אַ קלאָוקמייקער, הע? ניט דערלעבען וועלען עס אַלע מיינע שונאים!"

2.

דאָרא'ס מאַן, סאַמואיל, איז מאַקע געווען אין דער היים, אין דעם קליינעם שטעדטעלע אין וואָהלין, אַן אָנגענס פון אַ פייער־פאַרזיכערונג קאָמפּאַני, אָבער מעהר ווי זעקס רובעל אַ וואָך האָט איהם די אָנגנטור ניט איינגעבראַכט. ער איז געווען אַ קינד פון אָפּגעקומענע נגידים און האָט געמוזט אויסהאַלטען שטאָט, האָט ער כסדר געהאַלטען אין איין באַרגען נמילת חסדים. קיין פינקטליכער אָפּגעבער איז ער ניט געווען, אָבער אין אַ האַלב יאָהר צייט האָט ער מיט דער הילף פון לאַנדסלייט אַראָפּגעבראַכט זיין וויב און קינד.

קיין שנעלער אַפּרייטער איז ער ניט געוואָרען, אָבער אין אַ האַלב יאָהר צייט האָט ער מיט דער הילף פון לאַנדסלייט אַראָפּגעבראַכט זיין וויב און קינד.

קיין לעבען האָט ער נאָך ניט געמאַכט, אָבער ער האָט געהאַט אויסזיכטען אויף עטליכע באָרדערס און דער חשבון איז געווען קלאָר, אַז מיט דער הכנסה פון די באָרדערס וועט ער אפילו מיט זיינע קליינע פאַרדיענסטען אויך קענען לעבען בהרחבה.

און עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז דער חשבון איז מאַקע געווען אַ ריכטיגער.

ווען דאָרא איז געקומען האָט עס שוין געהאַט אָנגעגרייט דריי רומס אויף לודלאָוו סטרים מיט סעפאַנד הענדיגער פוירניטשור און פיער באָרדערס אין עס האָט זיך געפיהלט ווי זיין העכסטע לעבענס־אַכציצע איז דערגרייכט געוואָרען. זיין פאַמיליע איז דאָ, „אַ לעבען מאַכט מען", וואָס נאָך?

3.

די ערשטע עטליכע וואָכען האָט דאָרא געשיינט צו זיין פונקט אַזוי צופרידען מיט'ן לעבען אין אַמעריקאַ ווי איהר מאַן.

זי איז געווען כסדר פאַרהאַווענט, פאַרשמייעט, קאָכען און וואַשען פאַר אַזוי פיעל מענשען, אַראָפּלויפען צוואַנציג מאָל אין מאָג איינקויפען פאַרשיעדענע זאַכען, איינ'חזר'ען זיך די נעמען פון די פאַרשיעדענע אַרטיקלען אין נעשטרי סטאָר און, אין אַנדערע סטאָרס. זי איז אויסגעגאַנגען דעם גאַנצען טאָג ווי אין אַ טשאַד און בייכאַכט איז זי אַנידערגעפאַלען אויפ'ן בעט ווי אַ דער'הרג'עטע. אָבער ווען זי האָט זיך אַביסעל איינגעלעבט אין דעם טומעל, האָט זי זיך אויסגעטשעדעט און האָט זיך אָנגעהויבען צו קוקען צו איהר איינען לעבען און צום לעבען פון אַנדערע. דאָן זיינען נעבוי־רען געוואָרען איהרע צוויי לעבענס־אַמביציעס, וועלכע זיינען מיט יעדען טאָג געוואַקסען און שטאַרקער געוואָרען, ביז זיי האָבען אויסגעפילט איהר גאַנצע נשמה.

איינמאָל, קומענדיג אהיים, האָט עס געטראָפען זיין ווייב פאַרוויינט.

אויף זיין פראַגע אין זיין אויסגעגרייטן מען אידיש: „וואָס איז דער מעדער?" האָט זי איהם געענטפערט מיט אַ פרישען אויסברוך פון געוויין:

„ס'מזל אויף אַמעריקאַ מיט אַזאַ מע־דער. איך זאָל וואַשען וועש פאַר פאַס־קודנע באָרדערס און זיי אונטערטראָגען די טהעע און ניט האָבען קיין גאַנץ שמי־קעל ביינעקל און אַרויסנעהן אין גאַס ווי די גיע סטאַטניע, איך, דאָרא אַשר לייב'ס? יאָ, איך וואָלט געווען צופרי־דען זיך אַזוי צו פלאָגען. ווען זשע? פאַר עפּעס, פאַר אַ תכלית. אָבער אומ־זיסט און אומנישט פאַרשוואַרצט און אויסגעריסען ווערען, ניין, ניט דאָרא.

— גאָט איז מיט דיר, דאָרא, — האָט ער זי גענומען אויפשטילען. — אין אַמע־ריקאַ מוז מען פאַרגעסען דעם הייסישען יחוס. שעהנערע מענשען ווי מיר פלעגען זיך אַזוי צו פלאָגען. ס'איז נאָך גאָט צו דאַנקען דערפאַר, מע מאַכט אַ לעבען. שפּעטער, איך וועל מיך מעהר איינטרייען אין דער אַרבייט, דאָזעלע וועט אָנהויבען אַרבייטען...

— הער אויף! — האָט זי אַ היסטע־רישען קוויטש געטאָן. — איך זאָל עס בעסער ניט דערלעבען, אַז דאָזעלע זאָל אָנהויבען אַרבייטען. דאָזעלע וועט נעהן אין האַוס סקול. וואָס קוקסטו מיך אָן ווי משוגע? איך ווייס וואָס איך רעד. איך שעדעקע אַרטיקלען אין נעשטרי סטאָר און, אין אַנדערע סטאָרס. זי איז אויסגעגאַנגען דעם גאַנצען טאָג ווי אין אַ טשאַד און בייכאַכט איז זי אַנידערגעפאַלען אויפ'ן בעט ווי אַ דער'הרג'עטע. אָבער ווען זי האָט זיך אַביסעל איינגעלעבט אין דעם טומעל, האָט זי זיך אויסגעטשעדעט און האָט זיך אָנגעהויבען צו קוקען צו איהר איינען לעבען און צום לעבען פון אַנדערע. דאָן זיינען נעבויען ביציעס, וועלכע זיינען מיט יעדען טאָג געוואַקסען און שטאַרקער געוואָרען, ביז זיי האָבען אויסגעפילט איהר גאַנצע נשמה.

איינמאָל, קומענדיג אהיים, האָט עס געטראָפען זיין ווייב פאַרוויינט.

אויף זיין פראַגע אין זיין אויסגעגרייטן מען אידיש: „וואָס איז דער מעדער?" האָט זי איהם געענטפערט מיט אַ פרישען אויסברוך פון געוויין:

„ס'מזל אויף אַמעריקאַ מיט אַזאַ מע־דער. איך זאָל וואַשען וועש פאַר פאַס־קודנע באָרדערס און זיי אונטערטראָגען די טהעע און ניט האָבען קיין גאַנץ שמי־קעל ביינעקל און אַרויסנעהן אין גאַס ווי די גיע סטאַטניע, איך, דאָרא אַשר לייב'ס? יאָ, איך וואָלט געווען צופרי־דען זיך אַזוי צו פלאָגען. ווען זשע? פאַר עפּעס, פאַר אַ תכלית. אָבער אומ־זיסט און אומנישט פאַרשוואַרצט און אויסגעריסען ווערען, ניין, ניט דאָרא.

— גאָט איז מיט דיר, דאָרא, — האָט ער זי גענומען אויפשטילען. — אין אַמע־ריקאַ מוז מען פאַרגעסען דעם הייסישען יחוס. שעהנערע מענשען ווי מיר פלאָ־גען זיך אַזוי צו פלאָגען. ס'איז נאָך גאָט צו דאַנקען דערפאַר, מע מאַכט אַ לעבען. שפּעטער, איך וועל מיך מעהר איינטרייען אין דער אַרבייט, דאָזעלע וועט אָנהויבען אַרבייטען...

— הער אויף! — האָט זי אַ היסטע־רישען קוויטש געטאָן. — איך זאָל עס בעסער ניט דערלעבען, אַז דאָזעלע זאָל אָנהויבען אַרבייטען. דאָזעלע וועט נעהן אין האַוס סקול. וואָס קוקסטו מיך אָן ווי משוגע? איך ווייס וואָס איך רעד. איך

[illegible]

— חם, יאָ, — האָט עס[illegible] הויבען נעפעלען זיין פרוי'ס פלאַ[illegible] איהר פעסטע ענטשלאָסענהייט. — [illegible] ווי אַזוי ווערט מען אַ ביזנעסמאַן? [illegible] עלענד, אָהן אַ שפּראַך.

— אַז יאַנקעלע קליאַטשע האָט [illegible] קענען ווערען אַ ביזנעסמאַן, וועסטו [illegible] קענען. אַ קלייניגקייט די חכמה [illegible] דאָס קענטענים וואָס איך זעה אויף [illegible] הינע ביזנעסלייט!

און זי האָט איהם דערצעהלט [illegible] האָט אויסגעפונען דורך אַ שכנה אַ [illegible] פון פאַזמאַנטער — אַזעלכע קנעפּ [illegible] צוואַרבייטען — וואָס עס גיט פון [illegible] די אַרבייטס אהיים און מע צאָהלט [illegible] טען פרייז, און מאָרגען נעהט זי אַרו[illegible] נעהטען אַרבייט.

און דאָרא האָט אָנגעהויבען אַרב[illegible] טען. זי האָט נעאַרבייט טאָג און נאַ[illegible] ווי הונדערט רוחות און הונדערט [illegible] און הונדערט טייוואָלים. פון מיער שו[illegible] נער אין דער־פריה ביז צוועלף ב'נאַ[illegible] האָט זי נעאַרבייט. זי האָט פאַר[illegible] פינף און צוואַנציג דרייסיג דאָלאַ[illegible] וואָך. דאָזעלע איז גענאַנגען אין [illegible] סקול און עס איז געוואָרען אַ ביזנע[illegible] מאַן.

ווען עס און דאָס קינד האָבען [illegible] געלעבט שלאָפען האָט דאָרא נאָך נע[illegible] בייט. ווען עס און דאָס קינד זיין [illegible] אויפגעשטאַנען, איז דאָרא שוין געזעסן ביי איהר אַרבייט פון פיער שטונד[illegible] דאָזעלע איז געגאַנגען אין האַוס־סקול, [illegible] זעלע האָט געגעסען דאָס שעהנסטע [illegible] דאָס בעסטע, דאָזעלע איז געגאַנגען [illegible] פאַרטיס און בעלער. דאָזעלע איז [illegible] וואַקסען הויך און שעהן און צולאַנ[illegible] דאָזעלע'ן האָט דאָרא געמאַכט די שע[illegible] סטע קליידער, עס'ן האָט זי געצוואַ[illegible] גען צו נעהן אָנגעטאָן נעט און אַנשטאַ[illegible] דיג, „ווי עס פּאַסט פאַר אַ ביזנעסמאַן[illegible] אַליין האָט זי „דערוויל" נאָר נישט [illegible] וואָלט, אַליין האָט זי „דערוויל" [illegible] נישט געדאַרפט. אַליין האָט זי נע[illegible] בייט.

4.

עס זיינען שוועך דריי און אַ האַ[illegible] יאָהר.

איינמאָל איז דאָזעלע אהיים געקומען [illegible] פון אַ באַלל און האָט דערצעהלט [illegible] טוטער, אַז זי האָט זיך דערט באַקאַ[illegible] מיט אַ יונגען באַי וואָס לערענט [illegible] דאָקטאָר שוין דאָס צווייטע יאָהר, [illegible] דער באַי איז נאָר „קרייזי" פאַר איהר [illegible] און וויל אַרויפקומען זי זעהן.

אויף מאָרגען האָט דאָרא אָנגעזאָגט [illegible] סעס'ן ער זאָל דינגען פיער שעהנע רוי[illegible] אין האַרלעם און זיי שעהן אויסמעבליר[illegible] און זי מיט דאָזעלע'ן זיינען שוועך צו [illegible] דרעסמייקער און זי האָט באַשטעלט צוו[illegible] שעהנע קליידער, איינס פאַר'ן קינד א[illegible] איינס פאַר זיך אַליין.

אין דעם נייעם וואוינונג, אָנגעמו[illegible] אין די נייע קליידער, האָבען אין אַ שע[illegible] נעם אָוועגד דאָרא און דאָזעלע אויפמ[illegible] נומען דעם צוקינפטיגען דאָקטאָר. סע[illegible] איז יענעם אָוועגד אינגאַנצען געווען פאַ[illegible] רוקט אין הינטערגרונד.

דער צוקינפטיגער דאָקטאָר איז נ[illegible] ווען ניט קיין מיאוסער, ניט קיין איבע[illegible] געשפּיצטער צוואַנציג יעהריגער אינגע[illegible]

עס האָט זיך באַלד אַרויסגעשטעלט [illegible] אַז ער איז טאַקע אַ שטיפעל לאַנדסמאַ[illegible] און אַביסעל שפּעטער האָבען זיי אויסגע[illegible] פונען אַז זיינע עלטערען צוזאַמען מיט [illegible] צוויי שוועסטער אַרבייטען שווער און צי[illegible] הען פון זיך די קליי אַבי צו דערלעבע[illegible] פון איהם אַ נחת, אָבער לאַנג וועלען זי [illegible] דאָס ניט קענען אויסהאַלטען און זיי קו[illegible] קען אַרויס אויף אַ „געלענהייט" [illegible] ווערען באַפרייט פון דער משא וואָס [illegible] איבער זייערע כתות.

דאָס „געלענהייט" איז נאַטירלי[illegible] געקומען יענעם אָוועגד ווען דאָס אויגע[illegible] האָט געמאַכט זיין ערשטען אויזיס דאָזע[illegible] לע'ס עלטערן. אין עטליכע וואָכען אַרו[illegible] איז געשלאָסען געוואָרען אַ שוידך מיט[illegible] דער שטרענגער באַרינגונג אַז „ער צו[illegible] קינפטיגער דאָקטאָר מוז אויסגעהאַלטען [illegible] ווערען מיט אַלע הוצאות, איינגעליסענע[illegible] אפילו קליידער און געשענק־געלט, [illegible] דער כלה'ס עלטערן, ביז ער וועט [illegible] דינען.

איצט האָט דאָרא ערשט פון דאָס [illegible] גענומען אַרבייטען. סעס'ס געשעפט [illegible] האָבען אָנגעהויבען נעהן ניט [illegible] טען. די הוצאות זיינען געוואָרען [illegible]

צוויי ליעדער.

פון ס. פערלמוטער.

די שוואַרצע נאַכט.

די נאַכט איז אַ לאַנגע געשטאַנען,
אַ שוואַרצע, ווי סמאָלע —
ס'האָט יעדער אין האַרצען פאַרשטאַנען:
זי קומט, די בהלה...

דער הימעל איז פינסטער געלעגען
אויף בערג און אויף טאַלען,
און אויף די פאַרלאָזענע וועגען
דער שד האָט געקוואָלען...

און פלוצלונג מיט רעש און געפילדער
'ז אַ צוג אָנגעפלויגען:
אַ לייב אַ צעריצטער, אַ ווילדער
מיט גלאַנצינע אויגען...

דער מענש איז אויף זיך פון קאָנורע
אָהן מורא געקראָכען:
די מעכטיגע, פריידיגע בשורה
די נאַכט האָט צעבראָכען...

דער רויטער מאָרגען.

די זון האָט זיך פריידיג באַוויזען,
אַ נייע, אַ רויטע —
באַשאַטען מיט גאָלדענע שפּיזען
די וועגען, די ברייטע;

די מענשען, צעמישט און צעוואַרעמט
פון מאָרגען, דעם רויטען —
זיי האָבען געהאַלזט און אומאַרעמט
זיך איינער דעם צווייטען;

זיי האָבען געטאַנצט און געזונגען
מיט פויקען און פלייטען,
זיי האָבען אָנטקעגען געשפּרונגען
דעם מאָרגען דעם רויטען;

זיי זיינען פון גליק און פון פריידען
משוגע געוואָרען, —
נאָט, ווייז זיי דעם וועג צום גן עדן,
דעם קלאָהרען און וואָהרען!..

אינגעבאָרג

ז. רעסטאַן פון ב. קעלערסטאַן

(פאָרזעצונג)

.4

נעבענשט זאָלען זיין די טעג, ווען איהר שפּירט ניט קיינע פאַרלאַנגען, — די טעג אָהן פאַרלאַנגען בענשט און באַוויגט. זיי זיינען נעגליכען צום שטילען, שטיל שאַפענדיג וזמער אין הארצען פון מענשען, זיי באַלעבען אַלעס ; אין די דאָזיגע טעג וואַסקען רויזען אויף קברים, זיי זיינען די שטילע פרוכטבאַרקייט, זיי ברענגען רייכטום, און דער רייכער איז איטער נעכעכט. אָט פאַרוואָס עס פאַרדיענען נעגליבט צו ווערען די טעג אָהן פאַרלאַנגען.

בענשט אויך די טעג פון הייסע, ברענענדיגע פאַרלאַנגען, בענשט אויך זיי! זיי וואַרפען אין הארצען די זוימען פון וואונדערליך־שעהנע בלומען ; אין זיי איז דאָ בלום אָנשמאַק האַניג, דער ריח פון טויט און פאַרניכטונג ; זיי זיינען דער שוואַרצער שטורעם אין א הייסען זומער־טאָג, א שטורעם, וואָס ברענגט בליצען און הייסע אַרויס צוטלעמל בויטער. זיי פילען אייך אָן מיט באַשיידענהייט און מיט שטאַרק ; אויך די טעג זיינען ווערט צו זיין נעבענשט.

בענשט דאָס לעבען אין אַלע זיינע ערשיינונגען, — אין טויט אזוי גוט ווי אין לעבען ; הייליג איז דער טויט און די לעבע.

עס זיינען אָנגעקומען אויך פאַר מיר טעג אָהן פאַרלאַנגען. שטיל זיינען זיי גאַנגען איינער נאָכ'ן צווייטען, ווי מענשען, ווען זיי געהען אין דער קירכע. אויך בין אַרומגעגאַנגען מיט א וואַרעם און לייכט הארץ אַפּסמאָל, ווען אויך בין געווען אַליין אין וואַלד, האָב איך געשטייבלט אין הארצען איבער זיך אַליין.

מיט א פאַר יאָהר צוריק בין איך געווען דאָרט, אין דער בריישטער וועלט. איך האָב געלעבט מיט יעדען פיבער פון מיין נשמה. האָב זיך געוואָרפען מיט מענשען, ניט אונטערקוקנדיג זיך אויף די הייליגע געזעצען ; אָהן צווייפעל נים וועניג שלעכטס באַגאַנגען, אָבער פון צייט צו צייט איז פאַרט געלונגען צו ברענגען, א ביסעל פרייד צו וועלכער־עס־איז אָרעמער נשמה.

איך האָב געלעבט בלויז פאַר זיך, אין קיינעם זיך ניט נעניטיגט און באַגאַנגען זיך מיט זיך אַליין.

איך האָב זיך קיינמאָל ניט געלאַנגווייליט, ניין, קיינמאָל ניט.

עס זיינען פאַרבייגעגאַנגען טעג און נעכט און אַפּסמאָל האָב איך ניט געוואוסט, ווי די טעג זיינען פאַרשוואונדען.

איך האָב קיין זייגער ניט געהאַט ניט אין מיין הויז און ניט אין מיין מאַשע. האָב אָבער אַנגעדרעט זייגערס געהאַט : די זון, די בלעטער פון די בוימער, דער קוואַל אין פאַרק. ער האָט גערוישט ביי טאָג אַנדערש ווי ביי נאַכט, אין מיטען נאַכט אַנדערש ווי אין דער פריה. און אויך דער וואַלד־פאַרוואַס האָט געדיענט פאַר א זייגער. און די אומבאַדייטענדסטע, די סאַטע אומבאַדייטענדסטע, קלאַנגען האָבען געהאַט זייערע באַשטימטע שטונדען.

איך דערמאָן זיך אָן דעם, ווי עס זיינען פאַרגאַנגען די טעג, ווען אין מיין הארצען זיינען ניט געווען קיינע פאַרלאַנגען.

איך האָב א פיין נעמען צו פאַצאַ און מיר האָבען זיך געלאָזען אין וואַלד אריין. טייליאָל האָב איך מיר אָנגענומען גרויסע שטיוועל און אַזוי צוזאַמען מיט די אַרבייטער אין מעלד אריין ; שטאָלץ מאַרשירט נאָכ'ן אָקער־אייזען, געזאַנגען ווינצען, געשעפּט מאַגאַזין און געטרונקען פון א לייטענעם קרוג. איך פלעג אַזוי אין דער ביבליאָטעק, נעהמען א בוך און לעזען. איך פלעג געפינען אַן אינטערעסאַנטען נעראַנג, האָב באַוואונדערט זיין שעהנקייט, זיין טיפקייט, פלעג מיר דעם נעראַנג זיך פאָרשטעלען און אַרומטראָגען זיך מיט איהם. — א קרוין

אויף דעם קאָפּ פון דעם מענש דאַרף מען אָנמאַן! — האָב איך מיר געטראַכט — א קרוין און א גאַנץ קעניגרייך. געווען אויף דער וועלט אַזוינע קעפּ...

איך האָב זיך געוועצט ביים ראַיאָל און אָנגעריהרט די קלאַוויישען און די קלאַנגען זיינען אַריינגערונגען אין מיין בלום. לאַנגע שטונדען האָב איך זיך געקענט באַשעפטיגען דערמיט. דער ראַיאָל איז געווען אַן אַל־וויסענדער, אַלס־פיהלענדער וועזען, א מענשליך, אַן אומרוהיג און ציטערדיג הארץ איז געווען פאַרבאָרגען אין איהם, די זיסע טרעהרען און דער וואַהנזיניגער נעלעכטער פון הארצען. איך האָב זיך צוגעהערט דעם שלאָם און דער דערהערט דאָס קלאַפּען פון מיין הארצען. עס איז געווען א זאַנדערבאַרער נעראַנג, נאָר ער האָט מיך געמאַכט אויפהערען שפּילען.

„זיין געזונד", האָב איך געטראַכט און זיך צושמייכעלט.

קלאָר שטעהען פאַר מיר די נעכט פון דעם פריהלינג.

זיי זיינען געווען אַזוי וואונדערבאַר שטיל, אַזוי שטיל, אַז מען האָט געקענט הערען זייער שטילקייט. זיי זיינען געווען שוואַרץ, ווי סאַמעט, האָב איז באַוועגט מיט אונצעהליגע שטערען. אָפּט בין איך געלעגען אין גראָז פאַר מיין הויז און געקוקט אין דער דיך אויף די שטערען. א האַרבער ריח האָט זיך געטראָגען פון די קשטאַנען. זיי האָבען געבליהט, ווי גרויסע ווייהנאַכטס־בוימער האָבען זיי אויסגעזעהן, און די ליכט זייערע האָבען אויך אויסגעזעהן ווי קליינע ווייהנאַכטס־בוימלעך, געמאַכט אין גאַנצען פון ליכטיגקייט. איך האָב איינגעאָטעמט דעם דופט פון פעלד סאַלביי און דעם אַראָמאַטישען טעך.

אַזוי בין איך געלעגען אויפ'ן רוקען און געקוקט אין הימעל. אפשר איז דאָס נאָט'ס כח מיט נאָט'ס געדאַנקען? אפשר האָב איך געקוקט אין נאָט'ס כח און געזעהן, ווי עס לויכטען זיינע געדאַנקען? די שטערען האָבען געקוקט אויף מיר, און זייער ליכט האָט געשטראָמט אין מיין לייב אריין. — מעגליך, האָב איך געטראַכט, וואָלט איך געדאַרפט פאַלען איצט אויף די קני. אין מיר האָט זיך געוואָלט זיין א קויל, וואָס ווערט געשיקט צום הימעל, און ווען איך קוק אין דער הויך, זאָל איך אויף א רגע טויט ווערען, אָפּגעשטעלען זיך און איידער איך פאַל צוריק אַראָפּ, זאָל איך קענען זיך אַרומקוקען אַרום. און איך האָב געקוקט אַזוי לאַנג אויף די שטערען, ביז זיי זיינען געפאַלען ווי א רעגען איבער מיר. איך האָב אויסגעצעטערט. א מח, פול מיט שטערען, האָב איך מיסגעבראַכט צו זיך אין הויז און דאָרט האָב איך גע'חלום'ט, אַז איך ליג אין גראָז און קוק אויף די שטערען.

איך בין געווען רייך און גליקליך.

אַזוינע זיינען עס געווען אַזוינע טעג אָהן פאַרלאַנגען.

דער אָוועגד ביים נאַכט פלעגען איז פאַרגעקומען אין א זונטאָג. דעם דעלבען זונטאָג נאָכמיטאָג איז אינגעבאָרג דורכגעפאָהרען אין אַן אָפענער יענער בריישטשע פאַרביי דעם שלאָס. זי האָט אַליין געפיהרט די פערד, נעקלאַפּט מיט דער בייטש ; זי האָט א שאָטעל געטאָן צו מיר מיט'ן קאָפּ.

אויפ'ן העכסטען גראַד איז דאָס געווען זאָנדערבאַר. איך האָב נאָר וואָס געהאַט געפאַרכאַט פון איהר. איך בין געווען אין איין העמד אין פאַרריכט עפּעס אין הויף. דער הויף איז געווען צווישען דעם שלאָס און די ווירטשאַפטסליכע געביידעס ; ער האָט געהאַט א גרויסען טויער פון דער בערגינער זייט. עס איז געווען זונטאָג. אַלץ איז געווען שטיל און פּוסט. די זון האָט אַזוי געליכטכט, אַז דער אַטער־אייזען האָט געלאַנגט אין געשיכטען די אויגען.

פּאַצאַ איז זיך געלעגען אויף דער זון, מיט אויסגעצוינענע לאַפּען. ער האָט אויסגעזעהן אַז ווייס, אַי בלויי ; ער האָט אָפּגעשלאָגען א לייכטבלויען שטאָטן, און וועלכען עס האָט זיך געזעהן א יעדער האָר פון זיין רוקען. ער האָט געבליצעלט מיט די אויגען אַח, דאַכט זיך, געשמייכעלט, וואָס איך בין אַזוי אומגעשיקט ביי דער אַרבייט. און ווען איך האָב א קוק געגעבען אויף איהם, האָט ער א קלאַפּ געגעבען מיט'ן עק אין דער ערד, אַזוי ווי ער וואָלט געבעטען ענטשולדיגונג פאַר זיין שמייכעל און פרייענדליך ערמוטיגען מיך.

ניט ווייענדיג, פון זיך אַליין, האָב איך דערמאָנט זיך אַן אינגעבאָרג. מסתמא, האָב איך געדאַכט, האָט זי דאָס אַלץ, אי דאָס וועגען דעם ווייסען ברויס, אי דאָס וועגען דעם טייך מיט די פישלעך ערגעץ וואו געלעזען. אָדער, אַמוועגיגסטענס, א פאַר מאָל עס שוין געזאָגט, און מין קיין פאַל ניט צום ערשטען מאָל אין יענעם מאָמענט. עס איז קיין צווייפעל ניטאָ, אַז זי האָט עס אויסגעלעזען. האָט עס דען מיר ניט גלייך אויסגעוויזען צו זיין באַקאַנט? איך וועל איהר פרעגען.

כאַ, כאַ, איך וועל איהר זאָגען : פרייליין היזעלהער, אייער מעשה'לע וועגען דעם ווייסען ברויס און וועגען דעם טייך מיט די פישלעך האָב איך ניט לאַנג צוריק געפונען אין א בוך. וואָס האָט איהר צו זאָגען וועגען דעם?

געוויס וועט זי אַפילו ניט פּרואוון עס אָפּצולייקענען.

איך וועל איהר זאָגען, אַז איך וואָלט געווען צופרידען איהר וואָס עסטערס צו זעהן. איך האָב פיער קליינע פּוסקלעך, וואָס די אַרבייטער האָבען אַרויסגעשלעפּט פון א גאָרט — קומט א קוק מאָל אויף די קליינע פיקסלעך, פרייליין היזעלהער.

דער שוויים איז געדרעהט אויף מיין אַרומגעגעבענע קאַפּעטע אויף מיינע האַנד, וואָס זיינען געווען שטאַרק אין פעט.

מיט פולער ערנסטקייט וואָלט איך מיט איהר פאַרפיהרט א לאַנגען נעשפּרעך.

— פרייליין היזעלהער, — אַזוי וואָלט איך אָנגעהויבען. — לאַנג יאָהרען האָב איך געוואַרט אויף אייך, ניט וויסענדיג דערפון אַליין.

כאַ־כאַ־כאַ!

וואָס לאַכט זי? — אַליין ניט וויסענדיג, האָב איך געוואַרט אויף אייך. נע'חלום'ט און געבענקט לאַנג יאָהרען. איך פלעג אויסשפּרייטען אין די נעכט די הענד צום מענסטער אַרומצונעהמען אימיצענס קאָפּ, — קיינער איז דאָרט ניט געווען. עסיץ קלאַפּט אין מיינע מיטען. אריין! — רוף איך אויס און דערשרעק זיך, ווייל, עגדליך, קומט זי אריין. נאָר קיינער איז דאָרט ניטאָ. אָבער איצט —

כאַ־כאַ־כאַ!

אוראַי, אוראַי, דאָס איז א פּשוט'ער לינען, פרייליין היזעלהער. איך האָב ליעב צו לייגען און האָב דערצו גרויסע פעהיגקייטען. וויפיעל לייגענס קענען דאָס אָנריידען איך און קינדער! נאָר איינס וועל איך אייך זאָגען — איהר קענט מיך ניט, מייערע מיינע. ניין! איך פאַרוויכער מיין ליולקע און איך שמייכעל וועגען זיך : קיינער ווייסט ניט, וואָס איך טראַכט. קיינער ווייס ניט וועגען וואָס איך. טראַכט מיטלמאָל, ווען עס קרעכצט דער וואַלד. איז דען באַמת אַזוי שווער צו גלייבען, אַז איך האָב א האַרץ? איך קוק אויף מענשען און איך טראַכט : זיי קענען דיך ניט ; דאָס שמייכעלט מיך.

פּאַצאַ האָט מיטלמאָל אויפגעהויבען דעם קאָפּ און א פיהר נעמען מיט די אויערען.

די בריישקע האָט דורכגעקלאַפּט דורכ'ן וועג און פאַרבייגעשוועבט פאַרביי די אָפענע טויערען.

אינגעבאָרג האָט געפיהרט די פערד. זי איז געווען אַליין אין דער בריישקע, וואָס איז געווען איינגעשלאָסען מיט א פאַר גלאַנצענדיגע רויטע פערד.

איך האָב זי באַגריסט און אינגעבאָרג האָט א שאָקעל געטאָן מיט'ן קאָפּ קאַלט און צוריקגעהאַלטען, אַזוי ווי זי וואָלט נאָר דאָס נעשראָקען אין מיין נשמה.

עס איז אַזוי געווען אַז אַלעמען וו אונטערגעזאָגט אַז זיי זאָלען ניט לייגען אין מיין נשמה.

אַבער ווי גרויס די מוראַ אונבאַשטימטע זאַל ניט זיין, דאָך צוריקדיגן, ווייל מיר לייגען אין אַן אויסערגעוועהנליכער צייט ווען די אינטערעסען פון שוואַכע קענען נים פאַרגעבען אויף אַן פון אויך נענעבען דיך צו דעם לעבען אין אַלעמען וו דרוק צו דעם לעבען און שאַפען אונזערע קליינע שוועסטער לאַכע צוזאַמען מיט אונז שטאָלץ אונזער גרויסע אַרבייטאַציאָן הבען ביז יעצט דיעזע נעלעכע נעהאַט, און פאַר דיעזען צוועק דער פרייז, וועלכען מיר זאָלען צאָהלען.

איך באַגרים די „נערעכטיגקייט" מיט מיט דעם נעפיהל פון איך בין אויסערגעוועהנליכער צייט ווען די אינטערעסען פון דער עגאָיסטישער נעפיהל, אַבער אַן אַנדערער נעפיהל, מענשליך.

אָבער ווי גרויס די מוראַ אונבאַשטימטע זאַל ניט זיין, דאָך צוריקדיגן, ווייל מיר לייגען אין אַן אויסערגעוועהנליכער צייט ווען די אינטערעסען פון שוואַכע קענען ניט פאַרגעבען אויף אַן פון אויך נענעבען דיך צו דעם לעבען אין אַלעמען ווי אַן אַנדערער מענש, אַז די „נערעכטיגקייט" אויך נענעבען דיך צו דעם לעבען אין אַלעמען ווי אַן אַנדערער מענש, — קיינער איז דאָרט ניט נעטן. עסיץ קלאַפּט אין מיינע מיטען. אריין! — רוף איך אויס און דערשרעק זיך, ווייל, עגדליך, קומט זי אריין. נאָר קיינער איז דאָרט ניטאָ. אָבער איצט —

כאַ־כאַ־כאַ!

אוראַי, אוראַי, דאָס איז א פּשוט'ער לינען, פרייליין היזעלהער. איך האָב ליעב צו לייגען און האָב דערצו גרויסע פעהיגקייטען. וויפיעל לייגענס קענען דאָס אָנריידען איך און קינדער! נאָר איינס וועל איך אייך זאָגען — איהר קענט מיך ניט, מייערע מיינע. ניין! איך פאַרוויכער מיין ליולקע און איך שמייכעל וועגען זיך : קיינער ווייסט ניט, וואָס איך טראַכט. קיינער ווייס ניט וועגען וואָס איך. טראַכט מיטלמאָל, ווען עס קרעכצט דער וואַלד. איז דען באַמת אַזוי שווער צו גלייבען, אַז איך האָב א האַרץ? איך קוק אויף מענשען און איך טראַכט : זיי קענען דיך ניט ; דאָס שמייכעלט מיך.

פּאַצאַ האָט מיטלמאָל אויפגעהויבען דעם קאָפּ און א פיהר נעמען מיט די אויערען.

די בריישקע האָט דורכגעקלאַפּט דורכ'ן וועג און פאַרבייגעשוועבט פאַרביי די אָפענע טויערען.

אינגעבאָרג האָט געפיהרט די פערד. זי איז געווען אַליין אין דער בריישקע, וואָס איז געווען איינגעשלאָסען מיט א פאַר גלאַנצענדיגע רויטע פערד.

איך האָב זי באַגריסט און אינגעבאָרג האָט א שאָקעל געטאָן מיט'ן קאָפּ קאַלט און צוריקגעהאַלטען, אַזוי ווי זי וואָלט מיך אין גאַנצען ניט געקענט.

אַן אַז וואָס בין איך גראָד דאַמאָלט געשטאַנען אין הויף אין בלויזען העמד! אין העמד, אין די הויכע שטיוועל און דערצו מיט שמוציגע הענד.

מיר איז ניט געגאַנגען...

אין מיטאַמאָל האָב איך דערפיהלט, אַז איך חלום אין שלאָף, און איך האָב זיך אויסגעכאַפּט. עפּעס האָט געקלאַפּט אין דער ווייטענס. עס האָבען זיך דערפאָרגאַנען קלאַנגען, פונקט ווי פון נים, ווען זיי ווערען אַרויסגעשיט פון א זאַק אויף דער ערד און זיי ווערען צושלאָגען.

איך בין געלעגען אין מיין צימער. „וואָס עס קען זיך אַלץ חלום'ען אין שלאָף", — האָב איך געטראַכט.

נאָר דאָס קלאַפּען איז געווען אַלץ שאַרפער און איך האָב דערהערט, אַז א בריישקע שאַרף אויס'ן וועג. די פערד האָבען אַן אָפענער יענער בריישקע פאַרביי דעם שלאָס. זי האָט אַליין געפיהרט די פערד, נעקלאַפּט מיט דער בייטש ; זי האָט א שאָקעל געטאָן צו מיר מיט'ן קאָפּ.

אויס'ן העכסטען גראַד איז דאָס געווען זאָנדערבאַר. איך האָב נאָר וואָס געהאַט געפאַרכאַט פון איהר. איך בין געווען אין איין העמד אין פאַרריכט עפּעס אין הויף. דער הויף איז געווען צווישען דעם שלאָס און די ווירטשאַפטסליכע געביידעס ; ער האָט געהאַט א גרויסען טויער פון דער בערגינער זייט. עס איז געווען זונטאָג. אַלץ איז געווען שטיל און פּוסט. די זון האָט אַזוי געליכטכט, אַז דער אַטער־אייזען האָט געלאַנגט אין געשיכטען די אויגען.

פּאַצאַ איז זיך געלעגען אויף דער זון, מיט אויסגעצוינענע לאַפּען. ער האָט אויסגעזעהן אַי ווייס, אַי בלויי ; ער האָט אָפּגעשלאָגען א לייכטבלויען שטאָטן, און וועלכען עס האָט זיך געזעהן א יעדער האָר פון זיין רוקען. ער האָט געבליצעלט מיט די אויגען אַח, דאַכט זיך, געשמייכעלט, וואָס איך בין אַזוי אומגעשיקט ביי דער אַרבייט. און ווען איך האָב א קוק געגעבען אויף איהם, האָט ער א קלאַפּ געגעבען מיט'ן עק אין דער ערד, אַזוי ווי ער וואָלט געבעטען ענטשולדיגונג פאַר זיין שמייכעל און פרייענדליך ערמוטיגען מיך.

ניט ווייענדיג, פון זיך אַליין, האָב איך דערמאָנט זיך אַן אינגעבאָרג. מסתמא, האָב איך געטראַכט, האָט זי דאָס אַלץ, אי דאָס וועגען דעם ווייסען ברויס, אי דאָס וועגען דעם טייך מיט די פישלעך ערגעץ וואו געלעזען. אָדער, אַמוועגיגסטענס, א פאַר מאָל עס שוין געזאָגט, און מין קיין פאַל ניט צום ערשטען מאָל אין יענעם מאָמענט. עס איז קיין צווייפעל ניטאָ, אַז זי האָט עס אויסגעלעזען. האָט עס דען מיר ניט גלייך אויסגעוויזען צו זיין באַקאַנט? איך וועל איהר פרעגען.

כאַ, כאַ, איך וועל איהר זאָגען : פרייליין היזעלהער, אייער מעשה'לע וועגען דעם ווייסען ברויס און וועגען דעם טייך מיט די פישלעך האָב איך ניט לאַנג צוריק געפונען אין א בוך. וואָס האָט איהר צו זאָגען וועגען דעם?

געוויס וועט זי אַפילו ניט פּרואוון עס אָפּצולייקענען.

איך וועל איהר זאָגען, אַז איך וואָלט געווען צופרידען איהר וואָס עסטערס צו זעהן. איך האָב פיער קליינע פּוסקלעך, וואָס די אַרבייטער האָבען אַרויסגעשלעפּט פון א גאָרט — קומט א קוק מאָל אויף די קליינע פיקסלעך, פרייליין היזעלהער.

— נעה שלאָפען, דאָרא, ס'איז שפּעט, — האָט ער זיך אָנגענומען ביי דער האַנד און זי אַריינגעפיהרט אין איהר בעד־דום.

זי האָט זיך אַוועקגעוועצט אויף א בייגעשל און אַלץ גערעדט וועגען איהר בריף.

ער האָט איהר אויסגעטאָן די שיך און זי אַוועקגעלעגט אויפ'ן בעט, און זי איז באַלד איינגעשלאָפען.

אין דערפאַרה האָט זי ווידער גערעדט פון איהר בריף און ווידער גליקליך גע־שמייכעלט, און דאָסזעלבע מאָדנע פייערל האָט געבליצט אין איהרע אויגען.

עס איז אַוועקגעלאָפען צום איידעם און איהר דערצעהלט וואָס עס איז גע־שען מיט דער שוויגער. דער איידעם האָט איהם געהייסען אַהיים געהן און האָט איהם געזאָגט אַז ער וועט באַלד אָנקומען מיט נאָך א דאָקטער.

אין צוויי שטונדען אַרום איז דאָרא אָפּגעשיהרט געוואָרען אין א האַספּיטאַל פאַר נייסטיק־קראַנקע. פון וואַנען זי איז אין שוין אַהיים נים געקומען.

ווען עס איז אַריינגעקומען, אַרום צוויי ביינאַכט, האָט ער זי געפראָגען אַזוי אומשטאַנען. אין ערשטען מאָמענט איז ער זעהר אונגעגעגען איבערראַשט געוואָרען. ער האָט געמיינט אַז זי וועט איהם אָפּשפּיעלען פאַרוואָס ער איז אַזוי שפּעט אַהיים געקומען און איהם געהייסן אויפ'ן פאַרהער וואו ער איז געווען. אָבער באַלד האָט ער באַמערקט איהר גליקלי־כען שמייכעל און עס איז איהם גרינגער געוואָרען אויפ'ן האַרצען.

— עס? — איז זי צוגעגאַנגען צו איהם און אַרויסגעלעגט א האַנד אויף זיין אַקעגל. — מאַקע נאָר דאָרא האָט גע־קענט אַזוינס אויסמאַכן.

— וואָס, מייערע? — האָט ער זי געפראָגען אין א ליעבליכען דאַנקבאַרען טאָן.

— א בריף, מיין איינענע בריף פון דאַנען ביז יוראָפּאַ.

עס איז צוטומלעט געוואָרען.

— א בריף? וואָסער בריף?

— א בריף פון מיינע בערד קנעבל. דו יעהסט ניט? זי זייהט זיך דאָך אַר־בער'ן נאַנצען אַטלאַנטישען ים. קומ! —

ווען עס איז אַריינגעקומען, אַרום צוויי ביינאַכט, האָט ער זי געפראָגען אַזוי אומשטאַנען. אין ערשטען מאָמענט איז ער זעהר אונגעגעגען איבערראַשט געוואָרען. ער האָט געמיינט אַז זי וועט איהם אָפּשפּיעלען פאַרוואָס ער איז אַזוי שפּעט אַהיים געקומען און איהם געהייסן אויפ'ן פאַרהער וואו ער איז געווען. אָבער באַלד האָט ער באַמערקט איהר גליקלי־כען שמייכעל און עס איז איהם גרינגער געוואָרען אויפ'ן האַרצען.

— עס? — איז זי צוגעגאַנגען צו איהם און אַרויסגעלעגט א האַנד אויף זיין אַקעגל. — מאַקע נאָר דאָרא האָט גע־קענט אַזוינס אויסמאַכן.

— וואָס, מייערע? — האָט ער זי געפראָגען אין א ליעבליכען דאַנקבאַרען טאָן.

— א בריף, מיין איינענע בריף פון דאַנען ביז יוראָפּאַ.

— א בריף? וואָסער בריף?

— א בריף פון מיינע בערד קנעבל. דו יעהסט ניט? זי זייהט זיך דאָך אַר־בער'ן נאַנצען אַטלאַנטישען ים. קומ! —

האָט זי איהם אָנגענומען ביים אָרם. — לאָמיר נעהן קיין יוראָפּאַ איבער מיין איי־נגער בריף. יעהסט? — איז זי אָפּ־געטראָטען פון איהם און געוויזען מיט א פינגער צום מענסטער, — א לאַנגע, לאַנ־גע בריף אויף מויזענדער מייל פון מיינע בערד קנעבל, איין באַרג נעשלאָסען אין אַרערען...

— א קעלט איז סעס'ן דורכגעלאָפען אי־בער'ן לייב, הענט און פיס האָבען איהם אָנגעהויבען ציטערען.

— דאָרא! — איז ער צוגעגאַנגען צו איהר. — וואָס מאַר א דייד דערסטו? וואָס פאַר א בריף זעהסטו?

— דו ווילסט מיר איינרעדען אַז דאָס איז ניט מיין בריף? — האָט זי געשמיי־כעלט. — איך דערקען מיינע בערד קנעבל, איך האָב זיי אַליין אויסגעלעגט איינס היינטער'ן אַנדערען, איין באַרג נעשלאָסען אין אַנדערען. דאָס איז ס י י ן בריף. קיינער וועט זי ביי מיר ניט אויפקענעהמען.

עס האָט שוין איצט געוואוסט וואָס זיין ווייב'ס גליקליכער שמייכעל און דאָס מאַרגע פייערל אין איהרע אויגען באַר־דייטען.

— נו, נוט, — צום בייספּיעל, איך מאַר צו די אויגען און איך וואַרט. איך זעה גרינליך־בראָגזעגע לופט. איך זעה עפּעס ווייסעס. עס איז דער קערפּער פון א פרוי, פון א שלאַנק מיידעל. דאָס מיידעל וועגדעט א צאַרטען, וואַריטען בליק אויף מיר ; זי שטעהט שווייגענדיג מיט די הענד ביי די בריסט. איך לאָז ניט אַרונטער מיינע אויגען פון איהר און וואַרט. מיט אַסאַל הויבען די בריסטען אָן צו בליהען, זייערע קנאָספּען און בלומען־קעלכען הויבען זיך אָן צו צוקלאָפּען. די פינגער פון דער פרוי נעהמען בליהען אין קליינע ווייסע בלומען, ווי מילך־טראָפּענס באַוויזען זיך אויף זיי. די אָדערען אויף די הענד און אויף די פלייצעס זעהען אויס ווי דינע קאָראַלען־צווייגלעך. מיט פּוחקר בליהען אויף די ליפּען פון דער פרוי, די האָר ווערען פאַרוואַנדעלט אין גירלאַנדען פון גאָלדענע בלו־מען און צושיטען זיך איבער איהרע פלייצעס, איבער איהר קערפּער. א ליכטיגער ווי פרישטאָל־בליע טולפּע וואַקסט אַרויס פון איהר קאָפּ, אויך פון די קני וואַקסט אַרויס א בלויע פרישטאָלענע טולפּע. די פרוי באַוועגט מיט די ליפּען, עפענט זיי אויף און מורמעלט, א קליינער שטעטערלינג רייסט זיך אַרויס פון איהר מויל, נאָך איהם א צווייטער — א גאַנצע סטאַיע פון די פאַרשידענסטע קאָליערען — זיי דרעהען זיך אַרום דער בליהענדער פרוי, ווי פליהענדע בלומען. די פרוי פאַר־מאַכט די אויגען און עס וויזען זיך אויף זיי דיאַמענטענע נעהיימניספאָלע בוכשטאַבען ; די פרוי עפענט די אויגען, און

— נעה שלאָפען, דאָרא, ס'איז שפּעט, — האָט ער זי געגענומען ביי דער האַנד און זי אַריינגעפיהרט אין איהר בעד־דום.

זי האָט זיך אַוועקגעוועצט אויף א בייגעשל און אַלץ גערעדט וועגען איהר בריף.

ער האָט איהר אויסגעטאָן די שיך און זי אַוועקגעלעגט אויפ'ן בעט, און זי איז באַלד איינגעשלאָפען.

אין דערפאַרה האָט זי ווידער גערעדט פון איהר בריף און ווידער גליקליך גע־שמייכעלט, און דאָסזעלבע מאָדנע פייערל האָט געבליצט אין איהרע אויגען.

עס איז אַוועקגעלאָפען צום איידעם און איהם דערצעהלט וואָס עס איז גע־שען מיט דער שוויגער. דער איידעם האָט איהם געהייסען אַהיים נעהן און האָט איהם געזאָגט אַז ער וועט באַלד אָנקומען מיט נאָך א דאָקטער.

אין צוויי שטונדען אַרום איז דאָרא אָפּגעשיהרט געוואָרען אין א האָספּיטאַל פאַר נייסטיק־קראַנקע. פון וואַנען זי איז אין שוין אַהיים נים געקומען.

צו אַלע ווייסט און ד
מאַכער סטרייקע

אויב אירגענד וועלכער מ
זאָל זיך נויטיגען אין מעדיצ
הילף, זאָל ער זיך גלייך ווענ
יוניען מעדיקאַל קליניק, אונט
אויפזיכט פון דזשעינט בשפ
סאַניטערי קאָמיטעט, 23 אויס
סטריט, רום 911.

דאָרט געפינט זיך צו יעדע
א דאָקטער און צוויי בוירסעס.
זיינען גרייט אייך באַהילפיג צ
דר. דזש. ס. פריים, דירי

GERECHTIGKEIT

A Jewish Labor Weekly.

Published every Friday by the International Ladies Garment Workers Union, office, 31 Union Square, New York, N. Y.

B. SCHLESINGER, President — S. YANOFSKY, Editor
A. BAROFF, Sec'y-Treas. — E. LIEBERMAN, Business Mgr.

Vol. 1. — Friday, January 31, 1919 — No.

Subscription price paid in advance: 1 year, $1.50

Entered as Second Class matter January 25, 1919, at the Postoffice at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919

פון רעדאקטאָרס נאָטיצבוך

True translation filed with the Postmaster at New York City, on Jan. 31, 1919, as required by the Act of Congress approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

אומזיסט געהיס זיך.

איך האָב אויף פיעלעס פון מיין נאָ־טיר־ביכעל נעמאַכט אַ קרייץ: „זאָל זיין אויף שפּעטער, האָב איך מיר געטראַכט, איצט איז צו נעפאַרהליך צו נעבען פולע בריוויים דער פון. מען דאַרף זיין אַ ביכעל איינגעהאַלטען, וועניגסטנס פאַר דיר רשטע עטליכע נומערן. לאָמיר זיין ווערן צוליעב איינרעגער אַ פיכטן". אָבער איך, ווי עס שטעלט זיך אַרויס, גע־ווען גאַנץ אומזיסט. אַז דער פאָסט אַפּיס זייל שפּיגען עפּעס, וואָס איז נים כשר, דאַרף ער שוין געפינען. ווי אַזוי פּסוק שטעהט: „יעקתי ומצאתי". באַשט אַזוי איך ווייס, וואָס אויפלעכעס ער האָט געשטעלט נעפינען, ווייל די זאַך, אַן וועל־ער דער נגעלעך אויסגעוויינט.

יאָ, דער צווייטער נומער „נערבטעני־קיים", אַזוי ווינג אַזוי אויפגעלדיג ווי אַר איז, איז פאַרהאַלטען געוואָרען פון פאָסט אַפּיס אין ניי יאָרק, און די אַנגע־לעגענהייט אין איצט פון דער הענד פון פּאָליסיקאַר אין וואַשינגטאָן, מר. פאַמאַר. לאָמיר האָבען, אַז נומער 2 „נע־רבטעניקיים" וועט פריהער אָדער שפּע־ער דאַרף אָנקומען צו אונזערע לעזער אין „דעטרייט", וועלכע וועלען מוזען זוכען מיט ליכט, וואָס אויפלעכעס איז אין אונזער פּייס „מאַרבטעטן" אין אונזער פרייען מאַנד. (איידער מיר נעהען צום פרעס, האָבען מיר אונז געלאָזט וויסען פון פאָסט־אַפּיס, אַז דער נומער איז יע אַרויסגעשיקט ווערען אויף דעם וואוינט שון דעם סאָ־פּיסיקאַר לאַמאַר. פאַר דעם קומט אַ דאַנק פון דיסאַר לאַמאַר. אַזוי אַ פרעגע אַן „ע.". אָנ ל., וועלכער האָט, אויף דעם פאַראַנגע פון בר. ב. שלעזינגער, זיך משתדל געווען פאַר אונז).

אונזער מענערזישער, ברודער ליבער־מאַן, האָט זיך מטריח געווען צו נעהן אין פאָסט אַפּיס, טאָמער וועט ער קענען שון־אַ תירוץ אויף די שווערע קשיא. זיין פרחה איז נעווען אומזיסט. נאָר איינער אַ נוטער מענש, ווי עס וויינט אויס, האָט אויחס נעגעבען אין דער שטיל אַ „טיפּ": „ווילט איהר, — האָט ער איהם איינגע־רייסט אַ סוד, — אַז אייער צייטונג זאָל נים פאַראַהאַלטען ווערען, טו זעהט, שרייבט נור דעם אמת".

הייסט עס, אַז נומער 2 „נערבטעני־קיים" איז פאַרהאַלטען געוואָרען, ווייל דאָרט איז געשטאַנען עטוואָס, וואָס איז נים אמת! דאָס איז ווירקליך נוט. דעם אמת, נאָר דעם אמת מיילען מיר פאַר־בריטען, אין מיר קענען נאָר פיהלען אַנגעבאַר צו דעם אָדער די, וואָס לאָזען אונז נים פאַרבריטען עטוואָס, וואָס איז אמת, אפילו, ווען מיר טוען עס נים ווי־דערביי. אָבער, שעטלט זיך אַ פראַגע: ווען דאָס זיין, אַז פון אונזער נאַנצער פרעסע איז נראַדע די „נערבכטניקיים" די ווירקליכע, וואָס דרוקט אמאָל אַ ליגען? ווען דאָס איין, אַז נאָר קיינמאָל, קיינמאָל אַל־לע זיך נים אריינכאַפּען באַשט אַ קליינ־שטיקער, אַ פּיצאַנאַנטשיינער ליגען אין וועלטע צייטונגען ווי די „טייטס", די „העראַלד", די „הערעלד", די „סאַן", די „אַטערניקען" ווען נאָר אין נאָך? אין אויב אַ מו וואַרנט נראַדע אויף אונזער „נע־רבטניקיים" אַזאַ זנדה? נאָר נאָרנים, אמתכא איז אַזוי באַשערט. אויף דאָס

צוליעב וואָס איז נויטיג אַן אַרבייטער פּאַרטיי אין אַמעריקאַ?

פון א. זעלדין.

True translation filed with the Postmaster at New York City, on Jan. 31, 1919, as required by the Act of Congress, approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

די באַוועגונג וואָס האָט זיך אָנגע־הויבען אין דער וועלט צו נרינדען אַ נאַציאָנאַלע אַרבייטער פּאַרטיי אין אַמע־ריקאַ, האָט אַרויסגערופען אַ היבשע דיס־קוסיע אין דער סאָציאַליסטישער און טרייד יוניאָניסטישע קרייזען און אין זייער פּרעסע וועגען דעם צו אַזאַ אַרט־טער מיינונג מיט דער אַרבייט. דו קענסט נאָרנים צולעגען צו דעם. און אויב דו ווילסט מיך דאָך אָפּזאָגען, אַז מאַרדאַמען מיך צו עלעער, צו הונגער, ווייל איך ווי־סען פאַר וואָס? מיט־וואָס האָב איך זיך אַזוי פאַרזינדיגט?

ווער, ווער, פרעגען מיר, קען קומען און זאָגען, אַז דער אַרבייטער איז אונגעראַכט, און דער באָס איז נערעכט?

און דאָס, מערקט אייך, איז שוין די שטאַרקסטע טענה פון די אַסס'ן באָסעס!

ווענען די אַלע פריהערינע כאַפּען זיי שוין איצט אַ גרויסן אַרבייט. דאָס איז נע־בליבען זייער איינציגער שעפּעל, דורך וועלכע חברה האָסט אַרויסצוקראַכען אַן אָנ. אָריכע באָסעס, אויב לאַנג איז ווירקליך אַזאַ פאַרצווייפעלטע, אַז עס פאַרכאַפּט פּשוט ביין האַרצען. דאָס איז אַ לאַנג, ווען רוסט אַרויס פאַראַכטונג, דאָס אַסעין אייך איז אונמעגליך. צו קליין, צו נאַריש זיינט איהר, אום ווירקליך צו פאַרדיענען אימיצענס נים. נאָר די שטאַרקע, די מוטיגע קען מען דאָסען, נוننען זעהט זיך אָן, אַז אין לאַנד האָט זיך שוין אָנגעקליבען ענגנג כחות אָט דעם פלאַן צו פאַרווירקליכען. עס זיינען דאָ נענג סמנים צו באַווייזען, אַז די באַוועג־נונג איז אַרויסגערופען נעוואָרען פון לע־בען אַליין, אַז די נייע סאָציאַל־עקאָנאָ־נאָמישע אומשטענדען וואָס לייגען נעשאַ־פען נעוואָרען די לעצטע יאָהרען. לאָ־קאַלע פּאַראַליזינגונגען פון אַרבייטער־יוניאָנס פאַר פּאָליטישע טעטיגקייט זיי־נען די לעצטע יאָהרען נעוואָרען אַלץ אָפט־טערע. אין סאַמבע פלעצער זיינען פאַר־נעפונען פאַראַייניגונגען פאַר פּאָליטישער טעטיגקייט צווישען טרייד־יוניאָן אַרבייט־

דאָס אַליין מוז, פון איין זייט, זיין אַ קוואַל פון מוט פאַר די אַרבייטער סטרייק־קער, און דאָס מוז, פון דער אַנדערער זייט, אָנמאַכען אַ פּאַניקע צווישען די וועלכע מיינען, אַז זייערע אַדווערטרייי־מענט־עקספּיין אין די צייטונגען קען זיי עפּעס העלפען.

אַ גומע פאַר שטונדען פאַר אונזערע סטרייקערס צו פאַרברענגען.

נעפסטען מאָנטאָג מאָרגען וועט אין מאַנהאַטען־וווסקי'ס נעשאַנאַל טעאַטער נע־נעבען אַן עהרענ־פאַרשטעלונג צו דעם שריפטסטעלער אין כלל־טוער ש ל ום ש. נאָר באַלד פאָהרט ער אַוועק פון אַמעריקאַ, אַלס איינער פון די דעלעגאַ־טען פון דער פּיפּאָלס רעליעף, פאַר וועל־כע די אינטערנעשאַנאַל האָט נעטאָן וואונ־דערבאַרען אַרבייט. ביישטייערענדיג כמעט דעם לייבען־טייל צום פאָנד. די דעלעג־נאַציע מיט שלום אַש בראַשע פאָהרט נאָך אונזער אַלטער היים, אום צו זעהן, אַז די נעגליינטסטע הילף פון אַמעריקאַ זאָל אָנ־קומען צו די, צו וועמען דער אידישער אַרבייטער האָט נעמיינט צו נעבען, נעמ־ליך, מעהר פון אַלץ, צו די אידישע אַר־בייטער אין די חרוב־נעוואָרענע לענדער.

אַ קאָמיטע פון פריינד האָט באַטראַכט שלום אַש'ס אַוועקפאָהרען אַלס אַ נוטע נעלעגענהייט פאַר די מיטגלינדער פאַראַר־רער זיינע אויסצוקומען אין דעם אַנערקענונג, און אויך שיקען דורך איהם אַ גרוס צו אַלע אונזערע, וועמען עס וועט נאָר נעפינען צווישען די לעבערינע. דאָ־רום האָבען זיי נעגומען דעם טעאַטער, מאַר מאָנטאָג נאָכמיטאָג, וואו אַס וועט נעשפּיעלט אייגע פון די בעסטע און שטאַרקסטע דראַמען פון שלום אַש, „אונ־זער נלייבען", און וואו אַזוי אַזוי די אַקטען עס וועלען ריידען זיינע פריינד און ווייס־שען איהם אַ פאָהר־נעזונד. דאָס וועלען זיין, נלויב איך, עפּליכע אמת־אַנגענעה־מע, נענוס און נייסטרייכע שטונדען. די, וועלכע קענען באַצאָהלען פאַר אַ פּיקטען דאַרפען נים פאַרפּאַהלען די דאָזיגע שעה־נע נעלעבענהייט.

אַ גומע פאַר שטונדען פאַר אונזערע סטרייקערס צו פאַרברענגען.

נעפסטען מאָנטאָג מאָרגען וועט אין מאַנהאַטען־וווסקי'ס נעשאַנאַל טעאַטער נע־נעבען אַן עהרענ־פאַרשטעלונג צו דעם שריפטסטעלער אין כלל־טוער ש ל ום ש. נאָר באַלד פאָהרט ער אַוועק פון אַמעריקאַ, אַלס איינער פון די דעלעגאַ־טען פון דער פּיפּאָלס רעליעף, פאַר וועל־כע די אינטערנעשאַנאַל האָט נעטאָן וואונ־דערבאַרען אַרבייט. ביישטייערענדיג כמעט דעם לייבען־טייל צום פאָנד. די דעלעג־נאַציע מיט שלום אַש בראַשע פאָהרט נאָך אונזער אַלטער היים, אום צו זעהן, אַז די נעלעגענסטע הילף פון אַמעריקאַ זאָל אָנ־קומען צו די, צו וועמען דער אידישער אַרבייטער האָט נעמיינט צו נעבען, נעמ־ליך, מעהר פון אַלץ, צו די אידישע אַר־בייטער אין די חרוב־נעוואָרענע לענדער.

אַ קאָמיטע פון פריינד האָט באַטראַכט שלום אַש'ס אַוועקפאָהרען אַלס אַ נוטע נעלעגענהייט פאַר די מיטגלינדער פאַראַר־רער זיינע אויסצוקומען אין דעם אַנערקענונג, און אויך שיקען דורך איהם אַ גרוס צו אַלע אונזערע, וועמען עס וועט נאָר נעפינען צווישען די לעבערינע. דאָ־רום האָבען זיי נעגומען דעם טעאַטער, מאָר מאָנטאָג נאָכמיטאָג, וואו אַס וועט נעשפּיעלט אייגע פון די בעסטע און שטאַרקסטע דראַמען פון שלום אַש, „אונ־זער נלייבען", און וואו אַזוי אַזוי די אַקטען עס וועלען ריידען זיינע פריינד און וויי־שען איהם אַ פאָהר־נעזונד. דאָס וועלען זיין, נלויב איך, עפּליכע אמת־אַנגענעה־מע, נענוס און נייסטרייכע שטונדען. די, וועלכע קענען באַצאָהלען פאַר אַ פּיקטען דאַרפען נים פאַרפּאַהלען די דאָזיגע שעה־נע נעלעגענהייט.

אַ גומע פאַר שטונדען פאַר אונזערע סטרייקערס צו פאַרברענגען.

נעפסטען מאָנטאָג מאָרגען וועט אין מאַנהאַטען־וווסקי'ס נעשאַנאַל טעאַטער נע־נעבען אַן עהרענ־פאַרשטעלונג צו דעם שריפטסטעלער אין כלל־טוער ש ל ום ש. נאָר באַלד פאָהרט ער אַוועק פון אַמעריקאַ, אַלס איינער פון די דעלעגאַ־טען פון דער פּיפּאָלס רעליעף, פאַר וועל־כע די אינטערנעשאַנאַל האָט נעטאָן וואונ־דערבאַרען אַרבייט. ביישטייערענדיג כמעט דעם לייבען־טייל צום פאָנד. די דעלעג־נאַציע מיט שלום אַש בראַשע פאָהרט נאָך אונזער אַלטער היים, אום צו זעהן, אַז די נעלעגענסטע הילף פון אַמעריקאַ זאָל אָנ־קומען צו די, צו וועמען דער אידישער אַרבייטער האָט נעמיינט צו נעבען, נעמ־ליך, מעהר פון אַלץ, צו די אידישע אַר־בייטער אין די חרוב־נעוואָרענע לענדער.

אַ קאָמיטע פון פריינד האָט באַטראַכט שלום אַש'ס אַוועקפאָהרען אַלס אַ נוטע נעלעגענהייט פאַר די מיטגלינדער פאַראַר־רער זיינע אויסצוקומען אין דעם אַנערקענונג, און אויך שיקען דורך איהם אַ גרוס צו אַלע אונזערע, וועמען עס וועט נאָר נעפינען צווישען די לעבערינע. דאָ־רום האָבען זיי נעגומען דעם טעאַטער, מאָר מאָנטאָג נאָכמיטאָג, וואו אַס וועט נעשפּיעלט אייגע פון די בעסטע און שטאַרקסטע דראַמען פון שלום אַש, „אונ־זער נלייבען", און וואו אַזוי אַזוי די אַקטען עס וועלען ריידען זיינע פריינד און וויי־שען איהם אַ פאָהר־נעזונד. דאָס וועלען זיין, נלויב איך, עפּליכע אמת־אַנגענעה־מע, נענוס און נייסטרייכע שטונדען. די, וועלכע קענען באַצאָהלען פאַר אַ פּיקטען דאַרפען נים פאַרפּאַהלען די דאָזיגע שעה־נע נעלעגענהייט.

די בריטישע לייבאָר פּאַרטיי

פון נ. פּאַסטערנאַק

True translation filed with the Postmaster at New York City, on Jan. 31, 1919, as required by the Act of Congress, approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

אינסטיטוציאָנאַלע עקזעקוטיווע פיהרט אַן אַרבייטער פון עענגלאַנד שוין נאָך לאַנג צייט דערפיהלט די נויטווענדיג־קייט פאַר דער אַרבייטער־באַוועגונג צו הערען אַפּטיזאַן אויס'ן בריטישן פעלד. שוין אין יאָהר 1869 האָט זיך אין ענג־לאַנד געהאַט נענרינדעט אַ „לייבאָר רע־פּרעזענטיישאָן ליגע", און דער טרייד יוניאָן קאָנגרעס האָט אַן 1886 נעהאַט אויסגעקליבען אַן „עלעקטאָראַל לייבאָר קאָמיטע". דער צוועק פון די דאָזיגע צוויי קערפּערשאַפטען איז נעווען צו באַ־ווענען די פּאָליטישע פאַרטייען צו נאָמי־נירן אַרבייטער־פאַרטעטער אַלס זייע־רע קאַנדידאַטען און אויסטזואוויזרקען, אַז זיי זאָלען אין זייערע פּאַרלאַמענטען אויך אַיינשליסען אַרבייטער־„רעפּאַרטען".

צו דער „לייבאָר רעפּרעזענטיישאָן ליגע" פון 1869 האָבען די פּאָליטישע פאַרטייען זיך וועניג צוגעהערט; זיי האָ־בען איהר פאַקטיש איינגאַרירט. צו דער „עלעקטאָראַל לייבאָר קאָמיטע" פון 1886, וועלכע איז נעווען אַן אָפיציעלע קאָמיטע פון דער ענגלישער אַרבייטער־באַ־וועגונג, נאָר פון דער נאַנצער אַר־בייטער־באַוועגונג, פון אַלע איהרע טייל־לען, וואָס זיינען נאָר ווילינ אַן איהר זיך אָנצושליסען. די בריטישע לייבאָר פּאַר־טיי איז אַ פעדעראַציע פון די זעלבסט־שטענדיגע טיילען פון דער ענגלישער אַר־בייטער־באַוועגונג — פון די טרייד יוני־יאָנס, אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, קאָאָפּעראַטיווע סאָסייטיס, טרייד־קאָנ־סיל, לאָקאַלע אַרבייטער־פאַרטייען אַז. וו. פאַרטרעטער פון די אָנגעשלאָסענע קערפּערשאַפטען קומען זיך יעהרליך צו־זאַמען צו אַ קאָנפערענץ, וואו די פּרינ־ציפּען פון די מאַקסיע פון דער פּאַרטיי ווערט דיסקוטירט און באַשליסט ווערען אָנגענומען. דיעזע פעדעראַטיווע קאָנפע־רענץ שטעלט מיט זיך פאַר די בריטישע לייבאָר פּאַרטיי.

פאַר דער צייט צווישען דריי קאָנפע־רענצען ווערט די אַרבייט פון דער פּאַרטיי אָנגעפיהרט פון דער נאַציאָנאַלער עקזע־קוטיוו קאָמיטע פון דער פּאַרטיי. די נאַ־ציאָנאַלע עקזעקוטיוו קאָמיטע נופא איז אויך אַ פעדעראַטיווע קערפּערשאַפט, וואו די פעדעריירטע טיילען באַאמטענען אַ פּאָר טרעטער־שאַפטען, יעדע לויט איהר נרויס און וויכטיגקייט. בלויז אַ פעקרעטער און אַ טרעזשורער פון דער פּאַרטיי ווערען ערוועהלט פון דער יעהרליכער פּאַרטיי־קאָנפערענץ.

די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיווע פיהרט אַן די נאַנצע אַרבייט פון דער פּאַרטיי. זי־נים אַרויס לייטעראַטור; זי האָט אַ סטאַ־טיסטישע ביורא, וועלכע נים אַרויס זעהר וויכטיגע זאַכען אין שייכות מיט דער אַרבייט פון דער פּאַרטיי אין אַן אויסער־אַרבייט פון דער פּאַרטיי אין אַלגעמיין. זי הייסט נום אָדער סאַנקציאָנירט די פאַרשידענע נאַ־מיניראַטע קאַנדידאַטען אין די פאַרשידענע מיילען פון לאַנד, אויב רעקאָמענדירט פאַר־שידענע וויכטיגע נעזעץ־פּראָיעקטען צו דער לייבאָר־פּראָקציע אין פּאַרלאַמענט און קאָאָפּעראַירט בכלל מיט דיעזער פּראָ־ציע אין אַלע וויכטיגע לענעסלאַטיווע ענינים.

דער זעלבער פּרינציפּ פון פּרייער צו־זאַמענאַרבייט, פון פעדעראַציע, איז אויך דורכגעפיהרט נעוואָרען אין דעם סיסטעם, וויי אַזוי די נאַציאָנאַלע אין דעם סיסטעם, מיי־קאַנדידאַטן ווערען נעמאַכט. דער אַנגעשלאָסענער פּאַראַיין פון דער פּאַרטיי האָט אַ רעכט פאַרצושלאָגען אויסצוגען אַלס קאַנדידאַט. דאָס ערשטע מוז דער דאָזיגער פּאַראַיין פאָרלעגען דעם נאָמען פון דעם דאָזיגען קאַנדידאַט פאַר דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיוו קאָמיטע. אויב די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיוו הייסט נום אויף אַ פעדעראַטיווע קערפּערשאַפט, וואו די פעדעריירטע טיילען באַאמטענען אַ פּאָר טרעטער־שאַפטען, יעדע לויט איהר נרויס און וויכטיגקייט. בלויז אַ פעקרעטער און אַ טרעזשורער פון דער פּאַרטיי ווערען ערוועהלט פון דער יעהרליכער פּאַרטיי־קאָנפערענץ.

די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיווע פיהרט אַן די נאַנצע אַרבייט פון דער פּאַרטיי. זי־נים אַרויס לייטעראַטור; זי האָט אַ סטאַ־טיסטישע ביורא, וועלכע נים אַרויס זעהר וויכטיגע זאַכען אין שייכות מיט דער אַרבייט פון דער פּאַרטיי אין אַן אויסער־אַרבייט פון דער פּאַרטיי אין אַלגעמיין. זי הייסט נום אָדער סאַנקציאָנירט די פאַרשידענע נאַ־מיניראַטע קאַנדידאַטען אין די פאַרשידענע מיילען פון לאַנד, אויב רעקאָמענדירט פאַר־שידענע וויכטיגע נעזעץ־פּראָיעקטען צו דער לייבאָר־פּראָקציע אין פּאַרלאַמענט און קאָאָפּעראַירט בכלל מיט דיעזער פּראָ־ציע אין אַלע וויכטיגע לענעסלאַטיווע ענינים.

דער זעלבער פּרינציפּ פון פּרייער צו־זאַמענאַרבייט, פון פעדעראַציע, איז אויך דורכגעפיהרט נעוואָרען אין דעם סיסטעם, וויי אַזוי די נאַציאָנאַלע אין דעם סיסטעם, מיי־קאַנדידאַטן ווערען נעמאַכט. דער אַנגעשלאָסענער פּאַראַיין פון דער פּאַרטיי האָט אַ רעכט פאַרצושלאָגען אויסצוגען אַלס קאַנדידאַט. דאָס ערשטע מוז דער דאָזיגער פּאַראַיין פאָרלעגען דעם נאָמען פון דעם דאָזיגען קאַנדידאַט פאַר דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיוו קאָמיטע. אויב די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיוו הייסט נום אויף אַ פעדעראַטיווע קערפּערשאַפט, וואו די פעדעריירטע טיילען באַאמטענען אַ פּאָר טרעטער־שאַפטען, יעדע לויט איהר נרויס און וויכטיגקייט. בלויז אַ פעקרעטער און אַ טרעזשורער פון דער פּאַרטיי ווערען ערוועהלט פון דער יעהרליכער פּאַרטיי־קאָנפערענץ.

אין יאָהר 1906 האָט די „לייבאָר רעפּרעזענטיישאָן קאָמיטע" אָנגעפיהרט איהר ערשטען בריוויען וואהל־קאַמפּאַניע פאַר מיטגלידער פון פּאַרלאַמענט, און 29 קאַנדידאַטען איהרע זיינען ערוועהלט נע־וואָרען. דעם זעלבען יאָהר איז דער נאָ־מען „לייבאָר רעפּרעזענטיישאָן קאָמי־טע", — וואָס קלינגט אַזוי לאָקאַל, אַזוי אָרים, — פאַרביטען אויף דעם נאָמען „לייבאָר פּאַרטיי", און זיים דאַן קלינגט דער נאָמען „לייבאָר פּאַרטיי" אי־בער דער נאַנצער וועלט.

* * *

די בריטישע לייבאָר פּאַרטיי איז אַ פּאַרטיי פון דער אַרבייטער־באַוועגונג, — נים פון אַ טייל פון דער אַרבייטער־באַ־וועגונג, נאָר פון דער נאַנצער אַר־בייטער־באַוועגונג, פון אַלע איהרע טיי־לען, וואָס זיינען נאָר ווילינ אַן איהר זיך אָנצושליסען. די בריטישע לייבאָר פּאַר־טיי איז אַ פעדעראַציע פון די זעלבסט־שטענדיגע טיילען פון דער ענגלישער אַר־בייטער־באַוועגונג — פון די טרייד יוני־יאָנס, אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, קאָאָפּעראַטיווע סאָסייטיס, טרייד־קאָונ־סיל, לאָקאַלע אַרבייטער־פאַרטייען אַז. וו. פאַרטרעטער פון די אָנגעשלאָסענע קערפּערשאַפטען קומען זיך יעהרליך צו־זאַמען צו אַ קאָנפערענץ, וואו די פּרינ־ציפּען פון דער פּאַרטיי ווערען אָנגענומען. דיעזע פעדעראַטיווע קאָנפע־רענץ שטעלט מיט זיך פאַר די בריטישע לייבאָר פּאַרטיי.

פאַר דער צייט צווישען דריי קאָנפע־רענצען ווערט די אַרבייט פון דער פּאַרטיי אָנגעפיהרט פון דער נאַציאָנאַלער עקזע־קוטיוו קאָמיטע פון דער פּאַרטיי. די נאַ־ציאָנאַלע עקזעקוטיוו קאָמיטע נופא איז אויך אַ פעדעראַטיווע קערפּערשאַפט, וואו די פעדעריירטע טיילען באַאמטענען אַ פּאָר טרעטער־שאַפטען, יעדע לויט איהר נרויס און וויכטיגקייט. בלויז אַ פעקרעטער און אַ טרעזשורער פון דער פּאַרטיי ווערען ערוועהלט פון דער יעהרליכער פּאַרטיי־קאָנפערענץ.

אין יאָהר 1899 אָנגענומען אַ רעזאָלוציאָן צוזאַמענצוגרופען אַן אַרבייטער־קאָנגרעס פאַר פּאָליטישע צוועקען, און דער טרייד יוניאָן קאָנגרעס האָט פאַר דריעזען צוועק ערוועהלט אַ פאַראַלאַמענטאַרישע קאָמיטע. נאָר אין ניכען איז אָפּגעהאַלטען נע־וואָרען אַ קאָנפערענץ פון פאַרטרעטער פון דער פאַראַלאַמענטאַרישער קאָמיטע פון טרייד יוניאָן קאָנגרעס, פון דער אינ־דעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, פון דער סאָ־שעל דעמאָקראַטיש קערפּערשאַפטען און פון דער סאָציאַן אַמעריקאַ. דער פאַר־טרעטער פון דער אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, פון דער סאָ־מער פון די דאָזיגע קערפּערשאַפטען האָ־בען אויסגעוואָרבען אַ פאַרטיי־קאָנפערענץ, אין 1900 איז אָפּגעהאַלטען נע־וואָרען אַ קאָנגרעס, אויף וועלכען עס איז נעגרינדעט נעוואָרען די „לייבאָר רעפּרע־זענטאַטיוו קאָמיטע". נלייך דעם זעלבען יאָהר האָט די „לייבאָר רעפּרעזענטיישאָן קאָמיטע" באַוויזען צו ערוועהלען 3 מיט־גלידער צום פּאַרלאַמענט, פון וועלכע קיער האַרדי איז נעווען איינער; און נאָך 2 אין 1903, איינער פון וועלכע איז נעווען דער באַריהמטער אַרטור הענדער־סאָן.

אין יאָהר 1906 האָט די „לייבאָר רעפּרעזענטיישאָן קאָמיטע" אָנגעפיהרט איהר ערשטען וואהל־קאַמפּאַניע פאַר מיטגלידער פון פּאַרלאַמענט, און 29 קאַנדידאַטען איהרע זיינען ערוועהלט גע־וואָרען. דעם זעלבען יאָהר איז דער נאָ־מען „לייבאָר רעפּרעזענטיישאָן קאָמי־טע", — וואָס קלינגט אַזוי לאָקאַל, אַזוי אָרים, — פאַרביטען אויף דעם נאָמען „לייבאָר פּאַרטיי", און זיים דאַן קלינגט דער נאָמען „לייבאָר פּאַרטיי" אי־בער דער נאַנצער וועלט.

* * *

די בריטישע לייבאָר פּאַרטיי איז אַ פּאַרטיי פון דער אַרבייטער־באַוועגונג, נאָר פון דער נאַנצער אַר־בייטער־באַוועגונג, פון אַלע איהרע טיי־לען, וואָס זיינען נאָר ווילינ אַן איהר זיך אָנצושליסען. די בריטישע לייבאָר פּאַר־טיי איז אַ פעדעראַציע פון די זעלבסט־שטענדיגע טיילען פון דער ענגלישער אַר־בייטער־באַוועגונג, נאָר פון דער נאַנצער אַר־בייטער־באַוועגונג, פון אַלע איהרע טיי־לען, וואָס זיינען נאָר ווילינ אַן איהר זיך אָנצושליסען. די בריטישע לייבאָר פּאַר־טיי איז אַ פעדעראַציע פון די זעלבסט־שטענדיגע טיילען פון דער ענגלישער אַר־בייטער־באַוועגונג — פון די טרייד יוני־יאָנס, אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, קאָאָפּעראַטיווע סאָסייטיס, טרייד־קאָונ־סיל, לאָקאַלע אַרבייטער־פאַרטייען אַז. וו. פאַרטרעטער פון די אָנגעשלאָסענע קערפּערשאַפטען קומען זיך יעהרליך צו־זאַמען צו אַ קאָנפערענץ, וואו די פּרינ־ציפּען פון דער פּאַרטיי ווערען אָנגענומען. דיעזע פעדעראַטיווע קאָנפע־רענץ שטעלט מיט זיך פאַר די בריטישע לייבאָר פּאַרטיי.

פאַר דער צייט צווישען דריי קאָנפע־רענצען ווערט די אַרבייט פון דער פּאַרטיי אָנגעפיהרט פון דער נאַציאָנאַלער עקזע־קוטיוו קאָמיטע פון דער פּאַרטיי. די נאַ־ציאָנאַלע עקזעקוטיוו קאָמיטע נופא איז אויך אַ פעדעראַטיווע קערפּערשאַפט, וואו די פעדעריירטע טיילען באַאמטענען אַ פּאָר טרעטער־שאַפטען, יעדע לויט איהר נרויס און וויכטיגקייט. בלויז אַ פעקרעטער און אַ טרעזשורער פון דער פּאַרטיי ווערען ערוועהלט פון דער יעהרליכער פּאַרטיי־קאָנפערענץ.

די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיווע פיהרט אַן די נאַנצע אַרבייט פון דער פּאַרטיי. זי־נים אַרויס לייטעראַטור; זי האָט אַ סטאַ־טיסטישע ביורא, וועלכע נים אַרויס זעהר וויכטיגע זאַכען אין שייכות מיט דער אַרבייט פון דער פּאַרטיי אין אַן אויסער־אַרבייט פון דער פּאַרטיי אין אַלגעמיין. זי הייסט נום אָדער סאַנקציאָנירט די פאַרשידענע נאַ־מיניראַטע קאַנדידאַטען אין די פאַרשידענע מיילען פון לאַנד, אויב רעקאָמענדירט פאַר־שידענע וויכטיגע נעזעץ־פּראָיעקטען צו דער לייבאָר־פּראָקציע אין פּאַרלאַמענט און קאָאָפּעראַירט בכלל מיט דיעזער פּראָ־ציע אין אַלע וויכטיגע לענעסלאַטיווע ענינים.

דער זעלבער פּרינציפּ פון פּרייער צו־זאַמענאַרבייט, פון פעדעראַציע, איז אויך דורכגעפיהרט נעוואָרען אין דעם סיסטעם, מיי־אַנדידאַטן ווערען נעמאַכט. דער אַנגעשלאָסענער פּאַראַיין פון דער פּאַרטיי האָט אַ רעכט פאַרצושלאָגען אויסצוגען אַלס קאַנדידאַט. דאָס ערשטע מוז דער דאָזיגער פּאַראַיין פאָרלעגען דעם נאָמען פון דעם דאָזיגען קאַנדידאַט פאַר דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיוו קאָמיטע. אויב די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיוו הייסט נום אויף

ראָזא לוקסעמבורג

פון דר. אסתר לוריע.

True translation filed with the Postmaster at New York City, on Jan. 31, 1918, as required by the Act of Congress, approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

עס נעהמסט זיך נים די פערער צו שרייבען וועגען לוקסעמבורג. די וואורד איז נאך צו פריש. עס גלייבט זיך נאך נים, אז זי לעבט נים מעהר. עס גלויבט זיך נים, אז מיר וועלען נים לעזען אין די צייטונגען וועגען אירער א רעדע, וועגען אירער א אפעלשאנ אויף א קאנ־פערענץ א. א. וו. עס גלויבט זיך נים, אז דער סימבאל פון לעבען אין קאכפאנ איז טויט. עס גלייבט זיך נים, אז דאס לוקסעמבורג, וועלכע האט צוהנדליגער ייאהרען נעפיהרט א קאכפאנ נעגען דעם דייטשען אכטפאלטיזם, איז נעפאלען נאכ'ן שטורך פון דער מאנארכיע, נאכ'ן זיג פון דער רעוואלוציאן. נעפאלען אין בירגערקריג, אדער, בעסער נעזאגט, אין ברודער קאמפף; שרעקליכען אופן. מיר קע־נען זיך אלץ נים צוגעהאיגען צו דיזען נעדאנק.

די סאציאל־דעמאקראטישע פארטיי איז נעווען די ערשטע, וועלכע האט נע־פאדערט פאר פרויען אין סטעגר לייכע איהרע רייהען, דורכגעפיהרט אין לענען רעבטע. דיעזע פאדערונג האט זי, אין די האט צוגעלאזען צו די הויכע עסטער די פעניגע פרויען, אין דערפאר האט דאס זא לוקסעמבורג פארנומען אן אנגעזעהענ־זא שטעלע אין דער פארטיי אלס ערגער, שריפטשטעלערי, סטעניאגראפיסטער אלס אלץ־מיסט. אלס ערגערין איז דאס לוק־סעמבורג נעווען. זעהר פופולער אין דייטשלאנד. וועגען די ארבייטער מאסען איז אפגערעדט. זיי פלעגען אלע מאל לויפען הערען „די רוטע ראזא". זי פלעגט זיי באגייסטערען, צוגעבען מוט צום קאמפף, מאכען באקאנט עס די וויכטיגע מאנ־אין מעגאלעמע פראגען. דאס האט אויך נעמאכט אין דער דייטשער ביי פעניגע פרויען. דאס בורזשואזע פובליקום פלעגט וויסען וועגען ראזא'ס בייטעגען אין דער דייטשער ביי דער קאפיטאליסטישער אינ־טעליגענץ אין דער נאכען „רוטע ראזא" נעווען מעהר באקאנט אין דער נאכען אין דער דייטשער אין דער נאכען אין אלע לענדער. פאר דער דייטשער ביי דער קאפיטאליסטישער אינ־טעליגענץ אין דער נאכען „רוטע ראזא" נעווען אנגעהאנגען אין דער נאכען אין דער באורזשואזיע אין דער נאכען אין אלע לענדער. דער פאקט, וואס אין די אקטרעסן אפגעהאלטענע וואהלען — וועלכע זיינען פארגעקומען אונטער אזעלכע אונגינסטיגע בעדינגונגען, אין דער — איז עס דער בריטישער לייבער פארטיי נעלונגען צו פארדאפעלן איהר מיטגליעדער — צאהל אין פארלאמענט, וויייזט קלאר, אז די לייבער־פארטיי האלט בייים דער פארטיי נים צוזאמען לעבען אין דער פון לעבען פון מענגלאנד.

איינינס, פרעג אלע צוטרייסלונגען פון דער צייט, אין די פארשידענע עלעמענ־טען הבכען זיך נאכ'ן צייט נעארבייט צו־מאכט איהר אלע פראגען, אין וועלכע עס האט זיך געלאזט ארבייטען צוזאמען.

די מיינונגס־פארשידענהייטען בנוגע דער פלאכטה זיינען נים נעווען שטארק נעגען צו צוברעכען די בריטישע לייבער פארטיי; די דאזיגע מיינונגס־פארשידענ־הייטען, וועלכע האבען אין דער פלאכטה, דורכגעפיהרט אין לענען. רעבטע. דיעזע פאדערונג האט זי, אין די האט צוגעלאזען צו די הויכע עסטער די פעניגע פרויען, אין דערפאר האט דאס זא לוקסעמבורג פארנומען אן אנגעזעהענ־זא שטעלע אין דער פארטיי אלס ערגער, שריפטשטעלערי, סטעניאגראפיסטער אלס אלץ־מיסט. אלס ערגערין איז דאס לוק־סעמבורג נעווען. זעהר פופולער אין דייטשלאנד. וועגען די ארבייטער מאסען איז אפגערעדט. וועגען די ארבייטער מאסען לויפען הערען „די רוטע ראזא". זי פלעגט זיי באגייסטערען, צוגעבען מוט צום קאמפף, מאכען באקאנט עס די וויכטיגע מאנ־אין מעגאלעמע פראגען. דאס בורזשואזע פובליקום פלעגט וויסען וועגען ראזא'ס בייטעגען אין דער דייטשער ביי דער קאפיטאליסטישער אינ־טעליגענץ אין דער נאכען „רוטע ראזא" נעווען מעהר באקאנט אין דער נאכען אין דער באורזשואזיע אין דער נאכען אין אלע לענדער. דער פאקט, וואס אין די אקטרעסן אפגעהאלטענע וואהלען — וועלכע זיינען פארגעקומען אונטער אזעלכע אונגינסטיגע בעדינגונגען, אין דער — איז עס דער בריטישער לייבער פארטיי נעלונגען צו פארדאפעלן איהר מיטגליעדער — צאהל אין פארלאמענט, וויייזט קלאר, אז די לייבער־פארטיי האלט בייים דער פארטיי נים צוזאמען לעבען אין דער פון לעבען פון מענגלאנד.

נעווהנענע שטעלע אין דיעזער וועלט. זי איז דשטאר נעווען א פראפעסאר אין דער פארטי־סקול. די דייטשע סאָ־ציאל־דעמאקראטישע פארטיי האט אונדע־מעהר מים 10—12 יאהר צוריק נעגרינ־דעט אין ארבייטער אויזוערזיטעטס, וועל־כער פלעגט פארבעריידטען פארטיי ארבייי־טער. די פארטיי האט באשטימט אלס לעהרער איהרע בעסטע קרעפטען. לוק־סעמבורג איז נעווען איינע פון די פראָ־פעסאָרען. ראזא לוקסעמבורג איז נעווען אייגער פון די אנגעזעהענסטע פופלעמיס־טען אין דייטשלאנד. מים איהר ביי־סענדער, שאדפער צינגעל, מים איהר בילדונג, מים איהר טעמפעראמענט און הערנאס קראפט פלעגט זי אלץ מאל באַ־זיצען דעם נענגער. ראזא לוקסע־מבורג האט נים נעקענט אויסנציעען איהרע אלץ מעהרנגיקייטען, מים איהר הערנער קראפט, מים איהר פאפולאריטעט, מים איהר פא־לעמישען מאלאנט וואלט זי זיכער פאר־טעמען א שטעלע אין פארלאמענט. די פרוען אין דייטשלאנד האבען אבער נים נעדאכט קיין רעכטע, און איצט ווען זיי זיינען שוין יא נעוואהלט מים מענשען גלייך, איז זי נעפאלען.

ראזא לוקסעמבורג איז נעבאָרען נע־וואָרען אין וואַרשוי אין מים 50 יאהר צוריק. איהרע עלטערען זיינען נעווען אידען, אריסטאקראטען. לוקסעמבורג האט זיך נעלערענט אין נימנאזיום. נאכדעם ווי זי האט נעגעבען דיעזע אנשטאלט, איז זי נעפאהרען קיין שווייץ שטודירען. שווייץ איז אין יענער צייט נעווען דאס אייגענע לאנד, וועלכע האט נעפעסנט איהרע טהיגען פאר דיי פרוען. די רוסי־שע פרוען זיינען נעווען דיי ערשטע, וועל־כע האבען אנגענומען די נאסס־פרייהייט שאפט פון דער שווייצערישער רעפובליק. דער קאכפאנ מים דעם אבסאָלוטיזם האט אין זיי אויסגעוועקט די דורשט צו ביל־דונג. אויך די פוילישע אינדיגע האבען נעפיהרט א קאכפאנ מים'ן אבסאָלוטיזם, אויך זי איז האט זיך ערוועקט דער נייסט צום שטודיום, אויך זיי פלעגען פארהאנ־קיין שווייץ זוכען בילדונג. פון שווייץ איז לוקסעמבורג נעפאהרען קיין דייטש־לאנד, וואו זי האט נעלערנט אין דער פון דער דייטשער סאָציאל־דעמאקראטישער פארטיי. זי אדבייס איז נעווען דאס דייטשע לאנד, ווען דאס האט נים נעווען אזא פוילישע סאָציאליסטן. זי אדבייס איז נעווען דאס דייטשע לאנד, ווען דאס הבכען נים נעווען אזא פוילישע אין דער דייטשע לאנד. דאס איז נים נעווען אזא

די נייע אמעריקאנער פּאָעזיע

פון א. גלאַנץ.

אין אמעריקא ענטוויקעלט זיך איצט א נייע דיכטונג, וואָס איהר איינפלוס נעמט נים פאַרבלייבן בלויז אויף דער ווייט אטלאנטיק. די דאָזיגע נייע דיכטונג איז אזוי אינטערעסאנט, אין גרויסע באציהונגען און היגזיכטען אזוי רעוואלוציאָנירענד און נעגען דעם שטראָם, אין דערביי באגרינדעט אויף אזוינע גרונטס פּרינציפּען, אז זי וועט מוזען האָבען אין איינפלוס אויך אויף די דיכטונג פון אנדערע לענדער, אויף דעם פּאָעטישען שאפען אויך פון דער אלטער וועלט.

צוויי גרויסע נעמען זיינען אלגעמיין באקאנט, ווען מען רעדט וועגען דער אמעריקאנער פּאָעזיע. דאָס זיינען ערנאר עלען פּאָו און וואָלט וויטמאן. ביידע זיינען זיי די הויבע באַרגשפּיצען אויף די ברייטע פּלוינען פון דער אמעריקאנער דיכטונג. ביידענס באדייטונג איז נעווען ווייטער, ביידענס איינפלוס פאַרשפּרייטער, איידער די נרעניצען פון דעם לאנד אין וועלכען זיי האָבען נעדיכטעט.

ביידע זיינען נעווען אוני קומס אין זייער מין, ביידע איינצעל־ערשיינונגען.

אָבער בעת פּאָו איז נעווען אן אוניקום, וואָס פאַרשווינדט מיט זיין אינדיווידועלער עקזיסטענץ, איז וויטמאן נעווען אן אוניקום, וואָס ברענגט אויף דער וועלט א סך גלוגלים.

עס איז נים דאָ דער אָרט נענוי צו ערקלערען, פאַר וואָס פּאָו האָט אין ערנסט נים באשאפען קיין איינגענטליכע נאָכמאָלנער. ניכער ווי אַלץ איז דאָס א רעזולטאט דערפון, וואָס פּאָו האָט אם וועגינסטען נעהאט צו טאָן מיט אמעריקא אלס אזוינער. ער קען באמראכט ווערען — יעדענפאלס אויבען־אויף נעוויסע — אלס אן אמעריקאנער בלויז פאַר צוליב דעם, ער איז נעווען דער ווינער פון דער אלטער וועלט. ער איז דער רעגעלמעסיגער, אנערקענטער ראָס, האָט פּאָו אריינגעפאָלגט זיין אריינגעג, איינגענטימליכע און איינגאנר־פינע רומטיג־מוזיקאַלישע נשמה אין סיי־רען נאָך איינער פאַרכאָנט אזא נשמה קען ער ווי ער ניט זיינען. ביז איצט איז נאָך אזוינער נים נעבאָרען נעוואָרען.

גאַנץ אנדערש איז וואָלט וויטמאן. וויטמאן איז נעווען דער טיפּיש־סטער אמעריקאנער פּאָעט. אמעריקאנישע איז נעווען זיין אינדיווידואליזם און זיין דעמאָקראַטיע; זיין סטיכישע קראַפט און זיין מוטיגע דרייסטקייט, וואָס דערגעהט ערטערווייז ביז פּאָעטישער הזעה. אלס אמעריקאנער האָט ער צוריסען די קייטען פון די אלטע פאָרמען, אין וועלכע מען האָט ביז איהם נעדיכטעט אביבער צוויי מויזענד יאָהר, און אלס אמעריקאנער האָט ער אין זיינע נייע פאָרמלאָזע, נים באַגרענצטע, מיט קיין זאַך נים קאַנסטראַליירטע פאָרמען אריינגעפאָלגטען נייע אינהאלטען, אינהאלטען, וואָס זיינען אזוי ברייט און פרייי ווי די אמעריקאנער פרייריס, און אזוי קרעפטיג, יונג און מוטיג ווי די אמעריקאנער מיינען און גרויס־פּאָליטישע אמעריקאנער אינדוסטריע.

און אזא פּאָעט איז ווי נעבאָרען נעוואָרען צו באשאפען און ארויסצורופען גלגולים נאָך זיך. און ער האָט זיי באשאפען.

וואָלט וויטמאן איז דער אמת'ער פּאָטער און אָנזאָנער פון דער נאַנצער נייער אמעריקאנער דיכטונג אין אַלע איהרע שאַטירונגען.

ווי ער — רעוואָלטירט זי נענען די צוואָנגען פון די איינגעפרעסטע, נעוועליכע און קאָנווענציאָנעלע פאָרמען. ווי ער זוכט זי נייע אינהאלטען. ווי ער זוכט זי קודם כל זעלבסט־אויסדרוק פאַר דעם מענשליכען נייסט און זעלבסט־באַהויפּטונג פון דעם אינדיווידועלען „איך".

איימי לאָוועל און ראָבערט נאולד פלעטשער, פאָרל סענדבורג, פראָסט און ערנאר ליע מאַסטערס, דזשייסס אָפּענהיים און לוואי אונטערמייער, אלפרעד קרעימבערג און „ה. ד.", לאָלא רידזש און מאַקסוועל באָדענהיים — אט די אלע טרעגער פון דער נייער אמעריקאנער דיכטונג שרייבען אזוי, אָדער זוכען אזוי צו שרייבען ווי וואָלט וויטמאן האָט געשריבען. באוואוסטזיניג אָדער אומבאוואוסטזיניג. נאָכפאָלגענדיג זיינע מוסטערען אָדער דענקענדיג, אז זיי נעהען נאָך ווייטער אָדער נאָר נענען איהם.

אלע זוכען זיי צו דיכטען וועגען דעם לעבען. צי ווי עס שטורמט און ברוזט אין דער ברייטער, גרויסער, קאָנטינער אמעריקא, אין די אמעריקאנישע רעוזינע שטעדט און גינאנטישע פאבריקען, אויף די רייכע, זוזינע פעלדער און אין די טעטינע, פלייסיגע דערפער; אָדער ווי עס פליסט אמאָל שווימענדיג און אמאָל פלעגמאטיש, אמאָל ליידענשאפטליך און אמאָל רוהיג, אין זיך זעלבסט אריינבליקענד — ביים איינצעלנעם, ביים יחיד.

ווי וואָלט וויטמאן דיכטען די נייע יונגע אמעריקאנער וועגען אלץ, וואָס האָט צו טאָן מיט'ן לעבען, דעם אויסגעוועגיגסטען און דעם אינעווענינסטען. ניטאָ קיין זאַך, וואָס איז צו קליין, צו אומוויכטיג, אָדער צו טאָוט אָדער שעמעוודיג. אלץ, מיט וואָס דאָס לעבען האָט צו טאָן, אלץ מיט וואָס דער מענש האָט צו טאָן — אלץ קען נעריכטמעט ווערען און אלץ זאָל נעריכטעט ווערען.

א טהאָטפּאָגן־רעסטאָראַן איז ניט א קלענערער וואונדער, ווי די באַרג־קייט פון הימאלאי, און וועגען דעם ערשטען קען מען שרייבען פּאָעזיע מיט ניט וועניגער ערנסטקייט און פּאָעטישער באַגייסטערונג. די שטאָדט פיטסבורג מיט איהרע אייזען־פאַבריקען איז ניט וועניגער שעהן ווי דער טייך רהיין. ביידע קענען אריסרופען פּאָעטישע זעהונגען און פּאָעטישע שטימונגען — וועגען ביידע קען מען שרייבען לעיערע.

מען קען נאָך ניט באשטימט זאָגען וואָס די יונגע אמעריקאנער דיכטונג האָט אויפגעטאָן. זי איז ערשט אין פּראָצעס פון ענטשטעהונג און וועריען. זי שאפט זיך ערשט. זי איז נאָך אין א גרויסער מאָס א דיכטונג פון עקספּעריימענטען סיי אין באַצוג צו פאָרם סיי אין באַצוג צו אינהאלט.

איינס קען מען אָבער שוין וועגען איהר זאָגען: זי איז פול מיט זוכע־נישן, מיט א שטרעבונג זיך צו נעפינען און דעם נייעם מענש צו געפינען. ווי עפּעס דערשטעקענדיג אין דער לופט דאָס אָנקומען פון א נייער צייט, זוכט זי צו באשאפען א נייע קונסט, וואָס זאָל זיין אין איינקלאַנג, אין האַרמאָניע מיט דעם נייעם מענש, וועלכער ווערט געבוירען און ענטוויקעלט אין דער איצטיגער פעריאָדע פון שטורם, דראַנג און איבערגאַנג.

און זי — די יונגע אמעריקאנער דיכטונג — איז זעהר ערנסט און אויפריכטיג. זי נעמט זיך אליין ערנסט — די וויכטיגסטע באַדינגונג פון יעדער נייער באוועגונג, די הויפּט־מאָרבאַדינגונג אויך פון ערפאָלג. די זוכעניש אין דער נייער אמעריקאנער דיכטונג איז ניט קיין נעקינצעלטע און ניט קיין רעוזולטאַט פון נעוואָרענע־נישלעכע פּוילקייט. ניט קיין נעניר־פּאָעזיע און ניט קיין קאַפּע־פּאָעזיע.

זי איז א דיכטונג פון ערנסטע מענטשען, וועלכע גלויבען אויפריכטיג, אז זיי האָבען עפּעס צו זאָגען און קענען עס זאָגען. און די דאָזיגע ערנסטקייט מיט ברענגען פרוכטען. האָט שוין געבראַכט פרוכטען.

אין אָנפאַנג — ווי פון יעדער נייער, אָריגינעלער ערשיינונג — האָט מען זיך פון די נייע שטרעמונגען אין דער אמעריקאנער פּאָעזיע אויסגעלאַכט, אָדער מען האָט זיי איגנאָרירט. די קריטיק, ניט פאַרשטעהענדיג זי, האָט איהר פאַרזאָגט יעדע עקזיסטענץ־באַרעכטיגונג. מען האָט זי באשולדיגט אין נעמאַכטקייט, און צו־נעטראַכטקייט, אין דעם, אז זי קומט פון קאַפּ נים פון האַרצען — א באַנאַלע פראַזע, וועלכע מען האָט שטענדיג באַנוצט נעגען יעדער נייער פּאָעטישער ערשיינונג, וואָס מען האָט נים באַגריפען, און וואָס האָט שטענדיג באַוויזען א צוטולמונג פון באַגריפען דוקא אין דעם קאַפּ פון דעם, וואָס האָט זי באַנוצט. ווער קען דאָס זאָגען, וואו עס ענדיגט זיך „קאַפּ" און הויבט זיך אָן „הארץ"? און וואָס מיינט די נאַנצע באַנאַלע פראַזע בכלל?

אָבער די יונגע אמעריקאנער פּאָעזיע — א געזונטע און אן עכטע ערשיינונג — האָט נים אָפּגעשראָקען פאַר דער אומגינסטיגער, אָפּלאַכענדער אָדער אינגאָרירענדער קריטיק. זי האָט געוואוסט, אז די דאָזיגע קריטיק וועלכע נעהט זעלבען ווען עס איז פאַראַוס פון ליטעראַטור — ווי זי דאַרף טאָן טעאָרעטיש — נאָר שלעפּט זיך געוועהנליך נאָך פון הינטען, וועט שנעל איבערקעהרען דעם פראָנט אויב נאָר זי — די יונגע פּאָעזיע — וועט ערנסט פאָרמזעצען איהר אר־בייט, רעכענענדיג זיך מיט זיך אליין, מיט איהרע איינענע פאַרלאַנגען, זוכעניש־שען, שטרעבונגען און אויפגאַבען.

און די יונגע אמעריקאנער פּאָעזיע האָט, נאַטירליך, געוואונען.

היינט צו טאָג ווערען מאַנכע פון די יונגע אמעריקאנער דיכטער באַטראַכט מיט אכטונג און רעספּעקט פון דער קריטיק. יאָ, מען באַגריפט זיי שוין אלס די „נרעסטע" פון אונזער צייט א. אז. וו.

אזוי, צום ביישפּיעל, ווערט איימי לאָוועל, אשר די אַרבייטסזאַכסטע פון די אמעריקאנער יונגע דיכטער — כאָטש זי אליין איז שוין נים קיין יונגע פרוי — פאַרגליכען מיט די נרעסטע פּאָעטען, נים קוקענדיג דערויף, וואָס בלויז מיט נעצעהלטע יאָהרען צוריק האָט מען אָפּגעלאַכט פון איהר „נעמאַכטער קאַפּ־פּאָעזיע". דאָס וועלבע מיט אנדערע, ווי מאַס־טערס, פּלעטשער, מאַנדבורג.

דאָס לעבען און דער אמת האָבען, ווי אומעטום און איטער, אויך דאָ נעזויגט.

אין די נעקסטע אַרטיקלען וועל איך פּראָווען צו נעבען א כאַראַקטעריסטיק פון דיטעהר באַקאַנטע פאַרשטעהער פון דער נייער יונגער פּאָעזיע אין אמעריקא. איך וועל אָנהויבען מיט מיימי לאָוועל.

א בריוועל צום ברודער רעדאַקטאָר

(במקום א פעליעטאָן) פון צ ב י ו ן.

איך האָב אייך, „ברודער" רעדאַקטאָר, אייגענטליך נעדאַרפט אבגעבען א מזל טוב, וואָס איהר זייט פון א נעוואָסע רעדאַקטאָר דערהיינען נעוואָרען צו א ברודער רעדאַקטאָר, נאָר איך האָב פּורא, אז מיין מזל טוב איז א ביסעל צו שפּעט נעקומען, ווייל איך גלויב ניט, אז איהר פיחלט זיך שטאַרק מזל'דיג נאָכדעם, ווי איהר האָט שוין פאַרזוכט דעם טעם פון זיין א ברודער רעדאַקטאָר. איך האָב אליין א מאָל נעהאַט די זכיה צו זיין א ברודער רעדאַקטאָר, און איך נעדענק נאָך דעם טעם ביז היינט. איהר קענט אייך, אלס רעדאַקטאָר, אויסבויען די שענסטע פלעגער אין אייער קאָפּ, קומט אָבער דער ברודער און רוקט אייך פּלוצים אונטער א סערייעל און שטעטערט אייך אלע אייערע חשבונות. איהר האָט זיך נאָר נעראַנטעלט עפּעס אָנצושרייבען אזוינס, וואָס זאָל איבערראַשען א וועלט, נאָר אנשטאָט צו שרייבען דאָס גרויסע איבערראַשענדע ווערק, מוזט איהר זיך נאָר אזוינעזעצען שרייבען א סערייע פּראָקלאַמאַציע.

א רעדאַקטאָר קען פּילאָזאָפירען איבער דעם קלאַסען קאָמפּף, שרייבען שענע חקירות. וועגען איהם, ווען איהר זייט אבער א ברודער רעדאַקטאָר נעפינט איהר זיך אליין אין דער רעכטער נעריכטעניש ווען דעם קלאַסען קאָמפּף, איהר מאַכט אייך אן מיט די הענד, איהר ווערט אליין א טייל פון איהם, און איהר הערט אויף צו פילאָזאָפירען, איהר האָט קיין צייט ניט צו פילאָזאָפירען, איהר מוזט קעמפען אין דורכמאַכען אלע אויפרעגונגען פון קאַמפּף. א ברודער רעדאַקטאָר ווערט „מאַרברודערט", ער ווערט „פאַרקלאַוועט וועט", „פאַרדרעעוועט", „פאַרסקוויטעט וועט", „פאַרווייסטעוועט" און „פאַרקיי־מאָעוועט". ער מוז אָנפאַנגען צו קר־קען אויף דער וועלט פון א קלאַוק אדער א קימאָנאָ שטאַנדפּונקט, פון א פּראַטאַ־קאָל אדער אנרימענט שטאַנדפּונקט, די נאַנצע וועלט מוז אריינקריכען ביי איהם אין א באַנדעל קלאַוקס, און א פאַלב פון א קליידעל און א שליין אין א דזשעקעט מוז ווערען ביי איהם א וועלט־פּראַבלעם. פון א פאַלב וועניגער אדער מעהר אין א קליידעל הענגט א מאָל אָב דער נורל פון צעהן טויזענד סקווירט מאַכער, פון א נאַנצע וועלט מוז אריינקריכען ביי איהם א דזשעקעט קען אָפּט אָבהענגען דער נורל פון אלע אפּשרייטאַרס פון לאָקאַל 1 און פון אלע פּעלישערס פון לאָקאַל 9.

די פּראַגע אויב פילאָזאָפירען איז דער מאָקראַטיש אדער ניט איז נעוויס דעהר א וויכטיגע, און די פראַגע אויב אידען וועלען קריגען פּאַלעסטינא אדער ניט איז בודאי אויך א וויכטיגע, אבער וואָס פאַר א פאַרגלייך האָבען אָט די דאָזיגע פראַגען מיט דער פראַגע פון א גרעסערען באַנדעל קלאַוקס?...

און ווען איהר פאַרטיעפט זיך אין די קלאַוקס הויבט איהר אָן צו פאַרשען, אז די נרעסטע וועלט פּראַבלעמע איז מאַר קע דער גרעסערער באַנדעל, וואָרום אַרום דעם גרעסערען באַנדעל דרעהען זיך אלע וועלט־פראַגען און אלע וועלט־פּראַבלע־מען. זאָלען אלע מענשען האָבען גלייך, און די וועלט־פּראַבלעם איז געלעזט.

מאַרקאָני, דער ערפינדער פון דראָט־לאָזען טעלעגראַף, איז איצט פאַרנומען מיט א גרויסער פּראַבלעם ווי צונויף צו ריידען זיך מיט די איינוואוינער פון דעם פּלאַנעט מאַרס, דורך דער הילף פון דראָט־לאָזען טעלעגראַף. ער איז זיכער, אז מען קען זיך צונויפריידען. די עלעק־טרישע כוואַליעס פון דראָטלאָזען טעלע־גראַף קענען זיך פאַרשפּרייטען פאַר א ווייטקייט פון מיליאָנען מייליען, זיי קע־נען דערגרייכען ניט בלויז דעם פּלאַנעט מאַרס נאָך אויך פיעל ווייטערע פּלאַנע־טען. און ער איז אויך זיכער, אז די איינוואוינער פון פּלאַנעט מאַרס זיינען זעהר נעבילדעטע און ענטוויקעלטע באַ־שעפענישען און זיי באַנוצען זיך מיט דעם דראָטלאָזען טעלעגראַף שוין א סך פריהער ווי מיר דאָ אויף דער ערד, ווייל מאַרס איז א פיעל עלטערער פּלאַנעט ווי אונזער ערד און דערביבען איז דער שכל מחייב, אז די איינוואוינער פון מאַרס דאַרפען זיין נעבילדעטערע און ענטוויקעלטערע באַשעפענישען ווי אונ־זערע מענשליכע באַשעפענישען אויף דער ערד. עס קען זיין, אז אויף דעם פּלאַנעט מאַרס האָט מען שוין אפילו דעם באַלשעוויזם אויך אריבערגעלעבט, מען האָט דאָרטען אפשר שוין נעשונען עס־וואס אזעלכעס, וואָס נעהט נאָך פיעל ווייטער ווי באַלשעוויזם. עס איז מענ־ליך, אז אויף דעם פּלאַנעט מאַרס זיינען די באַלעבאַטים שוין צופריעדען מיט'ן באַלשעוויזם, אבי מען זאָל זיי ניט נעבען עטוואָס נאָך ערנערעס, פונקט אזוי ווי ביי אונז אויף דער ערד האָבען די באַלאַ־באַטים אָנגעפאַנגען מאַכען שלום מיט דעם פשוט'ען סאָציאַליזם, ווייל באַלשעוויזם איז מאַר זיי נאָך ערגער. די איינציגע שווערינקייט פאַר מאַרקאָנען איז בלויז די שפּראַך. אויף וועלכער שפּראַך זאָל ער זיך צונויפטעלעגראַפירען מיט די איינ־וואוינער פון מאַרס?

נאָר גלויבט איהר, ברודער רעדאַק־טאָר, אז ווען מאַרקאָני וואָלט געווען אן אָנגעשטעלטער אין דער אינטערנאַציאָנעל, ווען ער וואָלט, למשל, געווען א רעדאַק־טאָר פון דער „נערעכטיגקייט", וואָלט איהם געלעגען אין קאָפּ צו פאַראַכטען וועגען דעם פּלאַנעט מאַרס? ער וואָלט גע־קלערט וועגען באַנדלעך קלאַוקס, וועגען וואָך־אַרבייט אדער שטיק אַרבייט פאַר די אפּעריייטאָרס און פיגישערס, וועגען גע־ווינען דעם דרעט און ווייסט מאַכער סטרייק, און ער וואָלט דערביי אויך גע־דאַרפט קלערען ווי אזוי מען קען געפינען א „פעטענט", אז יעדע פיידזש פון דער „נערעכטיגקייט" זאָל זיין אן אויבען אן, סאַמע מזרח וואַנד, כדי יעדער סעקרעטער פון יעדער לאָקאַל יוניאָן זאָל קאָנען קרי־גען זיין באַריכט אבגעדרוקט אין רעכ־טען שפּיגעל פון דער צייטונג.

אך, ווען מאַרקאָני געפינט אויס אזא „פעטענט"!...

און ווען מאַרקאָני וואָלט געווען פאַר־בונדען מיט דער אינטערנאַציאָנעל וואָלט איהם געוויס ניט איינגעפאַלען, אז מען קען זיך צונויפריידען אמבעסטען מיט די איינוואוינער פון פּלאַנעט מאַרס דורך דער שפּראַך פון מאַטעמטיק. מאַרקאָני מיינט, אז ווען מען זאָל עסליכע מאָל נאָכאַנאַנד טעלעגראַפירען צו די איינ־וואוינער פון פּלאַנעט מאַרס, אז צוויי מאָל צוויי איז פיער, וועט פון דאָרטען ענ־ליך קומען א דראָטלאָזער ענטפער „יאָ", ווייל צוויי מאָל צוויי מוז זיין פיער אויך

דער איינציגער וועג

א קאמעדיע אין פיער אקטן פון דר. א. באראנעס אין פיעלס טעאטער.

„דער איינציגער וועג", וועגען וועלכן עס איז די רייד אין דר. באראנעס' קאמעדיע, מיינט נים חלילה דעם וועג צו דער באפרייאונג פון דעם ארבייטער־קלאס, אדער פון דער מענשהייט אין אל־געמיין, ווייל, ליידער, איז נאך מאר די אלע גרויסע שווערע פראגען קיין איינ־ציגער וועג נים אויסגעפונען געווארען. נאמירלי מיינט יעדער אנהענגער פון א געוויסער אידעע, פון א געוויסען פלאן פאר דער ערלעזונג פון דער מענשהייט, פון דעם ארבייטער, פון דער פארשקלאפ־טער פרוי, אז זיין אידעע און זיין פלאן זיינען די איינציג־ריכטיגע, און האלט מאר פעהלערהאפט, מאר נים־פיהרענד צום ציעל אלע אנדערע פלענער און אידעען; אבער דער חסרון איז נאר דער, וואס אלע אנדערע מענשען מיט די פיעלע אנ־דערע אידעען און פלענער זיינען פונקט פון דערזעלבער מיינונג וועגען זיינע פלע־נער, און דער רעזולטאט פון די אלע טוי־זענדע און טויזענדע אידעען און פלענער וואלט געווען א גאנץ טרויעריגער מאר דעם ווייטערען פארטשריט פון דער וועלט ווען ער וואלט ווירקליך זיך געווענדט אן אירגענד וועלכען פון אט די אלע פלענער. דער פארשריט האט זיינע טויזענדע וועגען, מיט וועלכע ער נעהט, לויט דעם באקאנטען ווערטעל: „פיעלע וועגען פיה־רן קיין רוים".

אלס אן אינטערעסאנטער בייטראג צו דעם נעראנג קען דיענען א זעהר שעהן־ווערלט־באריהמטען ראמאן „קריעג און פריעדען". די פערזאנען פון דער סצענע זיינען דער אלטער נענעראל קוטוזאוו און זיינע אפיצערען ערב א שלאכט, וואס זיי ערזארטען פון דער זייט פון ד״ר פראנ־צויזישע סאלאמטען, געפיהרט פון דעם אונבאזיינבארען נאפאלעאן. קוטזאו יע־דעס מאל צוליפטען אויף זייערע פערד פארשידענע אפיצערען, און יעדער איי־נער מיט א זיכערען פלאן, ווי אזוי צו דערלאנגען א טויט־קלאפ דעם שונא. דער אלטער קאמאנדיר הערט זיי יעדען נעדול־דיג אויס, אבער ווי צו האנדלען ווייס נאך אלץ נים דער אלטער נענעראל. און אט צו דער דאזיגער מאדנער האנדלונג פון דעם אלטען נענעראל מאכט מאלסטאי מאלנגרדע ערקלערונג:

וועהרענד יעדער פון די יונגע אפי־צערען האט זיין באשטימטען מיליטע־רישען פלאן, דרעהען זיך אין דעם קאפ אויס׳ן פלאנעט מארס, און ווען מיר ווע־לען פון דארטען קריגען אן ענטפער וועט דער ענטפער זיין נים אנדערש ווי „יא" און מיר וועלען אויף דעם אופן זיך דער־ווייסען ווי מען זאגט אויף מארס לשון „יא". און ווען מיר וועלען ווייסען, ווי מען זאגט „יא" אויף מארס לשון, וועלען מיר מעלעגראפירען, אז צוויי מאל צוויי איז פינף, וועט מען אונז געוויס ענט־פערען „ניין", וועלען מיר דאן ווייסען ווי מען זאגט „ניין" אויף מארס לשון. און אנגעהענדיג אזוי ווייטער מיט טעלע־גראפירען שטיקלעך מאטעמאטיק צו די איינוואוינער פון מארס און באקומענדיג פון זיי ענטפערס, וועלען מיר זיך ענדליך אויסלערנען זייער לשון — אזוי מיינט מארקאני.

נאר ווען מארקאני וואלט געווען א יוניאן ברודער וואלט ער נאר נים געווען אזוי זיכער, אז ביי אלעמען איז צוויי מאל צוויי פיער. ער וואלט זיך נאר געדארפט דורכריידען מיט מאנכע קלאוקס אפערייטארס און קלאוקס פינישערס ווע־גען וואך און שטיק ארבייט און ער וואלט אויסגעפונען, אז לויט זייער חשבון איז צוויי מאל צוויי נאר דריי אדער פינף אבער בשום אופן נים פיער. ביי אנ־דערע קען זאגאר ארויסקומען, אז צוויי מאל צוויי איז א וועקסענע ליכט. און ווען מארקאני וואלט געהאט א ידיעה אין קלאוקס, וואלט ער אויפגעלעזענ זיינע מאטעמאטיק אן א זייט און ער וואלט זיך בעסער פראבירט צונויפריידען מיט די איינוואוינער פון מארס אויף קלאוקס לשון. ער וואלט דאן אפשר ניכער ער־ריכט זיין צוועק. אויב די איינוואוינער פון מארס קענען מאטעמאטיק איז נאך נים מיז מאנצען זיכער, אבער, אז עס זיי־נען דארטען מאראן קלאוק מאכער אין אויס׳ן פלאנעט מארס, און ווען מיר ווע־לען פון דארטען קריגען אן ענטפער וועט דער ענטפער זיין נים אנדערש ווי „יא" און מיר וועלען אויף דעם אופן זיך דער־וויסען ווי מען זאגט אויף מארס לשון „יא". און ווען מיר וועלען וויסען, ווי מען זאגט „יא" אויף מארס לשון, וועלען מיר מעלעגראפירען, אז צוויי מאל צוויי איז פינף, וועט מען אונז געוויס ענט־פערען „ניין", וועלען מיר דאן וויסען ווי מען זאגט „ניין" אויף מארס לשון. און אנגעהענדיג אזוי ווייטער מיט טעלע־גראפירען שטיקלעך מאטעמאטיק צו די איינוואוינער פון מארס און באקומענדיג פון זיי ענטפערס, וועלען מיר זיך ענדליך אויסלערנען זייער לשון — אזוי מיינט מארקאני.

נאר ווען מארקאני וואלט געווען א יוניאן ברודער וואלט ער נאר נים געווען אזוי זיכער, אז ביי אלעמען איז צוויי מאל צוויי פיער. ער וואלט זיך נאר געדארפט דורכריידען מיט מאנכע קלאוקס אפערייטארס און קלאוקס פינישערס ווע־גען וואך און שטיק ארבייט און ער וואלט אויסגעפונען, אז לויט זייער חשבון איז צוויי מאל צוויי נאר דריי אדער פינף אבער בשום אופן נים פיער. ביי אנ־דערע קען זאגאר ארויסקומען, אז צוויי מאל צוויי איז א וועקסענע ליכט. און ווען מארקאני וואלט געהאט א ידיעה אין קלאוקס, וואלט ער אויפגעלעזענ זיינע מאטעמאטיק אן א זייט און ער וואלט זיך בעסער פראבירט צונויפריידען מיט די איינוואוינער פון מארס אויף קלאוקס לשון. ער וואלט דאן אפשר ניכער ער־ריכט זיין צוועק. אויב די איינוואוינער פון מארס קענען מאטעמאטיק איז נאך נים מיז מאנצען זיכער, אבער, אז עס זיי־נען דארטען מאראן קלאוק מאכער אין דעם דארף זיין צווייפעל נים זיין. וואס רום אויב מארקאני איז זיכער, אז אויף דעם פלאנעט מארס זיינען מאראן מענ־שען, דאן מוז ער אויך זיין זיכער, אז דארטען זיינען מאראן שניידער און קלאוק מאכער, ווייל מיר קענען זיך נים פארשטע־לען א מענשהייט אהן שניידער און אהן קלאוק מאכער. די ערשטע ארבייט פון דעם ערשטען מענשען אויף דער וועלט איז געווען שניידעריי און קלאוק מאכע־ריי. און שטעלט אייך פאר ווען מיר טע־לעגראפירען צו די איינוואוינער פון מארס די פאלגענדע ווערטער: „די ווייכסנסטע פראבלעם אין דער וועלט איז א גרעסע־רער באנדעל", דאן זיינען מיר זיכער, אז דער ענטפער, וואס מיר ערהאלטען וועט זיין דאס וואורט „יא". קיין אנדער ענט־פער קען נים זיין. און דאן טעלעגראפ־פירען מיר זיי ווייטער: „א בעאמטער אין דער קלאוק מאכער יוניאן איז אויך א מענש" און מיר זיינען זיכער, אז דער ענטפער, וואס מיר וועלען באקומען וועט זיין „ניין."

און דענקט איהר נים, ברודער רעראק־טאר, ווען איהר וואלט האבען א ביסעל מעהר צייט, וואלט איהר זיך אליין פאר־טראכט ווענען דעם פלאנעט מארס? אין אלגעמיין איז אונזער וועלטעל, וואס רופט זיך ערד, נאר נים אזא שעהנע און אזא קלוגע, ווי מען פרובירט אונז איינרייד־דען. די ערד גופא וואלט אפשר זיין נאר נישקשה׳דיג, נאר די מענשען, וואס לעבען אויף איהר, זיינען אפט גרויסע פאסקודניאקעס. אפשר זיינען די מענ־שען אויס׳ן מארס שהנערע מהות׳ען. אפשר זיינען דארטען אפילו די ווייסט און דרעם מאנופעקטשורערס יושר׳דיגע־רע מענשען, ווי אויף אונזער ערד, הגם עס גליבט זיך נים ווי אזוי מאנופעק־טשורערס קענען האבען יושר אפילו אויס׳ן פלאנעט מארס. אויב די מענשהייט איז אויס׳ן מארס א ביסעלע ווי אונזערע, דאן האט זי שוין נעווים אפגעשאפט דעם מין מענשען, פון וועלכע עס וואקסען ארויס מאנופעקטשורערס.

און וואלט איהר, ברודער רעראקטאר, נעהאט א ביסעלע מעהר צייט און איהר וואלט זיך געקענט אויף א ווייל אויס־טאן פון אייערע קלאוקס, דרעסעס, ווייסטס, סקווירסס און קיפאנאס, וועלכע איהר האט אויף זיך ארויפגעצוינען, וואלט איהר פראבירט מיט אייך זיך דורכשמר־עסען וועגען אונזער וועלטעל אין אלגע־מיין. עפעס פיהרט זי זיך נים ווי מיר ווילען. און אט דוכט זיך אונז שוין, אז זי איז ארויף אויף דעם ריכטיגען וועג, אז זי הויבט זיך שוין אן פיהרען נאר מעשה מעגש, פלוצים אבער פארקירעווענט זי זיך אן א זייט, קריכט ווידער אראפ פון דרך היישר און מיר בלייבען שטעהן ענטטוישטע און אבגענארטע. נאר אפשר איז עס אין גאנצען א טעות. אפשר איז נאר נימאָ אז זאך ווי א וועלט־שטאנדפונקט. עס איז פאראן א קלאוק מאכער שטאנדפונקט, א ווייסט מאכער שטאנדפונקט, א שניידערשער שטאנד־פונקט, אן ארבייטער רינג שטאנדפונקט, א יוניאן שטאנדפונקט, אבער א וועלט שטאנדפונקט איז אן אויסגעטראכטע זאך. יעדער קוקט זיך פון זיין ווינקעלע און ער זעהט די וועלט דורך זיינע בריל׳ען. עס וועט אייך לאנג נים נעהמען, ברודער רעראקטאר, און איהר וועט אנפאנגען קו־קען אויף דער וועלט פון א קלאוקס שטאנדפונקט, פון א קיפאנאס שטאנד־פונקט און פון א סקווירס שטאנדפונקט. עס וועט אפשר זיין א באשרענקטער קוק.

אז דאס איז דער איינציגער וועג, קען מען זעהן דערפון, וואס די מייסטע פרויען, וועלכע האבען נאר קיינמאל נים געזעהן דר. באראנעס' קאמעדיע, נעהמען אויף איהם זאך ווי ווי זאך. דאס קומט נים צו זיי נאך א מולער איבערלעגונג און איבער־וועגונג פון פיעלע אנדערע פלענער, נאר אז דער איינציגער וועג וויי צו האלטען זייערע מענער מעהר אדער ווענינער פעסט, איז זיי צו מאכען אייפערזיכטיג.

דאס זאגדערבארע אבער אין דער קאָ־מעדיע פון דר. באראנעס איז דאס וואס די קאמעדיע צו שפיעלען אלס איין נים דער פיעל־געפארוואוטער פרוי, נאר נאר א יונגען דאקטאר, דעם געפיינשאפטליכען פריינד פון איהר מאן און איהר; ער שלאגט עס איהר פאר צו שפיעלען די קאמעדיע פון פארליעבעניש צווישען זיי ביידע, אום צו מאכען זיין פריינד אייפער־זיכטיג, און פאלגליך אויך מאר א בע־סערען מאן.

נאטירליך וואלט עס קיינעס נים גע־ארט, אז איז א געוויסען פאל זאל דער אינסטינקט נים דיענען זיין הארענטע, און אז אנשטאט דעם זאל ווירקען דער שכל, וועלכער איז עס מארקערפערט אין דעם געפיינשאפטליכען פריינד, דעם דאקטאר, אבער דער חסרון איז דער, וואס אלעס, וואס ווערט דיקטירט פון אינסטינקט, פון אנטיפעלבארען געפיהל, קומט ארויס שטארק, סאנטנאן און פול מיט חן. דער שכל אבער איז געוועגליך א גרויסער פארטאטש און מאכט אפט א זעהר פאר־טאטשקען דושאב, און אזוי ווי אין דער קאמעדיע האט דער שכל געקראגען די אויבער־האנד, און דערצו נאך דער שכל פון א זעהר צווייפעלהאפטער קוואליטעט, איז דער דושאב ארויסגעקומען נים קיין זעהר גראטטענער.

יע, אין דער קאמעדיע פון דר. באָ־ראנעס איז עס דער דאקטאר, וואס שפיעלט די ראָלע פון דעם אויפרייצער, פון דעם אויפוועקער פון די אלטע גע־פיהלען דורך דעם, וואס ער לאכט דעם פריינד זיינעם דענקען, אז ער אליין איז פארליעבט אין זיין פרוי, און דאס זי איז אויך נים גלייכגילטיג צו איהם, און פאלג־ליך, אויב ער וויל נים פארלירען זיין ווייב, מוז ער אויף איהר אויפפאסען. אלעס ענדיגט זיך, נאטירליך, ווי עס דארף זיך ענדיגען אין א קאמעדיע: דער זיג־דיגער קארטען־שפיעלער קעהרט זיך צו־ריק אום צו זיין ווייב, און דער דאקטאר האט חתונה מיט זיין געליעבטע, ווען ער האט שיער, שיער נים פארלארען אר־ליעב זיין קאמעדיע־שפיעלען מיט זיין פריינד׳ס ווייב.

יא, די גאנצע מעשה איז אט שטארק אלס אזו אי ביסעלע נאאיוו, אבער כאר־כע געשפרעכען צווישען מאן און פרוי, וועלכע זיינען נאנץ אינטערעסאנט, ווייל זיי זיינען ווירקליך נים קיין אויסגע־מאכטע נאר אזוי ווי מן פאסט לעבען נענומען, ווי אויך דער גאנץ אינטערע־סאנטער כאראקטער פון דעם אלטען, וועלכער ליידט פון אלערליי קראנקהייטען, לויט די אדווערטייזמענטס פון די מיס־דאקטוירים, וועלכע ער לייענט אין די צייטונגען, כאכט די קאמעדיע מאר א גאנץ לוסטיגען צייט־פארטרייב, און אויב דער עולם איז נים מאראינטערעסירט אין דעם פלאט, ווייל דאס וויים ער גלייך פון אנהויב, איז ער אבער נייגעריג צו וויסען, ווי ווען דער מאן האנדלען, ווען ער ווים דעם אלעס דערווייסען, כאטש אויך דאס איז צימליך קלאר מאר יעדען נאך איידער ער זיצט אויס אלע פיער אקטען.

די דאזיגע קאמעדיע איז שוין איינ־מאל אויסגעפיהרט געווארען מיט א פאר יאהר צוריק אין א קלענערען טעאטער, און מיר האבען געזאגט דאז, אז דאס איז א זעהר גוטע קאמעדיע, אלס אן ע ר ש־ט ע ר פ א ר ז ו ך, און אויסגעריקט די תאפענונג, אז נאך דעם פארזוך וול־לען נאכטאלגען מעהר צייטיגע, מעהר וויכ־טיגע זאכען. ווי עס שיינט אבער, איז עס ביין פארזוך געבליבען, און, נאטירליך, נים מיט קיין מיעל נרעסערען ערפאלג, ווי מיט עטליכע יאהר צוריק, כאטש דאס מאל האבען אין דעם שפיעלען אנטייל נענומען אזעלכע קינסטלער, ווי קעסלער, רובין, לאבעל, לובריצקי, ראזענשיין, חיי־מאן, מרס. וויינטרויב, מרס. ווילענסקי און אנדערע.

דער קריטיקער.

א באנריסונג.

ווערטער רעדאקטאר:

ערלויבט מיר, אין נאמען פון דער „פערעראציע פון אידישע קאָאָפּעראטיוען פון אמעריקא", צו באנריסען די ערשיי־נונג פון דער „נערעכטיגקייט."

אין די פארשידענע וועכענטליכע לאָ־קאלע יוניאן צייטונגען האט די קאָאָפּע־ראטיווע באוועגונג אימער געפונען די בעסטע, פריינדליכסטע באציהונגען. גאנץ „אמס פלעגען ביי נעפינען א פאר אינ־טערעסאנטע קאלומס ווענען קאָאָפּעראָ־ציאָן, וועלכע זיינען אימער געשריבען צו דער קאָאָפּעראטיוען געראנט. יעצט אז עס איז געמאכט געווארען א „קאָאָפּעראָ־טיווער עקספעריטענס" באשאפענהייט די „נערעכטיגקייט", וועלכע האט נאך אויך דעם גליק צו האבען אלסטען פריינד גע־נען. ש. יאנאווסקי אלס רעדאקטאָר, קע־נען מיר מיט פולען האַרצען ווינשען ער־פאלג דער אונטערנעהמונג.

מיר האבען און ווינשען, אז דער קאָ־אָפּעראטיווער געראנט וועט אין דער „נע־רעכטיגקייט" קריגען א נייע היים, און וועט קריגען נים ווייניגער פלאץ ווי אין די געוועזענע צייטונגען. גליקליכערוויי־זע, האט די קאָאָפּעראטיווע באוועגונג מאר דעם לעצטען יאהר א גאנץ שענעם וואקס נעטאָן, מאקי ביי אונז ין אמעריקא אויך. נעבען פלאץ מאר דער קאָאָפּעראטיווער באוועגונג אין דייזער צייטונג, מיינט נים מעהר, ווי איהר שרייבט עס אין אייערע נאטיצען, „אז די „נערעכטיגקייט" ווערט זיין דער ארגאן פון ארבייטער בכלל, און קיין זאך וואס איז נאהענט דעם ארבייט טער וועט אייך נים זיין פרעמד."

מיט פריינדליכען גרוס,

ה. נ ר א ף , סעקרעטאר.

אבער א גאנצער, אן אויסגעהאלטענער און א קאנצענטרירטער קוק.

פחשבות׳ן, וואס איז אייער קלאוק מאכערשער שטאנדפונקט אויף דער „ריי־דענס קאנפערענץ, אויף דער דייטשער ר־וואלוציע, אזויף ארץ ישראל און אויף קל־טורלעך נאציאנאלע אינטאנאסיע מאר אי־דען אין די גלות לענדער?

עלען קעי און זעלמא לאנערלעף

פון ל. לאקסמן.

די פליינע מדינה'לע שווערען האט געגעבען דער וועלט צוויי וואונדערליכע מדינון: עלען קעי און זעלמא לאנגערלעף. די ערשטע איז א פילקווזשה-סציאלאנד, די צווייטע איז א דיכטערין, וואס האט שוין באקומען די נאבעל-פרעמיע פאר ליטעראטור. ביידע זיינען זיי זיילען פון דער מא'דערער פרויען-באוועגונג.

עלען קעי האט פיעל געשריבען וועגן קינדער ערציהונג, וועגן ליבע און הייראט און אויף די דאזיגע בעכיטען האט זי זיך ארויסגעגעבן א וועלט-נאמען. סאיז נישט א שפארער, אין וועלכער איהרע ווערק זיינען נישט איבערגעזעצט געווארען. זי איז שוין הייגנט אלס 70 יאהר און איז נאך פול מיט געדאנקען. זי איז די נרעסטע פארערערין פון הענדריך איבסען. פאר איהר איז איבסען דער נרויסער מאן, וואס האט אנגעשריבען „נאָרא"... איהר בוך „ליעבע און הייראט" האט געמאכט א רושם אין דער וועלט. די פארפאסערין פון דיזען בוך האט זיך נארנים געשפאמט אז אריינגעגעבען אזא געוואגטען נעדאנק: „ע־דער־נעגיאלער מאנספארשונג, וואס איז פארבונדען מיט סא נארישער פרוי נאר דערפאר וואס זיי האבען חתונה געהאט, איז אויסגעלייכט אין נאמען פון זיינע מעהרגייטען די פארלאזען זיין פרוי און זיך צונויפקומען מיט אזא פרוי, וואס זאל איהם פארשטעהן און קענען זיין פאר איהם א מיטבארעטער אין אלעמען דאס וואס איז פרוי, וואס דאס נעשאפען אין פארשי־דענשאפט פרעגט קיין שאל נים אז איז א נעזעצליך אדער נים. דער וואס ליעבט, ווייס, אז טויטען די ליעבע — איז אזא פארברעכען, ווי אז טויטען זיין קינד. עלען קעי באהויפטעט, אז פאר דער מענשהייט איז טויטיג נים נאר אזעלך א מענשען, וואס זיינען נרייט קריעג צו זיין דאס לעבען. צוליעב א אידעע, נאר אויך אזעלכע דרעסס מענשען, וואס זיינען נרייט צו אפערן מיט אנדערע, פאר זייער באנריף וועגן פליכט."

עס איז ליכט צו פארצושטעלען וואס פאר א שטורם איהר בוך האט ארויסגערופען צווישען אלערליי היפאקריטען און ווכטכער פון דער פארא. זי האט זיך אבער נים דערשראקען. דעמולעלבען נעדאנק האט זי ארויסגעזאגט אין פארשי־דענע ריטמען אין פארשיידענע פארמען אין פארשיידענע ווערטער אין פארשיידענע בעגעבענהייטען אין פארשי־דענע צייטען. „נאָרא" איז איהר אידעאל. איבסען איז פאר איהם דער נרעסטער שריפטשטעלער. די פרויען-פראגע איז פאר איהר די וויכטיגסטע טהעמע. זי האט יאהרען לאנג געשריבען און נעפארדיגט, אז דער שטאט זאל זאגען פאר דער פרוי, דער שטאט זאל באטראכטען מוטערשאפט פאר א סאציאלע פונקציאן און אנווענדען אלע מעגליכקייטען צו פאר־זיכערען מוטערס. עלען קעי איז איינע פון די נלענצענדסטע רעדנערינס אין שוועדען. איהר נאנצען לעבען האט זי געקעמפט אין איהר פאטערלאנד פון'ם וואהלרעכט אין פון'ם מעדער פאר סאציאלע רעפארמען לטובה פון די אריטע און נע־דריקטע מאסען, לטובה פון די פרויען אריבייטער. אבער וועגען וואס זי זאל נים רעדען קומט זי באלד ארויף אויף דער טהעמע — „די ראָלע פון דער פרוי אין דער היימיגער נעזעלשאפט". דאן, — שרייבט נעגרע בראנדעס — „טרעט אריס פאר'ן צוהערער איהר נעשטאלט אין פולער הערליכקייט. דאן זאגט זי אריס די העכסטע אידעען וועגען דער באדייטונג פון דער פרוי. עס איז אונ־מעגליך צו ריידען שעהנער, ריינער און נרעדער וועגען די באציהונגען צווישען מאן און פרוי!"

זעלמא לאגערלעף איז די צווייטע שווערישע פרוי, וואס האט זיך פארוואר־בען א וועלט-נאמען. זי איז באליעבט ביי יעדען פאלק, וואס פארמאגט נאר א ליטעראטור.

באלד ווי עס איז ערשינען איהר אונ־פארגעסליכער ראָמאן „נעסטא בערלינג" האט זי באמטמען אין דייטשלאנד עהרענ־בירגער רעכט צוגלייך מיט איהרע צוויי נרויסע אנלייען, הענריק איבסען און ביערנסטיין. זי איז אנ־מיסטיש, אבוואהל די שאלטע, בייזע נאטור פון איהר פאטערלאנד שפיגעלט זיך אפט מיט־שלעכטע אויגען אין איהרע שאר־פנגען און נישט ווילקנדיג כאפט זיך ביי איהר ארויס א שאל א באנגער מאן, וואס איז זעהר באראכטערדיג פאר די שריפטשטעלער פון קאלטען עזמן.

זעלמא לאגערלעף איז געבוירען אין וואָרמע אין'ם יאהר 1858 אין יענעם נע־בענשטען ווינקעל אויף אונזער ערד־קוגל.

קארל ווייניסטיין. — קרעפטען ווייסט איהר דאך, אז הייניגע ציטען, כדי אויסגעגעבען אלעכל ארבייט זאל נעפאלן ווערען שנעלער און בעסער, ווערט יא צופיעלם, שוין, דאס יעדער האט נים זיין פייל ארבייט, ביז ער ווערט אין קעסערס אין דעם. דערפאר איז איבער די אדרעסען אפטיילונג אין דער ציטונג, און אלעס, וואס בעקומען צו דער נעשעפטס-זייט פון דער ציטונג, שטעהט איין מענש, אין איבער ר' אלעקסאנדער, בארישבון א. ז. ו. אנאנדער מענש. דער ערשטער איז באקאנט אונטער דעם נאמען: סענזעדזשער; דער צווייטער איז באקאנט אונטער דעם נאמען דירעקטאר. פאלנליך, אז איהר ווייסט, נאטאל, אז מען זאל אויך שיקען דיא ציטונג, מוזט איהר זיך ווענדען צום מענזעדזשער; ווילט איהר אבער צושיקען אן ארטיקעל, א פאעמס, אז אינטערעסאנטע וויכטיגע נייעס אין אייער אייגענעם לעבען, אין דעם לעבען פון אזן אייער ווינען, מוזט איהר עס שרעפ־ען צום רעדאקטאר. ווען איהר פוט עס דורך דער ווענדונג פון דער רעדאקטאר, מוז דער מענזעדזשער באר־לירען פיעל צייט. צווייטענס, מ'זאל לייענען עמוזעס שוין זיי, דארף מען עס לייענען אויסערקוסאס. אויב נים, איז בעסער, אז מען לייענט נארנים. אין דעם אדורעדייר־טענס שטעהט אויסדריקליך: „מיר ווילען דערווייל נים נעהמען קיינע שדרעכען פון אויסגעלעגע מעסנונגען, פלעס מוז בעסער לעבען אין דער ווענדונג פון דער לשכאל ווינען", אין דער ווענדונג איהר זיך נים צום לשכאל, נאר צום רעדאקטאר, ער זאל אויך שיקען דיא צייט מונג. דאס מיינט דאך פשוט, אז איהר האט אויגען און באנוצט זיך נים מיט זיי, עס־ווהל, וואס איז ווירקליך א גרויסער שפארען פאר אלע, די, מיט וועמען איהר קומט אין באריהרונג, און נאך מעהר פאר אויך אליין.

נבריאל לעווים. — ציין, דאס אז א יעהר שלעכטע קאמפאניליע, פון אן אמת'ען קאמפאניליע חוזיבם פון די'בלום צו קשבען. עס שפרעכט פון איהם מיט מיר, מיט ווער, מיט מיר ערגעגנס. אויפרא דאסזעלבע זיינען אבער אזוי נעטאפערט, אז מען קען נ'יכער אויוב שלעפען אויבער זיי, ווי ווילען פון זיי אויס־מעלעגט. מיר גלויבען, אז איהר זיינט נ־נען נ'יכט אין מיר אויהרע שפרעכען, נען, וזהבעיסען. אבן פרבנות, וואס מען איז סבריב אויס'ן מנבח פון הויכע שטרע־בונגען אין אירשאלן.

ס. סטעגעמאלץ. — עס איז נים דאס עס עפעהלט דער מאסע עיקר, וואס איז בוויזיג מאר א ליעד.

נ. אלטערמאן. — דאס בוגעשיקסט גר־הערט צום מענזעדזשער. נאר ער האט נים רעכט צו בנשטיידען, אויב דאס זאל נדרוקט ווערען פריי אדער אלס א באצאהלטער אד־ווערטייזמענט. וואס ווידער אבזאנדערלעך אייער נערעכטע מענונג, ווארום עס זיינען נימאל בשמש א בשר קאלוסט אין דער „גר־רעסוגקייט" יודע ווער וועגען מוזיק, איז דער תירוץ, אז דאס איז נים דאס אויבענענג, וואס עפעהל דערווייל אין דער צייטונג. עס עפעהל נאך גאר פיעלעס, וואס מיר תאלטען פאר זעהר וויכטיג אין אן אמת'נטער ארבי־מער־צייטונג. מיר האבען בעכיט אין דער צייט וועגען זיין אלעס, וואס פעהלט דער נאר מאר די אלזיטיגע אויפקלערונג פון דעם לעזער. אַ פאר ווערטער וועגען דעם, וואס פיעלע ארבייטער האבען זיך נעבילדעט אין קלובס און פארנעהמען זיך מיט זאלבסט־בילדונג אין דעם עכען פון שוועדען. ווקל, אום אז זיין נאנץ אשטעהערציג, קיין גרויסע רעזולטאטען פון דער דאזיגער בעוועגונג הט־נען מיר נאך נים נעזעהן און קענען נים ערווארטען. דערפאר, אויב די ארבייטער וואלטען געוואלט שפאנען באשאפען א קאנקור־רענץ-קאמפיע מיט פון אונפארטייאישען טשערנאמען און א קאמיטע „אן אויסיריאיש עקשען", צו ווענען אין דער דאס־נעמעקשטערונג אדער די אסאסיאיישען קר־טען מיט זייערע קריוודעס און קלאגען, און דער באשלוס אדער די ענס־שיידונג פון דער קאנפערענץ-קאמיטע מוז נים נעהמען דעם דאס ווארט אויף אויפגעהאלטען אין אן אנדער אינסטרומענט פון שטרעמונג. דורך דער זעקס אין א האלב יעהר־נער עקזיסטענץ פון דיזיגען קאלעקטיווען אנרייסענס זיינען יעדע צוויי יאהר, איז־דער דער אנרייסענס נעהט אויס — דער אנרייסענס איז א צוויי־יעהרליכער אנ־מאך און נאך די צוויי יאהר האט יעדער צד א רעכט צו אן אנטזאגען פון א איי־מערען אמטאך — ביישע צדדים זיך צור־האמענגעקומען צוויי מאנאטען פאר דעם אויסגאנג פון אנרייסענס און האבען נע־האנדעלט וועגען באנייען דעם אנרייסענס אדער וועגען מאכען א נייעס אנרייסענס.

צוויי יאהר נאכדעם פון דעם איז נע־סיינט נעווארען די ערשטע שלום-טריטס איז די יוניען נעווען נעצוואונגען אונטער דעם דרוק פון שלעכטע צייטען און צור שטענדיג אין פרייד צו באנייען דעם זעל־בען אנרייסענס מיט פיינע אויסבעטערונ־נען פאר די ארבייטער, ניט אכטענדיג אויף דעם. וואס די ארבייטער האבען זיך נעגעבען אויסגאנג פון אנרייסענס אם האבען נע־האנדעלט וועגען באנייען דעם אנרייסענס אדער וועגען מאכען א נייעס אנרייסענס.

צוויי יאהר נאכדעם פון איז אין נע־סיינט נעווארען די ערשטע שלום-טריטס איז די יוניען נעווען נעצוואונגען אונטער דעם דרוק פון שלעכטע צייטען און צור שטענדיג אין פרייד צו באנייען דעם זעל־בען אנרייסענס מיט פיינע אויסבעטערונ־נען פאר די ארבייטער, ניט אכטענדיג אויף דעם. וואס די ארבייטער האבען זיך נעגעבען אויסגאנג פון אנרייסענס אם האבען נע־האנדעלט וועגען באנייען דעם אנרייסענס אדער וועגען מאכען א נייעס אנרייסענס.

אין א פאר יאהרען אין אן אמת'נטער אנ־רייסענס אין אן אמת'נטער אנרייסענס, אין דער אנרייסענס אין דער אנרייסענס אין דער אנרייסענס

די לאגע פון קלאוק־טרייד אין קליוולאנד

אן איבערבליק פון מ. פערלשטיין.

די לאגע אין דעם יעצטיגן מאמענט אין קליוולאנד וואלט געקענט כאראקטעריזירט ווערן אין א פאר ווערטער, און עס וואלט שוין אלעס געווען אלרייט, ווען נור די נייע צרות. דאס איינציגע וואס מען אנזט פיל־לייכט טרייסטען איז אז שוין איבערקומענדיג אזוי פיעל צרות אין דער קליוולאנד סיטואציאן, איז געווים וועלען מיר שוין די נייע צרה אויך איבערקומען. די יעניגע, וועלכע האבען נאכגעגעבלונט די לאגע אין קליוולאנד פאר די לעצטע פאר יאהר, האבען געוויס געקענט פאלגענדעס ארויסנעהמען. אז ערשטענס, זיינען דארט די מאנופעקטשורערס פארבייסען אז זיי הויבען נים אן צו וועלען וויסען אונטער קיינע אומשטענדען פון האבען עס־וואס צו טאן אדער עטוואס א פארבינדונג צו מאכען מיט א יוניאן אדער מיט ארגא־ניזירטע ארבייטער אין אלגעמיין. צווייטענס, דער צווייפעל פון די ארבייטער שליין אויב די יוניאן קאן פאר זיי טאן דאס וואס זיי וואלטען וועלען.

דריטענס, די גרויסע צאהל פרויען וואס נעפינען זיך אין דער טרייד און די פארשידענע נאציאנאליטעטען וועלכע קע־נען זיך איינע מיט די אנדערע נים צוזאמ־מענרייען. פיערטענס, די מאנופעקטשו־רערס, זייענדיג אזוי פארבייטערט נעגען יעדע זאך וואס מראגט נאך אויף זיך דעם שטמפעל יוניאן, האבען שוין געוויס גע־זארגט אז די לאגע זאל זיין אזא אז די ארבייטער זאלען מורא האבען צו זיין יר ניאן לייט.

אין 1914, אין דעם ערשטען יאהר פון אונזער קאמפיין, ווען עס איז, נאך אנגעהויערע קאסטען פון ענערגיי, מיה און נעלד אונז נעלונגען צו ארגאניזירען א 15 הונדערט ארבייטער פון טרייד, השפענדיג זיך צו טרעפען מיט די מאנופעקטשורערס און א סברייק, עס קלאוק טרייד אויסגעלאזען כאטש א 50 פראצענט פון די פרייזען, ספעציעל די שניידערס, וועל־כע האבען נעמאכט זייערע 12—13 דאלאר א וואך. נאכדעם ווי עס איז אוועק א צוויי—דריי וואכען און מיר האבען נאך אלץ נים געזעהן קיין רעזולטאט, און מיר האבען געזעהן אז די פירמע זוכט אויס־צוהאנדערען די בעלי־מלאכות, האבען מיר באשלאסען אפצוסטאפען אויך דעם איינ־סייד שאפ, ד. ה. די סעמפעל מאכערס, מאסטערס און אז. וו. דאס האט געווירקט און די פירמע האט אנגעפאנגען רעדען ביזנעס, און אין א פאר טעג איז אפגעסע־טעלט געווארען פרייזען מאר'ן אינסייד, און אויך פאר די קאנטראקטארס.

עבסעל און קליין, 18 נלענמאר עוו. — דיזער קאנטראקטאר ארבייט פאר ל. השב־שמיין, א פירמע וועלכע זוכט איהר אר־בייט צו מאכען אונטער סקעב קאנטר־שאפט, און עס שיינט אז די פירמע האט דעם צוגעפאסטען סעט ארבייטער ביי זיך, ווייל די פרייזען, וועלכע זיינען אינסייד געמעמעלט, זיינען אזעלכע, אז מיר זיי־נען נעווען געצוואונגען צו סטאפען די ארבייטער פון דעם דערמאנטען קאנט־ראקטאר. און אבוואהל מיר האבען נים געקראגען קיין הילפע פון'ם אינסייד שאפ, און א סברייק ביי א קאנטראקטאר איז ווי געוועהנליך נים זעהר ווירקזאם ווען אינ־סייד ארבייט מען, אבער נים האבענדיג קיין אנדער ברירה, האבען מיר דאך גע־סברייקט, און ווי עס שיינט, האט עס דערנייקט איר'ם ריכטיגן פלאץ. און מיר האבען דאך געקראגען בעסערע קאנ־דיציאנען פאר די ארבייטער.

עסטראוי און שעף, 183 מהאטסבערג עוועניו. — אין דיזען שאפ האבען מיר געקראגען א פאר בעל־מלאכות ארבייטען אויף זעהר בילינע פרייזען. מיר האבען זיי געטראפט און איבערגעטעמעלט די פרייזען מיט א העכערונג פון 30 פראצענט אויף א נארמענט. נאך דיזען „זיעג" זיי־נען א פאר פון די בעל־מלאכות אונז גע־קומען פרעגען פאר אן אנדער רזשאב. ווען מיר האבען זיי געפרעגט וואס איז די אור־זאכע וואס זיי ווילען פארלאזען דעם פלאץ נאכדעם ווי מיר האבען די פרייזען אר־בערגעטעמעלט, האבען זיי אונז ערקלערט אז דאס איז נור געטעמעלט מיט דער „יוניע", דעם ריכטיגען סעמלטענס דאר־אר האבען געזעהן אז די פירמע זוכט אויס־צוהאנדערען די בעלי־מלאכות, האבען מיר באשלאסען אפצוסטאפען אויך דעם איינ־סייד שאפ, ד. ה. די סעמפעל מאכערס, מאסטערס און אז. וו. דאס האט געווירקט און די פירמע האט אנגעפאנגען רעדען ביזנעס, און אין א פאר טעג איז אפגעסע־טעלט געווארען פרייזען מאר'ן אינסייד, און אויך פאר די קאנטראקטארס.

עבסעל און קליין, 18 נלענמאר עוו. — דיזער קאנטראקטאר ארבייט פאר ל. השב־שמיין, א פירמע וועלכע זוכט איהר אר־בייט צו מאכען אונטער סקעב קאנטר־שאפט, און עס שיינט אז די פירמע האט דעם צוגעפאסטען סעט ארבייטער ביי זיך, ווייל די פרייזען, וועלכע זיינען אינסייד געמעמעלט, זיינען אזעלכע, אז מיר זיי־נען געווען געצוואונגען צו סטאפען די ארבייטער פון דעם דערמאנטען קאנט־ראקטאר. און אבוואהל מיר האבען נים געקראגען קיין הילפע פון'ם אינסייד שאפ, און א סברייק ביי א קאנטראקטאר איז ווי געוועהנליך נים זעהר ווירקזאם ווען אינ־סייד ארבייט מען, אבער נים האבענדיג קיין אנדער ברירה, האבען מיר דאך גע־סברייקט, און ווי עס שיינט, האט עס דערנייקט איר'ם ריכטיגן פלאץ. און מיר האבען דאך געקראגען בעסערע קאנ־דיציאנען פאר די ארבייטער.

עסטראוי און שעף, 183 מהאטסבערג עוועניו. — אין דיזען שאפ האבען מיר געקראגען א פאר בעל־מלאכות ארבייטען אויף זעהר בילינע פרייזען. מיר האבען זיי געטראפט און איבערגעטעמעלט די פרייזען מיט א העכערונג פון 30 פראצענט אויף א נארמענט. נאך דיזען „זיעג" זיי־נען א פאר פון די בעל־מלאכות אונז גע־קומען פרעגען פאר אן אנדער רזשאב. ווען מיר האבען זיי געפרעגט וואס איז די אור־זאכע וואס זיי ווילען פארלאזען דעם פלאץ נאכדעם ווי מיר האבען די פרייזען אר־בערגעטעמעלט, האבען זיי אונז ערקלערט אז דאס איז נור געטעמעלט מיט דער „יוניע", דעם ריכטיגען סעמלטענס דארא האבען געזעהן אז די פירמע זוכט אויס־צוהאנדערען די בעלי־מלאכות, האבען מיר באשלאסען אפצוסטאפען אויך דעם איינ־סייד שאפ, ד. ה. די סעמפעל מאכערס, מאסטערס און אז. וו. דאס האט געווירקט און די פירמע האט אנגעפאנגען רעדען ביזנעס, און אין א פאר טעג איז אפגעסע־טעלט געווארען פרייזען מאר'ן אינסייד, און אויך פאר די קאנטראקטארס.

עבסעל און קליין, 18 נלענמאר עוו. — דיזער קאנטראקטאר ארבייט פאר ל. השב־שמיין, א פירמע וועלכע זוכט איהר אר־בייט צו מאכען אונטער סקעב קאנטר־שאפט, און עס שיינט אז די פירמע האט דעם צוגעפאסטען סעט ארבייטער ביי זיך, ווייל די פרייזען, וועלכע זיינען אינסייד געמעמעלט, זיינען אזעלכע, אז מיר זיי־נען געווען געצוואונגען צו סטאפען די ארבייטער פון דעם דערמאנטען קאנט־ראקטאר. און אבוואהל מיר האבען נים געקראגען קיין הילפע פון'ם אינסייד שאפ, און א סברייק ביי א קאנטראקטאר איז ווי געוועהנליך נים זעהר ווירקזאם ווען אינ־סייד ארבייט מען, אבער נים האבענדיג קיין אנדער ברירה, האבען מיר דאך גע־סברייקט, און ווי עס שיינט, האט עס דערנייקט איר'ם ריכטיגן פלאץ. און מיר האבען דאך געקראגען בעסערע קאנ־דיציאנען פאר די ארבייטער.

עסטראוי און שעף, 183 מהאטסבערג עוועניו. — אין דיזען שאפ האבען מיר געקראגען א פאר בעל־מלאכות ארבייטען אויף זעהר בילינע פרייזען. מיר האבען זיי געטראפט און איבערגעטעמעלט די פרייזען מיט א העכערונג פון 30 פראצענט אויף א נארמענט. נאך דיזען „זיעג" זיי־נען א פאר פון די בעל־מלאכות אונז גע־קומען פרעגען פאר אן אנדער רזשאב. ווען מיר האבען זיי געפרעגט וואס איז די אור־זאכע וואס זיי ווילען פארלאזען דעם פלאץ נאכדעם ווי מיר האבען די פרייזען אר־בערגעטעמעלט, האבען זיי אונז ערקלערט אז דאס איז נור געטעמעלט מיט דער „יוניע", דעם ריכטיגען סעמלטענס דארא האבען געזעהן אז די פירמע זוכט אויס־צוהאנדערען די בעלי־מלאכות, האבען מיר באשלאסען אפצוסטאפען אויך דעם איינ־סייד שאפ, ד. ה. די סעמפעל מאכערס, מאסטערס און אז. וו. דאס האט געווירקט און די פירמע האט אנגעפאנגען רעדען ביזנעס, און אין א פאר טעג איז אפגעסע־טעלט געווארען פרייזען מאר'ן אינסייד, און אויך פאר די קאנטראקטארס.

אין די בראנזוויל־ער קלאוק אן סקוירט שעפער

פאר די לעצטע 4 וואכען איז פון אונ־זער אפיס אסנגרעט געווארען צו 284 קאמפליינטס און אלגעמיינע קאנטראלס, וועלכע קענען איינגעטיילט ווערען ווי פאלגט:

174 אלגעמיינע קאנטראלס און אינ־ווסטיגיישאנס.
84 ווענען סעטלען פרייזען.
10 נייע שעפער ארגאניזירט.
2 דיסטשארדזש קייסעס.
6 סברייקס.
8 פארשידענע קאמפליינטס.
צוזאמען 248 קייסעס.

די וויכטיגסטע ארבייט יעצט אין אפיס איז, ווי נעהענדיג, דאס סעטלען פון פרייזען. אלע שעפער, וועלכע ווערען קאנטראלירט פון אונזער אפיס, סעטלען קיינמאל קיין פרייזען נים אליין. דיזען געזעץ היטען מיר שטרענג אף איינמאך דערמאר, ווייל אין אן אנמאנג סיזען איז אין א בראנזוויל־ער שאפ זעלטען דא א רעגולער סעט ארבייטער און עס איז נ־מא אויף ווענען זיך צו פארלאזען. און דערייבער זיינען מיר מאקע יעצט ביזי מיט דער קליינער צאהל שעפער וועלכע מיר קאנטראלירען. פאר די לעצטע עטליכע וואכען האבען מיר אויך איבערגעסעטעלט פרייזען אין א סך שעפער. עס וואלט פארגוטען צופיעל פלאץ זיי דא אלע אויסצורעכענען.

מיט די פאלגענדע צוויי פירמען האב־בען מיר נעמאכט אגרימענטס פאר וואך־ארבייט: עפשטיין און גאלדשטיין, 274 ניופארט עוו. מיר האבען נעמאכט אן אגרימענט פאר 12 וואכען מיט פרייזען פון 35 ביז 40 דאלאר א וואך.

מיט לייבאוויטש און ווייס, 1844 פיטקין עוועניו, האבען מיר נעמאכט א אגרימענט פאר 14 וואכען מיט פרייזען פון 37 ביז 43 דאלאר.

מיר האבען אויך נעהאט איינינע סברייקס דורך די לעצטע פאר וואכען, וועלכע זיינען נעלעזט געווארען פון אונ־זער אפיס און איינינע וועלכע זיינען נע־סטאפט געווארען צוליעב מראבעלס אין ניו יארקער סברייקס, זיינען: נעלסאן, 377 בלייק עוו.; פיינענבערס און מאס, 1610 סט. מארקס פלייס; פיינענבערס און מאן, 183 מהאטסבערג עוו.

סברייקס, וועלכע זיינען ערקלערט נע־הערען פון אונזער אפיס, זיינען די מאל־נעגרע: עבסעל און קליין, 18 נלענמאר עוו.; וויינער, 767 ראקאוויי עוו.; עסטראוי און שעף, 183 איסטערן פארקוועי.

מיר ווילען זיך דא אפשטעלען אויף איינינע קייסעס, וועלכע זיינען דורך די לעצטע עטליכע וואכען אטענדעט געווארען פון אונזער אפיס.

ד. בראון'ס שאפ איז אן אסס'ן שאפ, ווערען פון דער אלגעמיינער לאגע אין קליוולאנד, איז פאלגענדעס:

א יוניאן האבען מיר אויפגעבויט, און וועלכער איבער צוויי טויזענד מעמבערס זיינען פארטיג אויף איינינעס, און איינ־מאל פאר אלע מאל געווינען אין קליוולאנד מעגשליכע רעכטס. צום אנד־גליק האבען מיר אבער נעקראגען ארבי־טייטערס וועלכע זיינען שוואך, וועלכע מאכען א דעסיזשאן חיינט אן מעקען דאס אויס מארגען; מעגשען ביי וועמען אלע האבען רעכטס און ליידען ליידעט געווע־ליך דערפון דער ארבייטער.

די מאנופעקטשורערס, פון דער אנ־דער זייט, זעהענדיג מיט וועמען זיי האבען דא צו טאן, מען זייערע אלטע טטיק מיט מעהר לעבעדיגקייט און פרישקייט און דיסקרימינירען די ארבייטער רעכטס און לינקס.

פון דער דריטער זייט אבער באשטעהט יעצט די יוניאן פון מעגשען וועלכע האב־בען אפגעמאכט זייער מיינונג צו פייטען יעדען שריט פון די מאנופעקטשורערס, זיינען באריים זיי צו פייטען ביז דעם לעצטען טרופען בלוט; מעגשען, ביי וועל־מען עס האט אנגעפאנגען צו טריטען רוי־טע בלוט אין זייערע אדערען. און אין קליוולאנד איז שוין דא א מעגינגערע צאהל שעפער, וואו די ארבייטער, וועלכע עס סיכסו צו א דיסטשארדזש אדער דיסקרימיני־שען, האבען זיי צו זאגען דאס לעצטע וואורט.

וואס עס וועט זיך דערפון אויסלאזען, בלייבט צו זעהן. ווי מיר ציינען אויס, וואס זיך דערפון אויסלאזען נאך א סברייק, א סברייק, נעגען וועלכען די פרייזדיגע סברייקס וועלען אויסקומען ווי א שטיל־כל.

פלאוק טרייד וועט זיין הונדערט פראצענט אָרגאניזירט.

די רעפערס, וועלכע זיינען אפגעש־טעט געווארען, האבען נעהאט די אויפגאב, ערשטענס, וועגען די העכערונג פון ווייזשעס, וואס די ארבייטער האבען פארלאנגט, צווייטענס, וועגען עסאבליירען א מאשינערי אויסצונלייכען צוויסטינקייט־טען וואס קענען פארקומען צווישען באס און ארבייטער. די ארבייטער האבען זיך נעדאנקט אויסקעהרען צו דער ארבייט, און אויב א העכערונג אין ווייזשעס וועט זיי נעגעבען ווערען, וועלען זיי דאס דארפען קריגען פון דעם מאן וואס זיי האבען זיך אומנעקעהרט צו דער ארבייט. דאס ייסט, מאר דער צייט וואס זיי האבען שוין אפגעארבייט זינט זיי האבען זיך צוריק־געקעהרט צו דער ארבייט ביז דעם רע־סיזשאן פון די רעפערס, וועלען זיי קריי־גען בעק פעי.

עס האט גענומען א 7—8 וואכען ביז די רעפערס זיינען זיך צוזאמענגעקומען, ווען א היריגע האט שטאמפונען און א דעסיזשאן האט נעדארפט ארויסגעגעבען ווערען. צו דער הייריגן זיינען די מאנו־פעקטשורערס נעקומען פארבעריטעט מיט סטאטיסטיקס, וועלכע האט זיי זי־כער געקאסט טויזענדער און טויזענדער דאלארס צוזאמענצוגרשטעלען, מיט גאנצע סטעפס פון סטאטיסטישענס, עפישענסי ארזשאפסטערס און אז. וו. די קיים פון די ארבייטער איז אבער פון פרעזידענט שלעזינגער אזוי בריליאנט פארגעליינט געווארען, אז אונזער קייס איז פאלקאם געוואונען געווארען. די רעפערס האבען ארויסגעגעבען א דעסיזשאן, פון וועלכער די ארבייטער פון גאנצען טרייד האבען געקראגען א העכערונג פון 25 און 30 פראצענט, און נים נור א העכערונג אליין, נור אין יעדען ברענטש פון דעם טרייד איז עטאבליירט געווארען א מינימום סקייל, וועלכער האט נאך פארשטארקט די העכערונג אין די ווייזשעס.

און צווישען די ארבייטער האט גע־הערשט ששון ושמחה. די מאנופעקטשו־רערס זיינען אויך אינסטרואירט געווארען אומקעהרען צו די ארבייטער בעק־פעי. וועגען דער מאשינערי צו שליס־טען וואס קענען פארקומען צווישען באס און ארבייטער. די ארבייטער האבען זיך נעדארפ

צו אלע מעמבערס פון דער אינטערנעשאנאל

ווען איהר טופט פון איין וואהנונג אין א צווייטער, טוט די פאל-גענדע צוויי זאכען:

ערשטענס, ענדערט אייער אדרעס אין פאסט אפיס. דאס וועט זיכער מאכען איהר זאלט קריגען די צייטונג אונאונטערבראכען.

צווייטענס, גיט אן אייער נייעם אדרעס אין אייער לאקאל יו-ניאן.

מיר וועלען דערווייל נים נעהמען קיינע אדרעסען פון איינצעלנע מעמבערס. אלעס מוז געטאן ווערען דורך דער לאקאל-יוניאן.

אויב איהר וואהנט מיט פרעמדע לייטע, פארגעסט נים אנצו-געבען דעם נאמען פון די לייטע מיט וועמען איהר וואהנט.

אייער סעקרעטער פון לאקאל וועט פאר אייך אויספילען דאס פאלגענדע.

CHANGE OF ADDRESS

Name ..... c/o .....
New Address ..... Street ..... City
Old Address ..... Street ..... City
Local ..... Ledger .....
State Paper Desired .....

צו אלע סעקרעטערס פון אונזערע לאקאלס

ווען א מעמבער ערהאלט נים די צייטונג, שיקט אונז באלד צו זיין אדרעס אויף די ספעציעלע סליפס, וואס איהר האט ערהאלטען פון אונזער רעקארד דעפארטמענט.

איהר מוזט אבער אויך אנגעבען זיין גע-וועזענעם- אלטען אדרעס. דאס איז נויטיג, כדי צו פארמיידען אומזיסטע ארבייט און אום צו האבען א בעסערען קאנט-ראל איבער אונזער מיילינג ליסט.

אכטונגספול,

עליאס ליבערמאן, סענעדזשער.

א לעקטשור

פון

הענרי ברויער

געווענענער סטיים עמפלאימענט דירעקטאר וועט נעגעבען ווערען איבער דער טעמא

ארבייטער און רעקאנסטראקשאן

פרייטאג, פעברואר דעם 7טען, אין פובליק סקול 64

(10טע סט. און עוועניו בי.)

די לעקטשור ווערט נעגעבען אונטער דער אויפזיכט פון פיפעלס פארום.

מוזיק־פראגראם ביי מאצארט מאנדאלין ארקעסטרא.

איינטריט 15 סענט. טירען אפען 7.30

קלאוק פינישערס לאקאל 9 אויפמערקזאם!

ספעציעלע סעקשען מיטינגען, וואו אויסערגעוועהנליכע פראגען וועלען פארהאנדעלט ווערען וועלען שטאטפינדען

נעקסטען מיטוואך, דעם 5טען פעברואר

אין די פאלגענדע פלעצער:

דאון טאון — פלארענס בילדינג, 30 איסט ערשטע סטריט, קאר. 2טע עוועניו.

הארלעם — ארבייטער רינג בילדינג, 143 איסט 103טע סט.

בראנקס — לאנדן קאסינא, 3875 3טע עוועניו, קאר. קלער-מאנט פארקוויי.

גענאסע בודיש, דער רעדאקטאר פון דעם קעפ מייקערס ארגאן, וועט פאר די בראנקסער מעמבערס לעקטשורען וועגען דער ניי-גענרינדע-טער לייבאר פארטיי.

דער ליידים ברענטש וועט מיטען דאנערשטאג אוועגד, דעם 6טען פעברואר אין אונזער אפיס בילדינג, 228 2טע עוועניו.

די ברוקלינער און בראנזוויליער פינישערס פון לאקאלס 9 און 11 וועלען מיטען נעקסטען שבת אוועגד, דעם 8טען פעברואר, אין בראנ-ווילער לייבאר לייסעאום, 219 סעקסאן סטריט.

ווי אויבען דערמאנט, וועלען די אלע מיטינגען זיין פון איין אויסערגעוועהנליכע כאראקטער און די מעמבערס זיי-נען ערזוכט צו מאכען אלע אנשטרענגונגען אנוועזענד צו זיין.

מיט יוניאן גרוס,

עקזעקוטיוו באארד לאקאל 9

דוש. האלפערין, סענעדזשער.

א ספעציעלען קורס און פיר דעם ערשטען טאל, איבער

קא־אפעריישאן

פון דר. דושיימס פ. ווארבאס, פון דער קשפפעראטיוו ליגע פון אמעריקא, ווערט יעצט גענעבען יעדען פרייטאג אוועגד, אום 8 אוהר פונקט, פאר די מעמבערס פון דער אינטערנעשענעל ליידים גארמענט ווערקערס יוניאן אין

וואשינגטאן אירווינג היי סקול

אירווינג פלייס און 15טע סטריט, רום 635

שרייבט אויך אין זשפערס אין סקוהל אוועגדס שדער אין שפיס פון דער אינטערנע-שענעל, 31 יוניאן סקווער, רום 1002, ניו יארק, יעדען טאג פון 9 אוהר פריה ביז 7 אוהר שוועגדס, און באקומט אייער שדטישען קורס פריי.

ווייזטען צו פארשידענע קשפעראטיוו אנשטאלטען וועלכן געמאכט ווערען פון צייט צו צייט טיט אונזערע מעמבערס פון קורס.

צו אלע שאפ טשערלייט און פרייז קאמיטעס

פון דער קלאוקמאכער יוניאן אין גרייטער ניו יארק

א זעהר וויכטיגער מיטינג

וועט אפגעהאלטען ווערען קומענדען

דאנערשטאג, 6טען פעברואר, 6 א זייגער, גלייך נאך דער ארבייט

אין קופער יוניאן, 8טע סט. און 3טע עווע.

די פאלגענדע באוואוסטע רעדנער און יוניאן בעאמטע פון דער יוניאן, וועלען דעם מיטינג אדרעסירען:

ב. שלעזינגער, פרעזידענט פון דער אינטערנעשאנאל.
אב. בארא, סעקרעטער-טרעזשורער פון דער אינטערנעשאנאל.
ש. יאנאווסקי, רעדאקטאר פון „גערעכטיגקייט".
מ. זיגמאן, דזשענעראל סענעדזשער פון דער יוניאן.
ל. לאנגער, פ. קאפלאוויטש, מ. פינקעלשטיין, ס. מעטץ,
ס. סאפין, ד. ניסנעוויץ, ס. ווייגער, פ. קאטלער, ד. רובין, דוש. האלפערין, דוש. העלער, ה. וואנדער, דוש. ברעס-לאוער, ס. נינפא און מ. י. אשפיז.

ברודער י. פיינבערג, פרעזידענט פון דער דזשאינט באאד, וועט זיין פארזיצענדער.

דזשאינט באארד קלאוק, סקוירט און ריפער טייקערס יוניאן פון גרייטער ניו יארק

GERECHTIGKEIT

געראכטיגקייט

„מיר ווילן, מיר מוזן זיין נשתנכם אפילו צו די, צו ווע־מען עס גלוסט זיך אונז צו זיין אונגערעכט".
וואודראו ווילסאן.

בצדקתי החזקתי לא ארפה (איוב, כ"ז, ו).
שן מיין גערעכטיגקייט האלט איך זיך שטארק, און וועל איהר ניט אפ־לאזען.

אפיציעלער ארגאן פון דער אינטערנעשאנאל ליידיעס גארמענט וואירקערס יוניאן

Vol. I. No. 4. Price 3 cents. Friday, February 7, 1919. פרייטאג, דעם 7טען פעברואר, 1919

א גוטער, מזל'דיגער אנהויב

פארגעסט ניט די גרויסע פיקעט־דעמאנסטראציע נעקסטען מאנטאג!

מעהר ווי א דריטעל פון די סטרייקער פון דער ליידיס וויסט מייקערס יוניאן, איבער 12 טויזענד אין צאהל, צוריק צו דער ארבייט. — די האלסיל דרעם מאנופעקטשורערס אסס'ן און די דרעס־קאנטראקטארס מאנופעקטשורערס אסס'ן שליסען אן אנרימענט מיט דער יוניאן, אין וועלכען זיי אונטערשרייבען זיך אונטער אלע יוניאן־באדינגונגען, און ליינען איין יעדער צו 20 טויזענד דאלאר קעש סעקיוריטי, אז דער אגרימענט זאל אפגעהיט ווערען אין אלע פרטים. — 12 טויזענד ארבייטער האבען שוין געוואונען 44 שטונדען א וואך, א העכערונג פון צעהן פראצענט גלייך, מיט דעם תנאי, אז די איבעריגע 5 פראצענט, פאר די שטיק ארבייטער. און די 15 פראצענט פאר די וואך ארבייטער זאלען דעפאזיטעט ווערען מיט דער יוניאן פאר א קורצע צייט, ביז אן ארבייטרייטאג, וואס זאל זיין אדער לואים מארשאל, אדער פרייזק פ. וואלש, אדער דזשארש דזשוליען וו. מעק וועט ארויסגעבען זיין ענטשיידונג וועגען דעם. קיינע דיזטשאר־דזשעס אהן א טרייעל אין דעם משך פון 48 שטונדען. פון נעקסטע וואך אן הויבען אן די סטריי־קער צו קריגען סטרייק בענעפיטס. — די וועלכע האבען זיך שוין צוריקגעקעהרט צו דער ארבייט, האבען זיך פארפליכטעט צו שטיצען די סטרייקערס מיט 10 פראצענט פון זייערע וויי־דזשעס, אזוי לאנג ווי דער סטרייק וועט אנהאלטען. די דזשאינט באארד באשטימט צו שטי־צען די ליידיס וויסט און דרעס מייקערס יוניאן מיט 50 טויזענד דאלאר. א טשעק פון די ערש־טע 25 טויזענד דאלאר שוין אריינגעשיקט.

פונקט צוויי וואכען נאכדעם, ווי די ליידיס וויסט און דרעס מייקערס יו־ניאן האט ערקלערט א גענעראל סטרייק פון אלע ליידיס וויסט און דרעס מיי־קערס, ווייל די ליידיס וויסט מאנופעק־טשורערס אסס'ן האט זיך נ'אחו'ס אז ענדליך איז געקומען זייער ציט, דאס איצט טוט די יוניאן בעראכטען ווערען, וואהרס אויב ניט איצט, טו ווען? ערשט צוויי קאפאזיט: זייער נעשריי, אז אהן דאס רעכט פון אויסצואוואהרסען יעדען ארבייט־מער, ווען נאר עס פארלוסט זיך זיי, טע־נען זיי ניט אנטהיהרן זייער ציט, דאס איצט טוט די יוניאן בעראכטען ווערען, וואהרס אויב ניט איצט, טו ווען? ערשט צוויי קאפאזיט: זייער נעשריי, אז אהן דאס רעכט פון אויסצואוואהרסען יעדען ארבייט־מער, ווען נאר עס פארלוסט זיך זיי, טע־נען זיי ניט אנטהיהרן זייער ציט, דאס פלייגט איצט קאמיש אין דעם פנים פון דעם נעשעהענעם פאקט, ווען דריי הונ־דערט און פופציג באסעס ערקלערטען, אז זיי באדיינונג פון דער ווי אין אר־ביטער מיט אין נעקומען דעם אנדערנפטיג, אזוי אז זיי ליינען באריים הייליג אפצוהיטען אט די באדיינונג. אויך קענען זיי בא־סעס פון דער ליידיעס וויסט מייקערס אסס'ן איצט מעהר ניט מענה'ן, אז אז באווייליגען דעם פארלאנג פון די ארבייט־מער: א 44־שטונדיגע ארבייטס־וואך און א העכערונג אן לוין, מיינט פאר זיי אמת'ער באנקראט. אט האבען דאך אי־נער 350 מאנופעקטשורערס איינגעוויי־ליגט אויף דעם, און ניט נאר האבען זיי ניט מורא פאר קיין באנקראט, נאר זיי רעכענען נאך צו מאכען א שפנען פרא־פיט. די הונדערטע מאנופעקטשורערס ביידע דאך אין טרייד יונ'ן — בין נעכטן. זיי ליינען אויך ניט קיין אוואטמיטרינעקס. זיי האבען נעלד, זיי האבען איינגעלעגט אין דער יוניאן 40 טויזענד דאלאר קעש. זיי ווייסען. אלזו, וואס זיי טוען. און ווען די קענען עס, דארפען עס אויך קענען לי באסעס פון דער אסס'ן.

און די ערנסטע בשורה פאר די אסס'ן באסעס האט נעווייס נעפונדן זיין דער באר־שלוס פון דער דזשענעראל סטרייק־קאמי־טע שוין נעקסטע וואך אנהויבען צו צאהלען לאר פלעקסטס קלאפ פאר דיי באסעס. באר־טראכט נאר: פון איין זייט זיינען פון 5 טויזענד ארבייטער ארייגטראגען יעדע דענטענדרען קלאות מאכער, וועלכער מאר־שטעהנט די לאנג, און וועלכער ווייס, אז דער מאנד, אז א רייזינער מאנד, איז אבסאלוט ניטיג אום צו קענען אינגעמאל מאר אלע מאל אבשאטען די אונגליקליכע שטיק־ארבייט־סיסטעם און איהר מארבינ־מען אויף די סיטעפעם פון וואך־ארבייט, וואס דאס איז דער איינציגער ראדיקאלער מיטעל, ווי איינגעמאל מאר אלע מאל צו מארזיכערען די קלאות מאכער פון זייער אויך דער טויט־אורטייל פאר דעם נאנ־צען שענהן־אויסגעקלינגלטען פלאן פון די מאנופעקטשורערס, וועלכע האבען דורך זייער בלינדע עקשנות נעצוואונגען ממש די ארבייטער צו ערקלערען זיי א סטרייק.

ביי די דאזיגע מאנופעקטשורערס זיינען מיט איינמאל ארויסגעריסען נעווא־רען פון זייערע הענד אלע זייערע וואפען, מיט וועלכע זיי האבען זיך עס צוגעגרייט צום קאמפף: זייער נעשריי, אז אהן דאס רעכט פון אויסצואוואהרסען יעדען ארבייט־מער, ווען נאר עס פארלוסט זיך זיי, טע־נען זיי ניט אנטהיהרן זייער ציט, דאס פלייגט איצט קאמיש אין דעם פנים פון דעם נעשעהענעם פאקט, ווען דריי הונ־דערט און פופציג באסעס ערקלערטען, אז דיזע אין אנדערנפטיג אין דער ווי אין ביי־טער מיט אין נעקומען דעם אנדערנפטיג, אזוי אז זיי ליינען באריים הייליג אפצוהיטען דיזע אין אנדערנפטיג. אויך קענען זיי בא־סעס פון דער ליידיעס וויסט מייקערס אסס'ן איצט מעהר ניט מענה'ן, אז אז באווייליגען דעם פארלאנג פון די ארבייט־מער: א 44־שטונדיגע ארבייטס־וואך און א העכערונג אן לוין, מיינט פאר זיי אמת'ער באנקראט. אט האבען דאך אי־נער 350 מאנופעקטשורערס איינגעוויי־ליגט אויף דעם, און ניט נאר האבען זיי ניט מורא פאר קיין באנקראט, נאר זיי רעכענען נאך צו מאכען א שפנען פרא־פיט. די הונדערטע מאנופעקטשורערס ביידע דאך אין טרייד יונ'ן — בין נעכטן. זיי ליינען אויך ניט קיין אוואטמיטרינעקס. זיי האבען נעלד, זיי האבען איינגעלעגט אין דער יוניאן 40 טויזענד דאלאר קעש. זיי ווייסען. אלזו, וואס זיי טוען. און ווען די קענען עס, דארפען עס אויך קענען לי באסעס פון דער אסס'ן.

דישע און ניט־אידישע ארבייטער־באוועג־גונג, טו ווערט דאך צושטאנדען ווי א צו באוויינען די סטרייקער דורך דעם הוג־נער־ביינטש.

אט דאס איז די לאגע פון דעם סטרייק פון די ליידיעס וויסט מייקערס ערשט צוויי וואכען נאך דעם, ווי ער האט זיך אנגעגעבען. זי איז פול מיט ערמוטיי־גונג פאר די ארבייטער, און פונקט אזוי פול מיט פינסטערע יאוש פאר די באנ־סעס. די ארבייטער מענען איצט זיכער זיין, אז זייער באמפף איז שוין נ'נע־וואונענער; און, אויב די באסעס מענען נאר אביסל טראנסטן, מוזען זיי איצט וויסען, אז זיי האבען זייער ביינען שפיל מארלארען, און אז עס איז ניטא מאר זיי די מינדעסטע הפסגונג אויסצוהיהרען דאס מינדעסטע דורך א פיעל לענגערען אנ־האלטען פון דעם קאמפף. נאר א ביסל־לע נאכדענקען, און זיי וועלען מוזען קו־מען צום שלוס, אז זייער איינציגע רע־טונג זון זייער גאנץ אונגליקליכער אוואנ־מיורע, און וועלכער זיי זיינען באדס־הרט נעווארען סיי דורך זייער זעלבסמוזט און סיי דורך זייער קורצסיכטיגקייט, איז זיך אונטערצוגעבען.

יא, די מאנופעקטשורערס מוז דער לעצטער דיזעגסטאנד נעבען פיעל צו טראכטען. און וואס ניכער זיי וועלען זיך דערטראכטען צום נעראאנט אויפצונעבען דעם בייזען שפיעל, דאס בעסער און נע־זינטער פאר זיי, נעווענער מיינד זייער חכמה'דיגען לאיער, וועלכער איז דער איינציגער, וואס האט א ווירקליכען בע־שערפ, אז דער אונגליקליכער סטרייק פאר די באסעס זאל זיך ציהען וואס לענ־גער.

צוליעב וואס איז גרויסע אן אר־בייטער פארטיי אין אמעריקא?

(שלוס פון זייט 11)

א מיינונגס פארשיידענהייט. איינינע דענקען, אז מען דארף די פארטיי ער־מוטיגען און אנדערע דענקען אנדערהרס.

דער שטארקסטער ארגומענט נעגען דער פארטיי, וואס קומט פון דעם סאר־ציאליסטישען צד, איז דער, וואס אט די פארטיי וועט דיענען נים די אינטערעסען פון די ארבייטער, נאר פון זייערע ביורא־קראטישע היהרער, אז זי וועט בלויז העל־פען צו פארשטארקען די טרייד יוניאנ'ס־מישע ביורוקראטיע וואס נעוועלטיגט אי־בער די אמעריקאנער טרייד יוניאנס.

אויף דעם ארגומענט איז דער בעס־טער ענטפער די שטעלונג פון דעם פרע־זידענט פון דער אמעריקען פעדעריישען אוו לייבער וועס אזא פארטיי ניט אנער־קענען אלס א נאציאנאלע פעדעריישאן.

די אמעריקע־פעדעריישאן אוו ליי־באר קען אנגענומען ווערען אלס די פאר־קערפערונג אלס א טרייד־יוניאניזם־איס־שער ביורוקראטיע און אויב זי וועלט נעפיהלט, אז די פארטיי וועלט נעקענט פארשטארקען איהר מאכט וועלט זי זי־כער איהר ניט באקומען. זי וועלט זי, פארקעהרט, נעווינס ערמוטיגט. דער פאקט וועס די אמעריקען פעדעריישען אוו לייבער בארעכנט דעם נרויסען אין ניו יארק אלס זייער אייגענעס קאמפף אין אז איז קיין פראגע ניט, דאס וועט נאר מען זיי עפעס פארלאנגען וועלען זיי זיך ווערט נעווענדעט, ווען זוכען אויסצונע־צען די פאליטישע מאכט פון די ארבייט־מער, די צאהל שטימען, וואס זיי קענען אויפהיטען אין אין מאל פריהער און זיי וועלען דאס זיכער טאן אויך איצט.

די 140 טויזענד מיטגליעדער פון אונ־זער אינטערנעשאנאל באטראכטען זיך אלע ווי קינדער פון איין נרויסער משפחה. אלע אונזערע לאקאל יוניאנס פון איבערן נאנצען לאנד און קענען דעריינען צווישען זיך אזוי עניג פארבונדען, דאס ווען נור איין טייל פון דער נרויסער יוניאן ווערט אנגעגריפען פיהלען דאס באלד א ל ע, אלע לאקאלס און מיטגליעדער פון דער נאנצער אינטערנעשאנאל, פונקט, למשל, ווי ווען איין אונזער קערפער ווערט אנגע־גריפען איין עבר פיהלט דאס גלייך דער נאנצער קערפער. טו ווער קען דערייבער אפילו נאר צווייפלען, דאס זיי אלע, אויב נאר נויטיג, וועלען באלד קומען צו הילף אונזערע בראדער סטרייקער?

אבער דאס איז נאך ניט אלעס. אוי־סער אונזערע איינענע מיטגליעדערשאפט שטעהט מיט די סטרייקער די נאנצע אר־בייטער־באוועגונג אין אמעריקא, און אייך אלע רעכטדענקענדע מענשען אפילו פון אנדערע לאנדען דער נעזעלשאפט. אלזו, טוט אזן אביסעל איסדרוינר, בראד־ווע סטרייקער! אסת אזן נערעכטיגקייט איז אויף אונזער זייט מיר מוזען אזן וועלען זיינען.

* * *

דער ווייסטסאכער סטרייק באאיינ־פלוסט אביסעל אונזער עדיוקיישאנאל אר־ביים אין די סענטערס. אבער דאס ווערט האפענטליך לאנג ניט אנהאלטען. די קור־סען אין וואשינגטאן אויוועאנג הייז סקול זיינען זעהר ערפאלגרייך. איבערהויפט דער קורס פון עווערעט דין מארטין מאנ־טאג אבענד, און הענרי ניינאמאן, איבער ליטעראטור, דאנערשטאג אבענד. סעפ־ציעלע אויפמערקזאמקייט וועלען מיר צו־הען אויף דעם סטמינאר, וועלכער ווערט אנגעהאלטען יעדען פרייטאג אבענד אום צו דיסקוסירען קאפיטאליזם.

דיזען פרייטאג וועט אין רום 635 רע־דען דר. אייזאק שווירמאן, דער מענע־דזשער פון מאסקוי נאראדני בענק, אר־בער קאפאריישאן אין רוסלאנד.

דיזען שבת) אום 4 נאך מיטאג, פאנגס אן דר. הערי ליידלוי אן אינטערעסאנטע סעריע לעקטשורס איבער ארבייט אין נע־זעץ. די מעמא וועגען דיזען טאג וועט זיין „באיקאסס אן בלעקליסטס".

דאס איז א זעהר אינטערעסאנטע מע־מא אין יעצטיגער צייט. אויך זיינען נע־בעטען די סטודענטען, וועלכע קומען צום מאנטאג פריה.

* * *

די יוניטי סענטערס נעהען אן אזוי רעגולעטסיג ווי מעגליך. די אנגלישע קלאסען זיינען פיליכט נראדע יעצט נישט זעהר גוט באזוכט אבער ווי ווערען אב־נעהאלטען רעגולעטסיג אין די בראנקס, איסט סייד און בראנזוויל.

* * *

מיר האלטען יעצט אין באטראכטונג א פלאן דורך וועלכען, אויב גוט אויסגע־פיהרט, וועלען די פרויען פון אונזערע מעמבערס קענען לערנען ענגליש צוויי מאל א וואך מיט רעגולערע מיטשערס און בייסאג, ווען עס איז זיי מעגליך צו קר־מען.

מיר זוכען יעצט די אפסענדע פלעצער מאר די קלאסען, אבער עס איז זעהר וויכ־טיג שענסטוועהרטס אז די לעמבערס וועלכע זיי־נען פאראינטערעסירט אין דיזער פראב־נע זאלען אונז אריינשיקען די נעמען און אדרעסען אזוי ניך ווי מעגליך. דיזע קלאסען זיינען נאר מאר צו דיזען פון די מעמבערס פון די אינטערנעשאנאל.

מעהר אויסקינסטע אביסר אונזערע נייע סטענסיליען — נעסטסע וואך.

פונט, אדער פרייטאג אין אונזערע בוק־סטענס, 31 אסטער, רום 1002.

ס. ל י ב ע ר מ ו ,
עדיוקיישאנאל ארגאניזער.

עדיוקיישאנאל ארבייט אין אונזער יוניאן

אזוי ניך ווי אונזער עדיוקיישאנאל דעפארטמענט האט באשלאסען צו אראנ־זשירען לעקטשורס פאר די לאקאלס האב־בען זיך אונזערע לאקאלס נאנץ וואהרס אבנערופען.

לאקאל 20 פון די וואטערפרוף נאר־מענטס איז נעווען דער ערשטער דורך זיין לאקאל עדיוקיישאנאל קאמיטע מיט אונז אויסצונעהמען די פראגע און עס איז שוין אראנזשירט נעווארען א סעריע פון 4 לעקטשורס און א קאנצערט וואס זאלען אבנעהאלטען ווערען ביי זייערע רעגולערע ביזנעס מיטינגען. די ערשטע פון דיזע לעקטשורס איז נעווען מיטוו־וואך, דעם 20טען יאנואר, מיט נענאסע אלדערמאן וולאדעק אלס לעקטשורער.

דער מיטינג איז נעווען א גרויסער ער־פאלג.

לאקאל 23 און לאקאל 1 האבען זיך אויך אפגערופען און מיר מאכען אראנזש־מענטס פאר אינטערעסאנטע, באלעהרענ־דע לעקטשורס.

לאקאל 66 און לאקאל 48, אונזער אינטאליגענטע לאקאלס, האבען נאך אונ־זער פארלאנג ערוואהלט א ספעציעלע עדיוקיישאנאל קאמיטע און זיי פאר־האנדלען מיט אונז אויף דעם זעלבען נע־ביט. אבוואהל מיר זיינען שטארק פאר־נומען מיט דיזער ארבייט, זאנען מיר זיך נישט אפ מון נאך, און מיר האבען נישט נענוג ווערטער אויסצודריקען צו אונזערע לאקאלס אונזער דאנקבארקייט, וואס זיי ארבייטען מיט מיט אונז. זאלען זייערע קאמיטעס מיט אונז זיך דורכריידען אדער דורכשרייבען.

מיר זיינען אויסשטאנד צו באזאנרען אונזערע לאקאלס מיט לעקטשורערס, אין אידיש, אינטאליגענט אדער ענגליש; קאנ־צערטען, ליטעראריש פראגראמען, ענג־לישע קלאסען אז. וו.

זאלען נור די לאקאלס קומען, זאלען זיי זיך לאזען הערען.

* * *

דער ווייסטסאכער סטרייק באאיינ־פלוסט אביסעל אונזער עדיוקיישאנאל אר־ביים אין די סענטערס. אבער דאס ווערט האפענטליך לאנג ניט אנהאלטען. די קור־סען אין וואשינגטאן אויוועאנג הייז סקול זיינען זעהר ערפאלגרייך. איבערהויפט דער קורס פון עווערעט דין מארטין מאנ־טאג אבענד, און הענרי ניינאמאן, איבער ליטעראטור, דאנערשטאג אבענד. סעפ־ציעלע אויפמערקזאמקייט וועלען מיר צו־הען אויף דעם סטמינאר, וועלכער ווערט אנגעהאלטען יעדען פרייטאג אבענד אום צו דיסקוסירען קאפיטאליזם.

דיזען פרייטאג וועט אין רום 635 רע־דען דר. אייזאק שווירמאן, דער מענע־דזשער פון מאסקוי נאראדני בענק, אר־בער קאפאריישאן אין רוסלאנד.

דיזען שבת) אום 4 נאך מיטאג, פאנגס אן דר. הערי ליידלוי אן אינטערעסאנטע סעריע לעקטשורס איבער ארבייט אין נע־זעץ. די מעמא וועגען דיזען טאג וועט זיין „באיקאסס אן בלעקליסטס".

דאס איז א זעהר אינטערעסאנטע מע־מא אין יעצטיגער צייט. אויך זיינען נע־בעטען די סטודענטען, וועלכע קומען צום מאנטאג פריה.

* * *

די יוניטי סענטערס נעהען אן אזוי רעגולעטסיג ווי מעגליך. די אנגלישע קלאסען זיינען פיליכט נראדע יעצט נישט זעהר גוט באזוכט אבער ווי ווערען אב־נעהאלטען רעגולעטסיג אין די בראנקס, איסט סייד און בראנזוויל.

* * *

מיר האלטען יעצט אין באטראכטונג א פלאן דורך וועלכען, אויב גוט אויסגע־פיהרט, וועלען די פרויען פון אונזערע מעמבערס קענען לערנען ענגליש צוויי מאל א וואך מיט רעגולערע מיטשערס און בייסאג, ווען עס איז זיי מעגליך צו קר־מען.

מיר זוכען יעצט די אפסענדע פלעצער מאר די קלאסען, אבער עס איז זעהר וויכ־טיג שענסטוועהרטס אז די לעמבערס וועלכע זיי־נען פאראינטערעסירט אין דיזער פראב־נע זאלען אונז אריינשיקען די נעמען און אדרעסען אזוי ניך ווי מעגליך. דיזע קלאסען זיינען נאר מאר צו דיזען פון די מעמבערס פון די אינטערנעשאנאל.

מעהר אויסקינסטע אביסר אונזערע נייע סטענסיליען — נעסטסע וואך.

פונט, אדער פרייטאג אין אונזערע בוק־סטענס, 31 אסטער, רום 1002.

ס. ל י ב ע ר מ ו ,
עדיוקיישאנאל ארגאניזער.

א ריעזיגע פיקעט דעמאנסטראציע דעם מאנטאג ביי די וויסט און דרעס שעפער

די נאסען וואו עס געפינען זיך די שעפער וואס זיינען אין סטרייק דארפען זיין פול מיט פיקעטס דעם מאנטאג 7 אויינער אין דער פריה. סטרייקערס אין סטרייקערינס, קומט אלע!

מיר האבען שוין דאס אונטען גע־שריבען א ווארט צו די פיקעטס אין דעם וויסט און דרעסמאכער סטרייק. מיר האבען נעהערט, נעהענדיג צום פרעס, לאזט מען אונז וויסען, דאס אויף דעם מאנטאג, דעם 7טען אין דער פריה, דעם 8טען פעב־רואר, וועט זיין נאר א באזונדער פיקעט־דעמאנסטראציע אין דעם וויסט און דרעס דיסטריקט, ארום די שעפער וואס זיינען דארט אין סטרייק.

די צעהנדליגער טויזענדער סטרייקער, אין זייער נאנצער מאכט דארפען זיין ביי דער פיקעט דעמאנסטראציע! די גאנ־צע דזשען די ארבייטער זיי זאלען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, טו לא־מיר זיי, שווטסטער און ברידער, וויינען, דאס אויף דעם אויגען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, מיר ווע־לען אבער ניט קומען אין אנדערע מאנ־מען בלויז א בליק טאן פון דרויסען אויף די פוסטע, וויסטע שעפער, אין וועלכע עס הערשט איצט א טויטע שטילקייט. לאמיר זיי ציינען דאס מיר זיינען דא, מיר זיינען נרייט צו ארבייטען, מיר ווע־לען אבער דאס ניט טאן סייזען די מאנ־ד־נטפעקטשורערס וועלען נאכגעבען די גע־רעכטע פארדערונגען פון אונזער יוניאן.

שווטסטער און ברידער! אויף א דער נרייסער פיקעט דעמאנסטראציע מאנטאג נאנץ פריה!

עס לעבע דער קאמפף! עס לעבע דער זיעג!

א ווארט וועגען סטרייק אין אלגעמיין

אונזער נרויסער סטרייק שטעהט אויס־נעצייכענט! עס איז נענוג א בליק צו טאן אין אונזערע „קעמפס", אין די האוס און עס נעפינען זיך אונזערע בראווע סטרייקער, צו זעהן די באנייסטערונג, דעם מוט און אונזערע בראווע סטרייקער, צו זעהן די באנייסטערונג, דעם מוט און ענטשלאסענהייט פון די פיעלע מויזענדער סטרייקערינס און סטרייקער, און מען קאן שוין גלייך זעהן ווי עס האלט מיט'ן סטרייק.

וואס אבראהאמגנג אונזער יוניאן ווערט אלעס נעטאן צו פארזיכערען דעם זיעג. די פארשידענע סטרייק קאמיטעס אר־בייטען מיט פיעל עגרעגיג און אינדערגע־בענהייט. אז אין נישט עטוואס וואס זאל זיין זיי נאר א באזונדער פיקעט־דעמאנסטראציע אין דעם וויסט און דרעס דיסטריקט, ארום די שעפער וואס זיינען דארט אין סטרייק.

די צעהנדליגער טויזענדער סטרייקער, אין זייער נאנצער מאכט דארפען זיין ביי דער פיקעט דעמאנסטראציע! די גאנ־צע דזשען די ארבייטער זיי זאלען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, טו לא־מיר זיי, שווטסטער און ברידער, וויינען, דאס אויף דעם אויגען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, מיר ווע־לען אבער ניט קומען אין אנדערע מאנ־מען בלויז א בליק טאן פון דרויסען אויף די פוסטע, וויסטע שעפער, אין וועלכע עס הערשט איצט א טויטע שטילקייט. לאמיר זיי ציינען דאס מיר זיינען דא, מיר זיינען נרייט צו ארבייטען, מיר ווע־לען אבער דאס ניט טאן סייזען די מאנ־ד־נטפעקטשורערס וועלען נאכגעבען די גע־רעכטע פארדערונגען פון אונזער יוניאן.

שווטסטער און ברידער! אויף א דער נרייסער פיקעט דעמאנסטראציע מאנטאג נאנץ פריה!

עס לעבע דער קאמפף! עס לעבע דער זיעג!

א ווארט וועגען סטרייק אין אלגעמיין

אונזער נרויסער סטרייק שטעהט אויס־נעצייכענט! עס איז נענוג א בליק צו טאן אין אונזערע „קעמפס", אין די האוס און עס נעפינען זיך אונזערע בראווע סטרייקער, צו זעהן די באנייסטערונג, דעם מוט און ענטשלאסענהייט פון די פיעלע מויזענדער סטרייקערינס און סטרייקער, און מען קאן שוין גלייך זעהן ווי עס האלט מיט'ן סטרייק.

וואס אבראהאמגנג אונזער יוניאן ווערט אלעס נעטאן צו פארזיכערען דעם זיעג. די פארשידענע סטרייק קאמיטעס אר־בייטען מיט פיעל עגרעגיג און אינדערגע־בענהייט. אז אין נישט עטוואס וואס זאל זיין זיי נאר א באזונדער פיקעט־דעמאנסטראציע אין דעם וויסט און דרעס דיסטריקט, ארום די שעפער וואס זיינען דארט אין סטרייק.

די צעהנדליגער טויזענדער סטרייקער, אין זייער נאנצער מאכט דארפען זיין ביי דער פיקעט דעמאנסטראציע! די גאנ־צע דזשען די ארבייטער זיי זאלען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, טו לא־מיר זיי, שווטסטער און ברידער, וויינען, דאס אויף דעם אויגען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, מיר ווע־לען אבער ניט קומען אין אנדערע מאנ־מען בלויז א בליק טאן פון דרויסען אויף די פוסטע, וויסטע שעפער, אין וועלכע עס הערשט איצט א טויטע שטילקייט. לאמיר זיי ציינען דאס מיר זיינען דא, מיר זיינען נרייט צו ארבייטען, מיר ווע־לען אבער דאס ניט טאן סייזען די מאנ־ד־נטפעקטשורערס וועלען נאכגעבען די גע־רעכטע פארדערונגען פון אונזער יוניאן.

שווטסטער און ברידער! אויף א דער נרייסער פיקעט דעמאנסטראציע מאנטאג נאנץ פריה!

עס לעבע דער קאמפף! עס לעבע דער זיעג!

א ווארט וועגען סטרייק אין אלגעמיין

אונזער נרויסער סטרייק שטעהט אויס־נעצייכענט! עס איז נענוג א בליק צו טאן אין אונזערע „קעמפס", אין די האוס און עס נעפינען זיך אונזערע בראווע סטרייקער, צו זעהן די באנייסטערונג, דעם מוט און ענטשלאסענהייט פון די פיעלע מויזענדער סטרייקערינס און סטרייקער, און מען קאן שוין גלייך זעהן ווי עס האלט מיט'ן סטרייק.

וואס אבראהאמגנג אונזער יוניאן ווערט אלעס נעטאן צו פארזיכערען דעם זיעג. די פארשידענע סטרייק קאמיטעס אר־בייטען מיט פיעל עגרעגיג און אינדערגע־בענהייט. אז אין נישט עטוואס וואס זאל זיין זיי נאר א באזונדער פיקעט־דעמאנסטראציע אין דעם וויסט און דרעס דיסטריקט, ארום די שעפער וואס זיינען דארט אין סטרייק.

די צעהנדליגער טויזענדער סטרייקער, אין זייער נאנצער מאכט דארפען זיין ביי דער פיקעט דעמאנסטראציע! די גאנ־צע דזשען די ארבייטער זיי זאלען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, טו לא־מיר זיי, שווטסטער און ברידער, וויינען, דאס אויף דעם אויגען קו־מען אלס סטעכס צו דער ארבייט, מיר ווע־לען אבער ניט קומען אין אנדערע מאנ־מען בלויז א בליק טאן פון דרויסען אויף די פוסטע, וויסטע שעפער, אין וועלכע עס הערשט איצט א טויטע שטילקייט. לאמיר זיי ציינען דאס מיר זיינען דא, מיר זיינען נרייט צו ארבייטען, מיר ווע־לען אבער דאס ניט טאן סייזען די מאנ־ד־נטפעקטשורערס וועלען נאכגעבען די גע־רעכטע פארדערונגען פון אונזער יוניאן.

שווטסטער און ברידער! אויף א דער נרייסער פיקעט דעמאנסטראציע מאנטאג נאנץ פריה!

עס לעבע דער קאמפף! עס לעבע דער זיעג!

אינהאלט־פארצייכניס

נומער 4 „געראכטיגקייט"

זייט 1. א גוטער מזל'דיגער אנהויב.
ווארט וועגען גרויסען סטרייק־שטנד פון די קלאוקסאכער־רעדאקציע.
זייט 2. ביי אונז אין לאנד (די וויכטיגסטע פאסירונגען פון וואך — הלל ראגאנד.
דער בויערן בעלל.
זייט 3. מיטינג פון דזשאינט באארד פון דער קלאוק מאכער יוניאן—5. לאנגער, 1919—1909 — פאנגיע מ. קאהן.
זייט 4. עקזאמטיע און עפיציענסי אין דער קלאוקסאכער יוניאן אין נויארק—פיליפ קאפלאוויטש. דזשאינט באארד פון דער קלאוקסאכער יוניאן גיט 50 טויזענד דאלאר פאר דעם וויסטסאכער סטרייק.
זייט 5. ביי די שטיק שניידער און סטמפער־מאכער — ד. רובין. וואס הערט זיך ביי די רייזנקאפס מאכער? — מ. פרידמאן.
אין דער ריפערמאכער יוניאן לשקאל 27 — דזש. העללער.
זייט 6. א בריעף פון קליוולאנד—מ. פערל־שטיין. דער זיעג פון דער פערזיעס יוניאן.
זייט 7. אין מעמפיס—יענטע סטראדאציע.
זייט 8. מאנטרעל (ראמאן)—קעללערמאן.
נעבערג (ראמאן)—מרים קארפילאוו. איב־ערגעבערג (ראמאן)—קעללערמאן.
זייט 9. שלום פון „מאנטרעל" און ראמאן.
זייט 10. פון ראזאפשטרס נאטיץ ביכעל.
זייט 11. די מורא פאר א מאשען־אינדאר־ציען אין אמעריקא—ליליפוט.
זייט 12. די לעבענס פרבלעמען פון דער ארבייטער מיידעל—דזשולייט סטוארט מאנטי. דער קאמפף פאר דער עקזיס־טענץ פון דער וויסטסאכער יוניאן — עליאס ליבערמאן.
זייט 13. אינטערנאציאנעלע ארבייטער וועלט —וויליאם מ. פיינגענבוים.
זייט 14. די סטרייק באוועגונג אין ענגלאנד און איהרע אורזאכען—א. זעלדין. אל־די מענער (פעליעטאן)—אראקדיע אוועד־טשענקא.
זייט 15. פראגע מעהרזינג—דר. אסתר לוי ריע. א באנדיסונג—ה. ווייזינער.
זייט 16. קורצע שטופען צווישען רעדאק־טאר און לעזער. לעבען און מעמבערס אין אונזער יוניאן—ל. מינקעלשטיין.
זייט 17. נעסטעמעלטע פירטען אין דרעס און ווייסט סטרייק.
זייטען 19—18. אדווערטייזינגען.
זייט 20. א נעדענקזויריגער מאנטאג.—סטעמר־דעפארטער.

צום גרויסען סטרייק פאנד פון די קלאוקסאכער

דער באשלוס פון דער דזשאינט באארד פון דער קלאוקסאכער יוניאן צו שאפען א גרויסן פאנד, צו וועלכען יעדער קלאוק מאכער דארף בייטראגען די סומע פון 5 דאלאר, דראפ, מוז אפעלירען צו יעדען דענטענדרען קלאוק מאכער, וועלכער מאר־שטעהנט די לאנג, און וועלכער ווייס, אז דער מאנד, אז א רייזינער מאנד, איז אבסאלוט ניטיג אום צו קענען אינעמאל מאר אלע מאל אבשאטען די אונגליקליכע שטיק־ארבייט־סיסטעם און איהר מארבינ־מען אויף די סיטעפעם פון וואך־ארבייט, וואס דאס איז דער איינציגער ראדיקאלער מיטעל, ווי איינמאל מאר אלע מאל צו מארזיכערען די קלאוק מאכער פון זייער אויך דער טויט־אורטייל פאר דעם נאנ־צען שענהן־אויסגעקלינגלטען פלאן פון די מאנופעקטשורערס, וועלכע האבען דורך זייער בלינדע עקשנות נעצוואונגען ממש די ארבייטער צו ערקלערען זיי א סטרייק.

ביי די דאזיגע מאנופעקטשורערס זיינען מיט איינמאל ארויסגעריסען נעווא־רען פון זייערע הענד אלע זייערע וואפען, מיט וועלכע זיי האבען זיך עס צוגעגרייט צום קאמפף: זייער נעשריי, אז אהן דאס רעכט פון אויסצואוואהרסען יעדען ארבייט־מער, ווען נאר עס פארלוסט זיך זיי, טע־נען זיי ניט אנטהיהרן זייער ציט, דאס פלייגט איצט קאמיש אין דעם פנים פון דעם נעשעהענעם פאקט, ווען דריי הונ־דערט און פופציג באסעס ערקלערטען, אז זיי באדיינונג פון דער ווי אין ביי־טער מיט אין נעקומען דעם אנדערנפטיג, אזוי אז זיי ליינען באריים הייליג אפצוהיטען דיזע אין אנדערנפטיג. אויך קענען זיי בא־סעס פון דער ליידיעס וויסט מייקערס אסס'ן איצט מעהר ניט מענה'ן, אז אז באווייליגען דעם פארלאנג פון די ארבייט־מער: א 44־שטונדיגע ארבייטס־וואך און א העכערונג אן לוין, מיינט פאר זיי אמת'ער באנקראט. אט האבען דאך אי־נער 350 מאנופעקטשורערס איינגעוויי־ליגט אויף דעם, און ניט נאר האבען זיי ניט מורא פאר קיין באנקראט, נאר זיי רעכענען נאך צו מאכען א שפנען פרא־פיט. די הונדערטע מאנופעקטשורערס ביידע דאך אין טרייד יונ'ן — בין נעכטן. זיי ליינען אויך ניט קיין אוואטמיטרינעקס. זיי האבען נעלד, זיי האבען איינגעלעגט אין דער יוניאן 40 טויזענד דאלאר קעש. זיי ווייסען. אלזו, וואס זיי טוען. און ווען די קענען עס, דארפען עס אויך קענען לי באסעס פון דער אסס'ן.

דישע און ניט־אידישע ארבייטער־באוועג־גונג, טו ווערט דאך צושטאנדען ווי א צו באוויינען די סטרייקער דורך דעם הוג־נער־ביינטש.

אט דאס איז די לאגע פון דעם סטרייק פון די ליידיעס וויסט מייקערס ערשט צוויי וואכען נאך דעם, ווי ער האט זיך אנגעגעבען. זי איז פול מיט ערמוטיי־גונג פאר די ארבייטער, און פונקט אזוי פול מיט פינסטערע יאוש פאר די באנ־סעס. די ארבייטער מענען איצט זיכער זיין, אז זייער באמפף איז שוין נ'נע־וואונענער; און, אויב די באסעס מענען נאר אביסל טראנסטן, מוזען זיי איצט וויסען, אז זיי האבען זייער